

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Conciliarvm Omnivm Generalivm Et Provincialivm Collectio Regia

Ab anno DLXXVII. ad annum DXC.

Parisiis, 1644

Gregorii Magni Papae I. Epistolarvm Liber II.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15221

GREGORII MAGNI PAPÆ I.
EPISTOLARVM LIBER II.

INDICTIONE X. ANNO ORDINATIONIS EIVS II.

Mense Septembri.

Temporibus papæ Gregorii, consularus Mauricii Augusti anno septimo, depositus est Laurentius, qui primus fuerat in ordine diaconi sedis apostolicæ, propter superbiam & mala sua quæ tacenda diximus, & factus est archidiaconus Honoratus coram omnibus presbyteris & diaconibus, notariisque, subdiaconibus, vel cuncto clero in basilica aurea.

Charta quæ relicta est de litania maiore in basilica sanctæ Mariæ.

SOLENNITAS annuæ deuotionis nos, filii dilectissimi, admonet, vt litaniam, quæ maior ab omnibus appellatur, sollicitis ac deuotis debeamus, auxiliante Domino, mentibus celebrare, per quam a nostris excessibus, eius misericordiæ supplicantes, purgari aliquatenus mereamur. Considerare etenim nos cõuenit, dilectissimi, quam variis continuisque calamitatibus pro nostris culpis atque offensionibus affligamur, & qualiter item cælestis pietatis nobis subinde medicina subueniat. Sexta igitur feria ueniente a titulo beati Laurentii martyris, qui appellatur Lucinæ, egredientes ad beatum Petrum apostolorum principem, Domino supplicantes cum hymnis & canticis spiritalibus properemus, vt ibidem sacra mysteria celebrantes, tam de antiquioribus quam de presentibus beneficiis pietati eius, in quantum possumus, referre gratias mereamur.

EPISTOLA I.

GREGORII PAPÆ I.

AD PETRVM NOTARIVM.

De monachis in monasterio sancti Michaelis.

Gregorius Petro notario.

MONASTERIVM sancti archangeli, quod Tropeis est constitutum, indicante presentium portitore, victus habere necessitatem didicimus. Ideoque experientia tua dili-

diligenter inuigilet: & si eiusdem loci monachos bene se tractare noueris, in quibus eos necessitatem habere manifesta veritate patuerit, eis subuenire hac auctoritate suffultus modis omnibus festinabis, sciturus tuis rationibus, quidquid nostra præceptione præbueris, imputandum. Sed & terrulam ecclesiæ nostræ vicinam, quam solidum vnum & tremisses duos pensitare asserunt, si ita est, sibi libellario nomine ad summam tremissis vnus habere concede. Studii ergo tui sit hæc omnia ita complere, si, sicut diximus, eius loci monachi in Dei seruitio, sicut decet, solerter perstiterint.

EPISTOLA II.

GREGORII PAPÆ I.

AD PRÆIECTITIVM EPISCOPVM NARNIENSEM.

De mortalitate, & conuersione Longobardorum.

Gregorius Præiectitio episcopo Narniensi.

PERVENIT ad nos, peccatis imminentibus, in ciuitate vestra Narniensi mortalitatem omnino grassari: quæ res nos nimis affixit. Quamobrem salutantes fraternitatem tuam modis omnibus suademus, vt a Longobardorum siue Romanorum, qui in eodem loco degunt, admonitione siue exhortatione nulla ratione cessetis, & maxime a gentilium & hæreticorum, vt ad veram rectamque fidem catholicam conuertantur. Sic enim aut diuina misericordia pro sua eis forsitan conuersione & in hac vita subueniet, aut si eos migrare contigerit, a suis, quod & magis optandum est, transient facinoribus absoluti.

Ioan. diae.
libro 2. cap.
50.

EPISTOLA III.

GREGORII PAPÆ I.

AD NEAPOLITANOS.

De episcopo eligendo.

Gregorius clero, & nobilibus, ordini & plebi consistentibus Neapoli.

QVAMVIS spiritualium sincera deuotio filiorum pro matre ecclesia nullius adhortationis indigeat, ne tamen se neglectam existimet, epistolari debet alloquio prouocari. Propter quod dilectionem vestram commonitio-

Concil. Tom. 13.

Hh

ne paternæ caritatis aggredior, vt profusis lacrymis redemptori nostro vnanimiter gratias referatis, qui sub tam peruerso doctore vos per auia gradientes ad iter rectum perduxit, & tam indigni pastoris crimina publicauit. Demetrius siquidem, qui nec ante episcopus dici meruerat, tantis ac talibus nequitiiis inuentus est inuolutus, vt si secundum suorum qualitatem facinorum iudicium sine misericordia recepisset, diuinis mundanisque legibus durissima procul dubio fuerit morte plectendus. Sed quia poenitentia reseruatus, sacerdotii honore priuatus est, ecclesiam Dei sine ductore diu vacare non patimur: quia & canonicis regulis est constitutum, vt defuncto vel sublato pastore, diu sacerdotio priuari ecclesia non debeat. Ideoque caritatem vestram scriptis præsentibus duxi necessario commonendam, vt ad eligendum pontificem nec mora, nec discordia, quæ consuevit scandala generare, proueniat. Sed talem vobis cum omni sollicitudine personam exquirite, in qua & omnium adunata possit gaudere concordia, & sacris nullo modo Canonibus respauatur, quatenus officium quod nefandissimum hominum male gerendo polluerat, quisquis ille per Dei gratiam fuerit ordinatus, ipso quoque suffragante, digna valeat administratione complere.

EPISTOLA IV.

GREGORII PAPÆ I.

AD MAXIMIANVM EPISCOPVM.

Præcepit vice sua esse super omnes ecclesias Sicilia.

*Gregorius Maximiano episcopo Syracusano.*Ioan. diac.
libro 3. cap.
25.

MANDATA cælestia efficacius gerimus, si nostra cum fratribus onera partiamur. Proinde super cunctas Siciliae ecclesias reuerendissimum te virum Maximianum fratrem & coepiscopum nostrum vices sedis apostolicæ ministrare decernimus, vt quisquis illic religionis habitus censetur, fraternitati tuæ ex nostra auctoritate subiaceat: quatenus eis non sit necessarium, post hæc, pro paruis ad nos causis tanta maris spatia transmeando peruenire: sed si qua fortasse difficulta existunt, quæ fraternitatis tuæ iudicio nequaquam dirimi possint, hæc solummodo

nostrum iudicium flagitent, vt subleuati de minimis, in causis maioribus efficacius occupemur. Quas videlicet vices non loco, sed personæ tribuimus: quia ex transacta in te vita didicimus, quid etiam de subsequenti tua conuersatione præsumamus.

Mense Decembri, indictione decima.

EPISTOLA V.

GREGORII PAPÆ I.

AD CANDIDVM EPISCOPVM DE VRBE VETERI.

Ægrotis quæ ab ecclesia consueta perceperunt neganda non esse.

Gregorius Candido episcopo de Vrbe veteri.

CVM percussio corporalis imminet, vtrum pro purgatione, an pro vindicta contingat, Dei in hoc iudicium ignoratur: & ideo non debet a nobis addi flagellatis afflictio, ne nos culpæ, quod absit, offensa respiciat. Et quia præsentium lator Calumniosus pro hac percussione quam sustinet consueta sibi commoda ab ecclesia vestra asserit negari, idcirco fraternitatem tuam præsentibus hortamur epistolis, quatenus nihil eum ad percipienda quæ consueta sunt hæc ægritudo debeat impedire: quia diuersis in ecclesia militantibus, varia, sicut nosti, sæpe cõtingit infirmitas. Et si hoc fuerint exemplo deterriti, nullus de cetero qui ecclesiæ militet poterit inueniri: sed secundû loci eius ordinem quæque ei, si sanus esset, poterant ministrari, de ipsa exiguitate, quæ ecclesiæ potest accedere, fraternitas tua diuini contemplatione iudicii ægrotanti præbere non desinat, quatenus in huius rei administratione ad eleemosynã potius videaris quæ sunt consueta exoluendo conuertere.

Grat. 7. qu. 1. cap. 2.

Ioan. diac. libro 4. cap. 33.

EPISTOLA VI.

GREGORII PAPÆ I.

AD NEAPOLITANOS.

De eligendo Paulo episcopo.

Gregorius ordini & plebi consistenti Neapoli.

QVALE de Paulo fratre & coepiscopo nostro habeat caritas vestra iudicium, directa a vobis relatio pa-

Concil. Tom. 13.

Hh ij

refecit. Quem quoniam ita estis in paucis diebus expecti, ut eum cardinalem habere desideretis episcopum, gratulamur. Sed quia summis in rebus citum non oportet esse consilium, & nos quid fiendum sit, matura subinde Christo adiuuante deliberatione disponimus, & vobis melius tractu temporis qualem se exhibeat, innotescet. Ideoque, filii dilectissimi, prædicto viro, si eum vere diligitis, obedite, deuotisque ad eum mentibus occurrence pacifica conuenite, quatenus ita vos ad alterutrum dilectio mutæ caritatis astringat, ut inimicus sæuendo circumuolans in nullo viam nanciscatur ad vestram diffoeciandam vnanimitatem, qua subrepat. Præfatum quoque episcopum dum fructum animarum, quem desideramus Deo nostro, ipso quoque suffragante facere senserimus, quidquid post hæc de eius persona vestroque desiderio cordi nostro inspiratio diuina ministrauerit, faciemus.

EPISTOLA VII.

GREGORII PAPÆ I.

AD PAVLVM EPISCOPVM NEAPOLITANVM.

De officio sacerdotali.

Gregorius Paulo episcopo Neapolitano.

Si sacerdotale quod suscepimus secure ministramus officium, & diuinum adiutorium, & dilectio nobis spiritualium aderit sine dubio filiorum. Propterea ita se fraternitas tua in cunctis studeat exhibere, quatenus testimonium quod de ea Neapolitanæ ciuitatis clerus, nobilitas simul habet & populus, bonitatis tuæ roboretur augmento. Sic ergo te in præfati populi adhortatione assidua debes occupatione constringere, ut verbi tui fructum, quem ex eis fueris operatus, in suis horreis diuinus condat agricola. Quousque vero de iis quæ a nobis prædicti filii nostri fienda depostulant, reuelante Domino, deliberare possimus, clericos ex laicis ordinari, nec non & manumissiones apud te in eadem ecclesia solenniter celebrari concedimus. Consuetudines autem cleri superscriptæ ecclesiæ & presbyterorum te volumus sine cunctatione persoluere. In cuius etiam instructione ita diligenter inuigila, quatenus

ab incongruis vel illicitis omnibus abstinentes, in Deino-
stri seruitium digno obsecundationis ministerio te quo-
que hortante consistant.

Mense Ianuario, indictione decima.

EPISTOLA VIII.

GREGORII PAPÆ I.
AD NEPESINOS.

De Leontio illuc transmissio, vt ei obediant.

Gregorius clero, ordini, & plebi consistenti Nepæ.

LEONTIO viro clarissimo presentium portitori curam
solicitudinemque ciuitatis iniunximus, vt in cunctis
inuigilans quæ ad vtilitatem vestram, vel reipublicæ per-
tinere dignoscet, ipse disponat. Ideoque dilectionem ve-
stram scriptis presentibus admonemus, quatenus ei exhi-
bere obedientiam in omnibus debeatis, nec quisquam
vestrum eum pro vestra vtilitate tractantem existimet
contemnendum: quia quisquis congruæ ordinationi eius
restiterit, nostræ resultare dispositioni cognoscetur. Qui-
cumque vero eum in iis quæ supra retulimus audierit,
nos audiet. Si quis autem, quod non credimus, eum
post hanc admonitionem nostram contemnendum pu-
tauerit, ad suum procul dubio sciat pertinere periculum.

EPISTOLA IX.

GREGORII PAPÆ I.

AD CASTORIVM EPISCOPVM ARIMINENSEM.

De oratorio sanctæ Crucis consecrando.

Gregorius Castorio episcopo de Arimino.

TIMOTHEA illustris femina petitoria nobis insinuatio-
ne suggestit, quod habetur in subditis, intra ciuita-
tem Ariminensem in loco iuris sui oratorium se pro sua de-
uotione fundasse, quod in honorem sanctæ Crucis deside-
rat consecrari. Et ideo, frater carissime, si in tuæ ciuitatis
iure memorata constructio consistit, & nullum corpus
ibidem constat humatum esse, percepta primitus dona-
tione legitima, id est, totius facultatis eius excepta fami-

lia, prius mobilium vel immobilium, seque mouentium vnciiis octo retento sibi vsufructuario diebus via sua, gestisque municipalibus alligatam, prædictum oratorium absque Missis publicis solenniter consecrabis, ita vt in eodem loco nec futuris temporibus baptisterium construat, nec presbyterum constituas cardinalem. Et si Missas forte maluerit fieri sibi, a dilectione tua presbyterum noverit postulandum, quatenus nihil alias a quolibet sacerdote alio vllatenus præsumatur. Sanctuaria vero suscepta sui cum reuerentia collocabis.

EPISTOLA X.

GREGORII PAPÆ I.

AD IMPORTVNVM EPISCOPVM.

Transmittit Dominicum presbyterum.

Gregorius Importuno episcopo.

EA quæ provide disponuntur fraternitatem tuam credimus libenter amplecti. Et quia ecclesiam sanctæ Mariæ quondam Campisonis in tua parochia positam presbytero vacare cognouimus, præsentium portitorẽ Dominicum presbyterum in eadem ecclesia vt præesse debeat nos scito deputasse. Ideoque fraternitas tua ei emolumenta eiusdem ecclesiæ faciat sine cunctatione præstari, & decimæ fructus indictionis, qui iam præcepti sunt, prædicto viro fac sine mora restitui: quatenus eiusdem ecclesiæ vtilitates, cuius emolumenta consequitur, Deo adiutore solícite valeat procurare.

EPISTOLA XI.

GREGORII PAPÆ I.

AD IOANNEM EPISCOPVM VELLITRANVM.

Episcoporum sedes ex vno in alium tutiorem locum transferuntur.

Gregorius Ioanni episcopo Vellitrano.

Ioan. diac.
lib. 3. cap. 1.
Tur. lib. 3.
cap. 189.
Grat. 7. q. 1.
cap. 44.

TEMPORIS qualitas admonet, episcoporum sedes antiquitus certis ciuitatibus constitutas, ad alia quæ securiora putamus eiusdem diœceseos loca transponere; quo & habitatores nunc degere, & barbaricum possint pe-

riculum facilius declinare. Propterea te Ioannem fratrem, coepiscopumque nostrum Vellitrensis ciuitatis, sedemque tuam in loco quondam Harenata, ad sanctum Andream apostolum, præcipimus exinde transmigrari, quatenus & ab hostilitatis incurfu liberior existere valeas, & illic consuetudinum solennium festa disponas.

EPISTOLA XII.

GREGORII PAPÆ I.

AD PAVLVM EPISCOPVM NEAPOLITANVM.

Committit ei ecclesiam Neapolitanam, scribitque de persona Petri.

Gregorius Paulo episcopo.

AD hoc fraternitatem tuam Neapolitanæ ecclesiæ ad præsens præesse constitui, vt quosque potuisses, suaforia ad Deum prædicatione conuerteres. Et dum tota te oporteat hoc intentione peragere, priusquam hunc Domini fructum opereris, reuerti festinas, petisque a me vt celeriter eandem debeam ecclesiam ordinare, dum meus non sit animus in hac re otiosus. Sed quia vtilitates eius summa cupio firmitate vallare, diuturna de hoc necesse habeo deliberatione tractare, vt eas digna possim ordinatione, Christo reuelante, disponere. Interea ergo fraternitas tua ita inuigilare animarum lucris studeat, vt iudicium quod de te habeo operationis tuæ roboretur effectu. De persona verò Petri diaconi quæ scripisti, omnia mihi Theodorus vir consularis nunc indicauit. Et ideo postquam tibi adherere, & ecclesiasticis eum vtilitatibus tua testificatione studere cognoui, nullius debet aduersitatem vel inimicitias formidare, sed quanto sibi alios inuidere perpendit, tanto vigilantius, vt ei nihil nocere valeant, in vtilitatibus ecclesiæ, & Dei seruitio perseueret. Fraternitas autem tua pro eius persona post hoc non debet esse suspecta, quia apud me nulla subreptio locum inueniet.

GREGORII PAPÆ I.

AD PAVLINVM EPISCOPVM.

Liparitanam ecclesiam sua auctoritate commendat.

Gregorius Paulino episcopo.

SCIRE te volumus, quia Maximiano fratri & coepiscopo nostro scripsimus, vt fraternitatem tuam ecclesie Liparitanæ ex nostra auctoritate præesse constituat. Cui te modis omnibus obedire necesse est, eiusque te ecclesie vtilitatibus præcipimus decenter insistere, & quæque eius commoditatibus agnoueris oportere, te volumus sine cunctatione peragere. Ecclesiam vero Tauritanensem, quotiens opportunum tempus * credideris, visitabis. Ita ergo fraternitas tua hæc omnia implere festinet, vt & sui præsentia Liparitanam salubriter disponat ecclesiam, & visitationis studio Tauritanensem ecclesiam congregare & fouere non desinat.

Data mense Martii, indictione decima.

EPISTOLA XIV.

GREGORII PAPÆ I.

AD NATALEM EPISCOPVM SALONITANVM.

De Honorato archidiacono in locum suum restituendo.

Gregorius Natali episcopo Salonitano.

Grat. dist.
44. cap. 3.
luc. p. 6. c.
204. Bur.
lib. 1. c. 130.

MVLTIS ab vrbe tua venientibus, frater carissime, didici, pastoralis cura derelicta, solis te conuiuio occupatum. Quæ audita non crederem, nisi hæc actionum tuarum experimentis approbarem. Nam quia nequaquam lectioni studeas, nequaquam exhortationi inuigiles, sed ipsum quoque vsum ecclesiastici ordinis ignores, hoc est in testimonium, quod eis sub quibus es positus reuerentiam seruare nescis. Cum enim sanctæ memoriæ defensoris mei fueris scriptis prohibitus, ne contra Honoratum archidiaconum tuum dolorem tam longæ ingratitude in corde retineres, cumque a me sæpe correptus fueris, & hæc tibi summopere fuerint interdicta, & mandata
Dei

Dei negligens, sed & scripta nostra contemnens, præfatum Honoratum archidiaconum tuum, quasi ad fortiorem honorem prouehēs, conatus es callida arte degradare. Vnde actum est, vt eo de archidiaconatus loco summoto alium accereres qui tuis moribus obtemperare potuisset, cum præfatus vir pro nulla tibi re, vt arbitror, displicuit, nisi quod vasa sacra & velamina tuis te parentibus dare prohibebat. Quam causam subtili voluimus & nunc ego, & tunc sanctæ memoriæ decessor meus indagacione discutere: sed tu tuorum tibi actuum conscius personam ad iudicium instructam transmittere distulisti. Proinde fraternitas tua vel post frequentatam totiens admonitionem a culpæ suæ errore resipiscat, & præfatum Honoratum in suum mox, vt mea scripta susceperit, locum suscipiat. Quod si forte facere distuleris, vsū tibi pallii, qui ab hac sede concessus est, noueris esse sublatum. Si vero etiam amisso pallio in eadem pertinacia adhuc persistiteris, dominici corporis ac sanguinis te scias participatione esse priuatum. Post quæ iam necesse est vt causas tuas subtilius indagantes, an in episcopatu ipso persistere debeas summa cura atque inquisitione debeamus tractare. Eum vero, qui contra iustitiæ regulam in archidiaconatum alterius se prouehi consensit, ab eiusdem archidiaconatus honore deponimus. Qui si vltcrius in loco eodem ministrare præsumperit, se participatione communionis sacre nouerit esse priuatum. Tu igitur, frater carissime, nequam nos amplius prouoces, ne duos valde in asperitate sentias, quos erga te positos in caritate contemnis. Restituto igitur loco suo Honorato archidiacono, instructam personam sub festinatione trans mitte, qui mihi hoc debere ex ratione fieri suis possit allegationibus demonstrare. Eundem namque archidiaconum ad nos venire decreuimus; vt quidquid iustum, quidquid omnipotenti Deo placitum fuerit, cognitis assertionibus partium decernamus. Nos enim nullum pro personali amore defendimus, sed auctore Deo normam iustitiæ, postposita cuiuslibet personæ acceptione, custodimus.

Grat. 7. q. 1.
cap. 40. luo
p. 5. cap.
357.

EPISTOLA XV.

GREGORII PAPÆ I.

AD EPISCOPOS DALMATIÆ.

De Natali episcopo, & Honorato archidiacono e suo loco honoris causa deiecto.

Gregorius vniuersis episcopis per Dalmatiam constitutis.

FRATERNITATEM vestram licet desideremus scriptis dif-
currentibus frequenter visitare, tamen præterea, cum
res exigit, vtraque cupimus negotii vnus occasione per-
soluere, vt & fraternos de visitatione releuemus animos,
& quæ superueniunt, ne mentem possint ignorata confun-
dere, subtilius explicemus. Frater itaque noster Natalis
Salonitanæ ciuitatis episcopus, cum Honoratum archi-
diaconum sedis suæ ad ordinem presbyteratus vellet
prouehere, ac deinceps ille ad sublimiorem gradum cre-
scere declinaret, a sanctæ memoriæ decessore meo missa
supplicatione poposcerat, ne ad hunc ordinem inuitus ac-
cederet. Hoc enim fieri sibi non prouehendi gratia, sed
causa ingratitude perhibebat. Pro qua re tunc iam san-
ctæ memoriæ decessor noster scripta Natali fratri coepi-
scopoque nostro direxerat, interdicens ne prædictum Ho-
noratum archidiaconum inuitum proueheret, neve do-
lorem conceptæ ingratitude in corde suo retineret.
Cumque & a nobis sæpe correptus fuerit, & hæc eisdem
summopere fuerint interdicta, non solum mandata Dei
negligens, sed & scripta nostra contemnens, præfatum ar-
chidiaconum, vt dicitur, contra morem quasi ad fortiorem
honorem prouehens, conatus est callide degradare. Vnde
actum est vt eo de archidiaconatus loco submoto, alium
adscisceret, qui in loco depositi archidiaconi ministraret.
Quem scilicet Honoratum arbitramur antistiti suo pro-
pterea displicere potuisse, quod eum vasa sacra suis dare
parentibus prohibebat. Quam causam & tunc sanctæ me-
moriæ decessor meus, & nunc ego subtili voluimus inda-
gatione discutere: sed is ipse sibi conscius, personam ad
iudicium postposuit destinare, ne actuum eius discussa
potuisset veritas apparere. Nos itaque tot iam scriptis ad-
monitum, & hætenus pertinaciter obstinatum, scriptis

iterum directis per præsentium latorem curauimus admonendum, quatenus Honoratum archidiaconum coniungente statim præsentium latore in priore loco susciperet. Qui iam obdurato adhuc corde contumaciter ad eundem reuocare gradum si forte postponeret, vsu eum pallii, qui ab hac sede concessus est, pro contumacia tot vicibus admitta priuari præcipimus. Si vero etiam amisso pallio adhuc in eadem pertinacia perseverauerit, a dominici quoque corporis ac sanguinis eum participatione submoueri. Æquum enim est vt asperos de iustitia sentiat, quos erga se positos in caritate contempnit. Nos itaque nec nunc quidem a iustitiæ, quam præfatus antistes despexit, semita deuiamus: sed restituto in locum suum eo cuius nobis culpa minime patuit, præcipimus Natalem episcopum instructam ad nos debere dirigere personam, quæ rectam eius esse intentionem suis possit nobis allegationibus demonstrare. Nam & eundem archidiaconum venire fecimus, vt quidquid iustum, quidquid omnipotenti Deo placitum fuerit, cognitis assertionibus partium discernamus. Nullum namque pro personali amore defendimus, sed auctore Deo normam iustitiæ, postposita cuiuslibet acceptione personæ, custodimus.

EPISTOLA XVI.

GREGORII PAPÆ I.

AD ANTONINVM SVBDIACONVM.

De Natali episcopo, & Honorato archidiacono.

Gregorius Antonino subdiacono.

HONORATVS archidiaconus ecclesiæ Salonitanæ, a sanctæ memoriæ decessore meo missa supplicatione poposcerat, vt ab antistite suo inuitus prouehi ad fortioris gradus ordinē contra morem nullatenus cogeretur. Hoc enim fieri sibi non prouehendi gratia, sed causa ingrati-
Grat. dist. 74. cap. 8.
Anselm. lib. 7. cap. 75.
Ioan. diac. lib. 3. cap. 9.
 tudinis perhibebat. Pro qua re tunc iam sanctæ memoriæ decessor noster scriptis suis Natali fratri coepiscopoque nostro interdixerat, ne prædictum Honoratum archidiaconum inuitum proueheret, neve dolorem conceptæ ingrati-
 tudinis diutius in corde retineret. Cumque & a nobis hæc eidem summopere fuerint interdicta, non solum

Concil. Tom. 13.

Ii ij

mandata Dei negligens, sed & scripta nostra contemnens, præfatum archidiaconum quasi ad fortiorem honorem prouehēs, conatus est arte callida degradare. Vnde actum est vt eo de archidiaconatus loco summoto, alium adscisceret, qui eius obtemperare moribus potuisset. Quem Honoratum archidiaconum arbitramur antistiti suo aliunde displicere non potuisse, nisi quod eum vasa sacra suis dare parentibus prohibebat. Quam causam subtili voluimus, & tunc sanctæ memoriæ decessor meus, & nunc ego indagacione discutere: sed is ipse suorum sibi actuum conscius personam ad iudicium postposuit destinare. Proinde experientiam tuam præsentis præcepti auctoritate duximus fulciendam, quatenus conueniens in Salonam, Natalem fratrem coepiscopumque nostrum saltem tot scriptis admonitum studeat adhortari, vt supra memoratum archidiaconum in suo statim loco suscipiat. Quod si facere hoc contumaciter, vt consuevit, forte distulerit; vsum ei pallii, qui ab hac sede concessus est, ex auctoritate sedis apostolicæ contradicito. Quem si etiam amisso pallio adhuc in eadem pertinacia perseuerare perspexeris, dominici quoque corporis ac sanguinis eundem antistitem participatione priuabis. Eum vero qui contra iustitiæ regulam in archidiaconatum alterius se prouehi consensit, ab eiusdem archidiaconatus honore deponi præcipimus. Quem, si vltius in loco eodem ministrare præsumperit, communionis sacre participatione priuamus. Æquum enim est vt asperos de iustitia sentiat, quos erga se positos in caritate contemnit. Restituto ergo loco suo Honorato archidiacono, instructam personam supradictus antistes te compellente dirigat, quæ intentionem eius esse vel fuisse iustam suis mihi allegationibus possit demonstrare. Sed & eundem archidiaconum ad nos venire præcipimus, vt quidquid iustum, quidquid omnipotenti Deo placitum fuerit, cognitis assertionibus partium decernamus. Nos enim nullum pro personali amore defendimus: sed auctore Deo normam iustitiæ, postposita cuiuslibet acceptione personæ, seruamus. Malchum vero fratrem coepiscopumque nostrum curabis fidei iussori committere, vt ad nos quantocius veniat: quatenus omni mora ac dilatione postposita, actionum sua-

Grat. 7. q.
l. c. 40.

rum expositis ratiociniis, ad propria cum securitate valeat remeare.

EPISTOLA XVII.

GREGORII PAPÆ I.

AD IOBINVM EPISCOPVM ILLYRICI.

Plurimum gaudet prouinciam a barbaris vastatam eius regimine recreari, & de Natali episcopo loquitur.

Gregorius Iobino episcopo Illyrici.

LICET ad reddenda paternæ caritatis officia, hostilitate Litineribus occupatis, raritas portitorum impediatur; quotiens tamen occasio inciderit, excellentiam vestram non desistimus scriptis discurrentibus visitare, quatenus hos quorum aspectum præsentium videre non possumus, eos aliquatenus scriptis valeamus alternantibus intueri. Gaudemus itaque quod eminentiæ vestræ regimine afflictæ Dominus voluit prouinciæ consulere, vt quam ex vna parte flagello barbaricæ vastationis vlcerat, hanc ex alia per eminentiam vestram, quasi per superductam salutem, curet. Largitam ergo vobis dignitatem ex solo munere donantis attendite, & ex ipsa concessi regiminis administratione conditorem vestrum erga vos placabilem facite; quatenus cum ipse quod largitus est meritis bonorum operum ad suam viderit gloriam reuocari, & in hac vos vita clariores efficiat, & præmia vobis regni cælestis concedat. Præsentium igitur latorem, quem illuc pro ipsa exigui patrimonii administratione direximus, vestræ excellentiæ commendamus. Nos enim caritatis vestræ connexi vinculo, Dominum petimus, quo sic actus vestros in hac vita dirigat, vt ipsorum merito ad æterna vos regna perducatur. Natali autem fratri & coepiscopo nostro in nullo gloria vestra opem contra iustitiam ferat: quia tanto necesse est, vt canonicæ vltionis vindictam sentiat, quanto & ipse regulam canonicam ignorat.

De quodam presbytero digno prouehi ad episcopatus ordinem.

Gregorius Maximiano episcopo Syracusano.

Ioan. diac.
libro 3. cap.
15.

FELIX vir consularis præsentium lator edocuit nos esse quemdam in illis partibus presbyterum, qui ad episcopatus ordinem prouehi probatæ vitæ merito dignus appareat. Hunc ergo fraternitas tua coram se deduci faciat, eumque, sicut certus sum, propter animæ periculum diligenter examinet. Quem si ad hunc gradum prouehi dignum esse perspexerit, ad nos studeat destinare, vt eum, disponente Deo, loco, cui prouiderimus, possimus ordinare pastorem. Præsentium vero latorem Felicem virum consulare vestræ caritati, salua fraternitatis tuæ iustitia, commendamus, quatenus in iis quæ iuste poposcerit, fraternum inuenire possit affectum.

EPISTOLA XIX.

GREGORII PAPÆ I.

AD BENENATVM EPISCOPVM CVMANVM.

Visitationem iniungit Cumanæ ecclesiæ, in qua episcopus eligendus est.

Gregorius Benenato episcopo visitatori Cumanæ ecclesiæ.

QVONIAM Cumanæ ecclesiæ Liberior quondam antistes de hac luce migrasse cognoscitur, propterea visitationis destitutæ ecclesiæ fraternitati tuæ operam solenniter delegamus: quam ita te conuenit exhibere, vt nihil de prouectionibus clericorum, reditu, ornatu, ministerioque, vel quidquid illud est, a quoquam præsumatur ecclesiæ. Et ideo caritas tua ad prædictam ecclesiam ire properabit, & assidujs adhortationibus clerum plebemque eiusdem ecclesiæ admonere te volumus, vt remoto studio diuersarum partium, vno eodemque consensu talem sibi præficiendum expetant sacerdotem, qui & tanto ministerio dignus valeat reperiri, & a venerandis Canonibus nul-

latenus respuatur. Qui dum fuerit postulatus, cum solennitate decreti, omnium subscriptionibus roborati, & dilectionis tuæ testimonio literarum, ad nos sacrandus occurrat. Commonemus etiam fraternitatem tuam, vt nullum de altera eligi permittas ecclesia, nisi forte inter clericos ipsius ciuitatis, in qua uisitationis impendis officium, nullus ad episcopatum dignus (quod euenire non credimus) potuerit inueniri. Prouisurus ante omnia, ne ad hoc cuiuslibet conuersationis meritum laicæ personæ aspirare præsumant, & tu periculum ordinis tui (quod absit) incurras.

Grat. libro
61. cap. 11.

EPISTOLA XX.

GREGORII PAPÆ I.

AD IOANNEM EPISCOPVM NEPESINVM.

Visitationem Nepesinæ iniungit ecclesiæ.

Gregorius Ioanni episcopo uisitatori Nepesinæ ecclesiæ.

QVONIAM Paulo fratri & coepiscopo nostro Neapolitanæ ecclesiæ uisitationis operam iniunximus, idcirco fraternitas tua uisitationem ecclesiæ Nepesinæ non desistat assumere, quatenus exigente paschali festiuitate, quidquid sacrorum solennitas poscit, te operante modis omnibus impleatur. Donec igitur quid de persona prædicti fratris & coepiscopi nostri agendum sit deliberare possimus, ita in cunctis te fraternitas tua solertem vigilantemque studeat exhibere, vt prædictus vir absens nullo modo sentiat.

Mense Aprili, indictione decima.

EPISTOLA XXI.

GREGORII PAPÆ I.

AD RVSTICIANAM PATRICIAM.

Reprehendit illam a voto uisitationis sanctorum locorum deflexisse, & de infidiis Passiui agit.

Gregorius Rusticianæ patriciæ.

EPISTOLAM excellentiæ vestræ suscipiens, uotiuo sum incolumitatis eius nuntio releuatus, optans vt vitam actusque vestros sua Dominus misericordia protegat &

disponat. Valde autem miratus sum cur deliberata via eundi ad loca sancta intentionem & votum boni operis deflexistis; dum si quando bonum aliquod dono conditoris in corde concipitur, celeri necesse est deuotione compleri; ne dum callidus insidiator animum irretire nititur, subinde impedimenta suggerat, quibus ad effectum minime desideria sua mens occupationibus debilitata perducatur. Vnde necesse est excellentiam vestram omnibus impedimentis piis causis obuiantibus anteire, & ad fructum boni operis totis cordis nixibus inhiare, vt & in presenti sæculo tranquille viuere, & in futuro cæleste regnum valeat possidere. Illud autem quod scripsistis Passiuum contra vos aliquas molitum fuisse calumnias, piissimos vero imperatores non solum libenter non audisse, sed etiam asperere suscepisse: cuius hoc fuerit donum perpendite, & ad eum, qui hominibus in hoc sæculo ne quantum appetunt nocere valeant potenter obuiat, totam spem mentis inflectite: quatenus prauas hominum voluntates brachii sui oppositione reuerberet, conatusque eorum vt consuevit misericorditer ipse confringat. Gloriosum domnum Appionem, & domnam Eusebiam, domnum Eudoxium, & domnam Gregoriam, mea per vos deprecor vice salutari.

EPISTOLA XXII.

GREGORII PAPÆ I.

AD IOANNEM EPISCOPVM RAVENNATEM.

Commendat episcopos longe a se positos.

Gregorius Ioanni episcopo Rauennati.

Ioan. diac.
libro 4. cap.
9.

DOMINICIS mandatis præcipimur proximos sicut nosmetipsos diligere, eorumque languoribus tamquam propriis infirmitatibus condolere. Quorum memor fraternitas vestra competenti sibi more Castorium fratrem coepiscopumque nostrum & prius compassione habita studuit visitare, & eum postmodum pro excrescenti molestia corporis in Rauennati vrbe suscipere. Vnde non solum nos impensæ caritatis, sed & Deum vobis fecistis procul dubio debitorem, cui in fratris infirmitate condoluisset probamini, ipsumque ægrum in sui membri molestia, non
solum

solum uisitare, sed etiam suscepisse. Quem quidem ipse pro sua simplicitate illic ordinare omnimode renuebam, sed petentium importunitas fecit, ut contradicere nullatenus potuisssem. Si autem fieri potest, multum mihi & ipsi consuletis, si eum ad me per Siciliam transmittatis; si tamen ei graue non esse perpenditis. De episcopis uero ad nos pertinentibus, qui tamen huc pro interpositione hostium venire non possunt, curam uestra fraternitas gerat. Ita tamen ut pro causis suis ad Rauennatem urbem nullatenus reuocentur, nec eos hoc tempore vexare aut fatigare in aliquo uideamur. Sed si qua sunt quæ in eis uideantur iuste reprehendi, debent semper per fraternitatis uestræ epistolas admoneri. Sin uero, quod absit, aliqua grauiora contigerint, hæc ad nos subtiliter referre uos uolumus, ut inquisitionis uestræ testimonio roborati, quæ legibus Canonibusque conueniunt, salubri, iuuante Domino, consilio disponamus.

Mense Julio, indictione decima.

EPISTOLA XXIII.

GREGORII PAPÆ I.

AD IUSTINVM PRESBYTERVM.

De Leone episcopo suscipiendo, quem sacramento purgauerat.

Gregorius Justino presbytero.

HABET hoc proprium antiqui hostis inuidia, ut quos in prauorum actuum perpetratione, Deo sibi resistente, decipere non ualet, opiniones eorum falsas ad præsens simulando dilaceret. Quoniam igitur quædam contra sacerdotale propositum de Leone fratre & coepiscopo nostro sinister rumor aspersit, utrum uera essent, districta diutius fecimus inquisitione perquiri, & nullam in eo de iis, quæ dicta fuerant, culpam inuenimus. Sed ne quid uideretur omissum, quod nostro potuisset dubium cordi remanere, ad beati Petri sacratissimū corpus districta eum ex abundanti fecimus sacramenta præbere. Quibus præstitis magna sumus exultatione gauisi, quod huiusmodi experimento innocentia eius euidenter enituit. Pro qua re gloria uestra prædictum uirum cum omni cari-

Grat. 2. qu.
5. cap. 6.
Iuop. 5. cap.
309. Bur.
libro 1. cap.
194. Pan.
libro 5. cap.

Concil. Tom. 13.

KK

tate suscipiat, & reuerentiam ei, qualem sacerdoti decet, exhibeat: nec aliqua in cordibus remaneat de iis quæ sunt iam purgata dubietas. Sed ita superscripto vos episcopo deuotissime oportet in omnibus adharere, ut congrue decenterque Deum in eius persona, cuius minister est, videamini honorare.

EPISTOLA XXIV.

GREGORII PAPÆ I.

AD EVSEBIUM ABBATEM.

De contentione inter ipsum & Maximianum episcopum.

*Gregorius Eusebio abbati.*Ioan. diac.
libro 1. cap.
55.

CREDAT mihi caritas tua quia valde contristatus sum de tristitia tua, ac si in te iniuriam ipse pertulisset. Sed cum postmodum agnouit, quia etiam reddente reuerendissimo viro fratre & coepiscopo nostro Maximiano gratiam atque communionem, tua dilectio ab eo communicare volebat, cognouit & illud prius iustum fuisse quod factum est. Seruorum Dei humilitas in afflictionis tempore debet apparere. Qui vero se contra prepositos suos erigunt, profecto ostendunt quia serui Dei esse contemnunt. Et quidem ab illo hoc quod factum est minime fieri debuit, a te tamen omnino debuit humiliter suscipi: & rursum cum gratiam reddebat, ad eum cum gratiarum actione debuit occurri. Quod quia ita a te factum non est, adhuc cognosco, quia nobis omnino lacrymarum opus est. Non enim grande est iis non esse humiles, a quibus honoramur, quia & hoc sæculares quilibet faciunt. Sed illis maxime humiles esse debemus, a quibus aliqua patimur: nam Psalmista dicit: *Vide humilitatem meam de inimicis meis.* Nos cuius vitæ sumus, qui humiles esse etiam patribus nolumus? Proinde, dilectissime fili, rogo ut omnis amaritudo de corde tuo transeat, ne fortasse finis vicinus sit, & antiquus hostis per iniquitatem discordiæ viam regni cælestis intercludat. Præterea centum solidos per Petrum subdiaconum dilectioni tuæ dari fecimus, quos peto ut absque iniuria sui suscipiat.

Psalm. 9.

EPISTOLA XXV.

GREGORII PAPÆ II.

AD IOANNEM EPISCOPVM SQVILLATINVM.

Vifitationem cuiusdam iniungit ecclesiæ.

Gregorius Ioanni episcopo Squillatino.

PASTORALIS officii cura nos admonet destitutis eccle-
 siis proprios constituere sacerdotes, qui gregem do-
 minicum debeant pastorali sollicitudine gubernare. Pro-
 pterea te Ioannem ab hostibus captiuatæ Lusitanæ ciui-
 tatis episcopum in Squillatina ecclesia cardinalem necesse
 duximus constituere sacerdotem, vt susceptam semel ani-
 marum curam intuitu futuræ retributionis impleas. Et li-
 cet a tua ecclesia sis hoste imminente depulsus, aliam quæ
 pastore vacat ecclesiã debes gubernare: ita tamen, vt si
 ciuitatem illam ab hostibus liberam effici, & Domino pro-
 tegente ad priorem statum contigerit reuocari, ad eam in
 qua prius ordinatus es ecclesiã reuertaris. Sin autem
 prædicta ciuitas continua captiuitatis calamitate premi-
 tur, in hac in qua a nobis ordinatus es, vel incardinatus, de-
 beas ecclesia permanere. Præcipimus autem ne vnquam
 illicitas ordinationes facias. Nec bigamum, aut qui virgi-
 nem non est fortitus vxorem, aut ignorantem literas, vel in
 qualibet parte corporis vitiatum, vel pœnitentiæ, vel cu-
 riæ, vel cuilibet conditioni obnoxium, ad sacros ordines
 permittas accedere. Sed si quos huiusmodi repperis, non
 audeas promouere. Afros passim, vel incognitos peregri-
 nos, ad ecclesiasticos ordines tendentes, nulla ratione sus-
 cipias: quia Afri quidem aliqui Manichæi, aliqui rebap-
 tizati: peregrini vero plurimi etiam in minoribus ordi-
 nibus constituti ad fortiores prætendisse honores sæpe
 probati sunt. Admonemus etiam fraternitatem tuam, vt
 commissis sibi animabus solerter inuigilet, & animarum
 magis lucris quam commodis vitæ præsentis intendat. In
 continendis aut disponendis rebus ecclesiæ diligens infi-
 stat, vt omni ex parte susceptum digne te gessisse pastoris
 officium venturus iudex, cum ad iudicandum venerit, de-
 beat* appellare.

Grat. 7. qu.
 1. cap. 42.
 Iuo par. 5.
 cap. 23. Bur.
 libro 1. cap.
 123. Anf.
 libro 6. cap.
 99. Ioan.
 diac. libro
 5. cap. 15.

Grat. dist.
 34. cap. 10.
 Iuo par. 8.
 cap. 288.

Grat. dist.
 98. cap. 3.
 Iuo par. 6.
 cap. 351.

* appro-
 bare.

EPISTOLA XXVI.

GREGORII PAPÆ I.

AD MAXIMIANVM EPISCOPVM SYRACVSANVM.

De ecclesia Liparitana ordinanda.

Gregorius Maximiano episcopo Syracusano.

LOCIS inimicis ecclesia constituta pastoris vacare non debet officio. Quia igitur ecclesia Liparitana sacerdote priuata dignoscitur, ideo Paulinum Taurianensis ecclesia episcopum in prædicta ecclesia Liparitana fraternitas tua sine mora præesse constituat, vt officii sui administrationem in eadem ecclesia vigilanter exhibeat, & quæque eius vtilitatibus conuenire didicerit, ordinare non desinat. Cunctumque clerum vt in omnibus canonicè ei obedire debeat admoneas, quatenus præfatæ ecclesiæ in cunctis vtilitas, prædicto fratre & coepiscopo nostro disponente, Christo adiuuante procurari valeat.

EPISTOLA XXVII.

GREGORII PAPÆ I.

AD CROTONIENSES.

De Ioanne visitatore Crotoniensis ecclesiæ.

*Gregorius Ioanni, clero, ordini & plebi consistenti Crotonæ.*Ioan. diac.
libro 3. cap.
22.

VESTRI antistitis obitum cognoscentes, curæ nobis fuit destitutæ ecclesiæ visitationem fratri & coepiscopo nostro Ioanni solenniter delegare. Cui dedimus in mandatis, vt nihil de prouectionibus clericorum, reditu, ornatu, ministeriisque a quoquã vsurpari patiat. Cuius vos assiduis adhortationibus obedire conuenit, & remoto strepitu, vno eodemque consensu, talem vobis præficiendum expetite sacerdotem, qui & a venerandis Canonibus nulla discrepet ratione, & tanto ministerio dignus valeat reperiri. Qui dum fuerit postulatus, cum sollemnitate decreti omnium subscriptionibus roborati, & visitatoris pagina prosequente, ad nos veniat ordinandus: prouisuri ante omnia, ne cuiuslibet vitæ vel meriti laicam personam præsumatis eligere. Nam non solum talem ad episcopatus apicem nulla ratione prouehendum, verum etiam vos nullis

EPISTOLARVM LIBER II. 261

* conti-
gerit,

intercessionibus veniam promereri posse cognoscite, sed omnes quos ex vobis de laica persona aspirasse* confite- rit, ab officio & a communione alienos faciendos procul dubio noueritis.

EPISTOLA XXVIII.

GREGORII PAPÆ I.

AD IOANNEM EPISCOPVM RAVENNATEM.

De Viulando & Gauiniano diacono.

Gregorius Ioanni episcopo Rauennati.

IURGANTIVM controuersias celeri sententia terminare & aequitati procul dubio conuenit & vigori. Quia ergo Viulandus presentium lator fraternitatis tuæ cognitionem implorat, diaconem Gauinianum, contra quem se habere causam commemorat, fraternitas tua ad suum faciat accersiri iudicium, & amota dilatione, causæ veritatem subtili inquisitione discutiat, & quæcumque iustitiæ ordo dictauerit, ac tua fuerit sententia definitum, & obseruare & implere partes modis omnibus compellantur.

EPISTOLA XXIX.

GREGORII PAPÆ I.

AD FELICEM EPISCOPVM ACROPOLITANVM.

Plin. lib. 3.
cap. 5. 31.
32. 33. & 34.

Visitationem Velinæ, Buxentinæ, & Blandanæ iniungit ecclesiarum.

Gregorius Felici episcopo de Acropoli.

QVONIAM Velina, Buxentina, & Blandana ecclesiæ, quæ tibi in vicino sunt constitutæ, sacerdotali noscuntur vacare regimine, propterea fraternitati tuæ earum solenniter operam visitationis iniunximus; illud præ omnibus commonentes, vt vbi præfatarum ecclesiarum, siue dioeceseos earum, vel diaconi, siue religiosæ personæ inuenta fuerint, districtè canoniceque vt viuant modis omnibus admonere studebis: ne passim eis in qualibet re sit excedendi licentia, sed tuo moderamine atque prouisione inculpabiliter in qua sunt conuersatione vel habitu perseuerent; sciturus, quia si quid secus accesserit, tuo neglectui modis omnibus imputari. Presbyteros quoque vel

Grat. 12.
q. 1. c. 14.
Anf. lib. 7.
cap. 7.

diaconos, si in aliquibus ecclesiis præuideris ordinandos, si tales personæ fuerint, quæ canonicis regulis morum vel vitæ qualitate nullo modo reprobentur, habebis per omnia ordinandi licentiam. Ministeria vero earumdem ecclesiarum, vbi sint recondita, sollicita indagatione perquire: quibus repertis ad nostram notionem perducere festinato, vt cognoscentes quid fiendum sit, adiutore Domino disponamus.

EPISTOLA XXX.

GREGORII PAPÆ I.

AD LVCILLVM EPISCOPVM DE MELLITA.

De clericis terras Africanæ ecclesiæ tenentibus.

Gregorius Lucillo episcopo de Mellita.

OFFICII nostri decet valde propositum, subiectis magnopere suadere, vt rebus debeant seruare fidem in placitis: ne dum inconsiderate lucrandi rapiuntur studio, pacificam vertant conuentionem in iurgium. Peruenit itaque ad nos, fraternitatis tuæ clericos, terras Africanæ tenentes ecclesiæ, quod pensionem earumdem possessionum dare contemnant. Quod si verum est, & ad fraternitatis tuæ hæc sunt perlata notitiam, tua in hoc desidia eorum culpa nutrita est. Ob quam rem scriptis te presentibus admonemus, quatenus ad persoluendam pensionem nulla mōra nullaque excusatione eosdem clericos vti permittas. Sed si fidem honestatis contemplatione seruare postponunt, tua districtione compulsi, quæ rationi conueniunt cogantur implere. Nam si huius rei ad nos de nouo querela recurrerit, & de te aliam æstimationem habere incipiemus, & in illo, vt dignum est, vindicabimus.

EPISTOLA XXXI.

GREGORII PAPÆ I.

AD BENENATVM EPISCOPVM.

Cumanam & * Misenam vnitas præcipit esse ecclesias. * Misenam

Gregorius Benenato episcopo.

Grat. 16. q.
1. cap. 48.
Anselm. lib.
6. cap. 10.
Polyc. lib.
3. cap. 30.

ET temporis qualitas, & vicinitas nos locorum inuitat, vt Cumanam atque Misenam vnire debeamus ec-

clesias: quoniam eæ non longo itineris spatio a se seiunctæ sunt, nec, peccatis facientibus, tanta populi multitudo est, vt singulos, sicut olim fuit, habere debeant sacerdotes. Quia igitur Cumani castri sacerdos cursum vitæ huius expleuit, vtrâque nos ecclesias præsentis auctoritatis pagina vnisse tibi que commississe cognosce, propriumque vtrarumque ecclesiarum scito te esse pontificem. Et ideo te quæcumque tibi de earum patrimonio, vel cleri ordinatione siue promotione, iuxta Canonum statuta visa fuerint ordinare atque disponere, habebis vt proprius reuera sacerdos liberam ex nostræ auctoritatis consensu atque permissione licentiam. Vbi vero commodius atque utilius esse perspexeris, ibi habitato, ita sane vt alteram ecclesiam, cui corporaliter præsens non es, sollicita prouidentique cura disponas, quatenus diuina illic mysteria solenniter auxiliante Domino peragantur. Fraternitas ergo tua tanto in adhortatione populi lucrandisque animabus sollicitiori cura semper inuigilet, quanto se vnitarum ecclesiarum gubernationis onera suscepisse cognoscit.

EPISTOLA XXXII.
GREGORII PAPÆ I.

AD IOANNEM EPISCOPVM RAVENNATEM.

De Arnulpho, de episcopis Istriæ, de baptizatis non rebaptizandis, & de ordinatis non reordinandis, aliisque quamplurimis.

Gregorius Joanni episcopo Rauennæ.

QVOD multis scriptis vestræ beatitudinis minime respondi, non hoc torpori meo, sed languori deputate: quia peccatis meis facientibus, eo tempore quo Arnulphus ad Romanam urbem veniens alios occidit, alios de truncavit, tanta mœstitia affectus sum, vt in colicam molestiam caderem. Valde autem mirabar quid esset, quod illa mihi notissima sollicitudo vestræ sanctitatis huic Vrbi meisque necessitatibus minime prodesset: sed scriptis vestris discurrentibus agnouit vos quidem sollicitè agere, sed tamen apud quem agere possitis non habere. Peccatis ergo hoc meis reputo: quia iste qui nunc interest, & repugnare contra inimicos nostros dissimulat, & nos facere pa-

cem vetat, quamuis iam modo, etiam si velit facere, omnino non possumus: quia Arnulphus exercitum Autharis & Nordulphi habens, eorum sibi dari precaria desiderat, ut nobiscum aliquid loqui de pace dignetur. De causa vero episcoporum Istriae, omnia quae mihi vestra fraternitas scripsit, ita esse iam ante deprehendi in iis iussionibus quae ad me a piissimis principibus venerunt, quatenus me interim ab eorum compulsionem suspenderem. Ego quidem pro iis quae scripsistis, zelo atque ardori vestro valde congaudeo, debitoremque me vobis multipliciter factum profiteor. Scitote tamen, quia de eadem re serenissimis dominis cum summo zelo Dei & libertate rescribere non cessabo. Mouere autem vos non debet praefati excellentissimi viri Romani patricii animositas: quia nos quanto eum loco & ordine praemus, tanto si qua sunt eius leuia tolerare mature & grauius debemus. Si quando tamen est aliquis cum eo locus obtinendi, agat apud eum fraternitas vestra, ut pacem cum Arnulpho, si ad aliquid parum possumus, faciamus: quia miles de Romana vrbe ablati est, sicut ipse nouit. Theodosiani vero, qui hic remanserunt, rogam non accipientes, vix ad murorum quidem custodiam se accommodant: & destituta ab omnibus ciuitas, si pacem non habet, quomodo subsistet? Praeterea de puella de qua scripsistis nobis, quae de captiuitate redempta est, * ut requiri qualiter orta sit debuissimus: sciat sanctitas vestra, quia ignota persona non facile inuestigari potest. Illud autem quod dicitis, ut is qui ordinatus est iterum ordinetur, valde ridiculum est, & ab ingenii vestri consideratione extraneum: nisi forte quod exemplum ad medium deducitur, de quo & ille iudicandus est, qui tale aliquid fecisse perhibetur. Absit autem a fraternitate vestra sic sapere. Sicut enim baptizatus semel, iterum baptizari non debet: ita qui consecratus est semel, in eodem iterum ordine non debet consecrari. Sed si quis forsitan cum leui culpa ad sacerdotium venit, pro culpa poenitentia indici debet, & tamen ordo seruari. De Neapolitana vero vrbe excellentissimo viro exarcho instanter imminente vobis indicamus: quia * Aroges, ut cognouimus, cum Arnulpho se fecit, & reipublicae contra fidem venit, & valde infidiatum est eidem ciuitati, in quam si celeriter dux non

* volo ut
requirit
sanctitas
vestra
qualiter
orta sit

* d. Ric.
giii.

mitta-

mittatur, omnino iam inter perditas habebitur. De hoc quod dicitis incensæ ciuitati Seueri schismatici eleemosynam esse mittendam, idcirco vestra fraternitas sentit, quia quæ contra nos præmia in palatium mittat, ignorat. Quæ etsi non transmitteret, nobis considerandum fuit, quia misericordia prius fidelibus, ac postea ecclesiæ hostibus est facienda. Iuxta quippe est ciuitas Fanum, in qua multi captiuati sunt, ad quam ego iam transacto anno transmittere volui, sed inter hostes medios non præsumpsi. Videtur ergo mihi, vt Claudium abbatem cum aliquanta pecunia illuc transmittere debeatis: & liberos quos illic pro precio suo in seruitio teneri inuenerit, vel si qui adhuc sunt captiui, redimat. De summa vero eiusdem pecuniæ transmittenda, vobis certum sit, quia quidquid vos decernitis, mihi placet. Sin autem cum excellentissimo viro Romano patricio agitis, vt pacem facere cum Arnulpho debeamus, ego ad vos personam aliam transmittere paratus sum, cum qua mercedis causæ melius fiant. De fratre autem & coepiscopo nostro Natali valde contristabar, quod de illo quædam superba cognoueram: sed quia mores suos ipse correxit, meam tristitiam simul meipsum vincendo consolatus est. Pro qua re fratrem & coepiscopum nostrum Malchum admone, vt priusquam ad nos veniat, rationes suas ponat, & tunc demum alibi, si necesse est, proficiscatur. Et si eius actus bonos cognoscimus, ei fortasse, vbi necesse est, vt hoc ipsum patrimonium quod tenuit, restituamus.

Grat. dist.
68. cap. Iuo
p. 6. c. 82.

EPISTOLA XXXIII.

GREGORII PAPÆ I.

AD COLVMBVM EPISCOPVM NVMIDIÆ.

De Maximiano episcopo, qui præmio corruptus Donatistarum episcopum fieri permisit: & de cura pastoralis.

Gregorius Columbo episcopo Numidiæ.

NOTVM est, carissime in Christo frater, quod antiquus hostis, qui primum hominem de paradisi deliciis in hanc ærumnosam vitam callida persuasione deposuit, & in eo iam tunc humano generi pœnam mortalitatis infixit, eadem nunc calliditate ouium dominicarum

Concil. Tom. 13.

L I

pastores, quo facilius gregem capiat, transfusus conetur venenis inficere, & iure iam potestati propriæ vendicare. Sed nos qui licet immeriti sedem apostolicam vice Petri apostolorum principis suscepimus gubernandam, ipso pontificatus officio cogimur generali hosti quibus valemus nisibus obuiare. Porrecta igitur petitione insinuaerunt nobis præsentium latores, Constantius & Mustellus, vt asserunt, ecclesiæ Pudentianæ diacones in Numidia prouincia constitutæ, Maximianum eiusdem ecclesiæ antistitem in loco, quo degit, corruptum præmio Donatistarum episcopum noua licentia fieri permisisse, cum et si hoc anterior vsus permetteret, manere atque persistere fides catholica prohiberet. Ob hoc ergo fraternitatem tuam scriptis præsentibus necessario duximus adhortandam, vt veniente ad te Hilario chartulario nostro, adunato episcoporum vniuersali Concilio, habito præ oculis terrore venturi iudicis, causâ eadem subtili ac solerti debeat indagatione perquiri. Et si capitulum hoc a præsentium latoribus prædicto episcopo documentis idoneis fuerit approbatum, a dignitate officioque quo fungitur modis omnibus degradetur: vt & ille ad pœnitentiæ lucra per agnitionem delicti redeat, & ceteri tentare talia non præsumant. Æquum enim est, vt qui Iesum Christum Dominum nostrum hæretico accepta pecunia venundedit, vt fertur, ab eius videlicet sacrosancti corporis ac sanguinis tractandis mysteriis submoueatur. Si qua autem inter eos extra crimen hoc damnorum quorundam vel priuatorum negotiorum, sicuti petitio diaconorum ipsorum continet, versatur intentio; hanc tua fraternitas cum prædicto chartulario nostro priuata cognitione perquirat, & inter vtramque partem iustitia procedente definiat. Porro autem præsentium latorum insinuatione didicimus, Donatistarum hæresim pro peccatis nostris quotidie dilatari, & valde plures, data per venalitem licentia, post catholicum baptisma a Donatistis denuo baptizari. Quod quam graue sit, frater, oportet nos tota mentis intentione perpendere. Ecce lupus dominicum gregem non iam in nocte latenter, sed in aperta luce dilaniat, & nos eum grassari in ouium nece cernimus, & nulla ei sollicitudine, nullis verborum iaculis obuiamus. Quos ergo fructus

Domino multiplicati gregis ostendemus, si & ipsum, quem pascendum suscepimus, otiosa mente cernimus a bestia deuorari? Studeamus igitur cor nostrum terrenorum pastorum imitatione succendere, qui hiemales noctes imbribus geluque constricti ducunt sæpe peruigiles, ne vel vna ouis, & non forte utilis pereat. Quam etsi insidiator ore voraci momorderit, quomodo satagunt, quibus cordis anhelant æstibus, in quas voces vt eruant captum pecus angustia stimulante profiliunt, ne a gregis Domino quidquid per incuriam perdiderint exigatur? Vigilemus ergo ne quid pereat, & si captum forte quid fuerit, vocibus diuinorum eloquiorum ad gregem dominicum reducamus, vt ille qui pastor pastorum est vigilasse nos circa gregem suum suo misericors dignetur iudicio comprobare. Hoc quoque vos necesse est solerter attendere, vt si qua contra latores præsentium eiusdem episcopi recta fuerit petitio, subtili debeat indagatione perquiri: & si fortasse ipsi quoque pro sua culpa iure feriendi sunt, nequaquam censemus esse parcendum.

Mense Augusti, indictione decima.

EPISTOLA XXXIV.

GREGORII PAPÆ I.

AD IANVARIVM EPISCOPVM CALARITANVM.

Inter alia scribit de Isidoro sine causa excommunicato.

Gregorius Ianuario episcopo Calaritano.

Si sacerdotale quod administramus officium mentis integritate pensemus, sic nos cum filiis nostris indiuiduæ caritatis debet vnire concordia, vt sicut patres in nomine, ita affectu probemur in opere. Dum ergo tales nos esse quales præfati sumus oporteat, miramur cur aduersus fraternitatem tuam tanta querimoniarum moles exorta est. Quod quidem nos adhuc credere dubitamus. Sed vt veritatem valeamus agnoscere, Ioannem sedis nostræ notarium nostra illic præceptione suffultum direximus, qui partes in electorum compellat adesse iudicio, & sua ad effectum executione quæ fuerint iudicata perducatur. Quocirca fraternitatem tuam scriptis præsentibus adhortamur, vt causarum apud se ante debeat merita pertractare.

Concil. Tom. 13.

Ll ij

Grat. 24.
q. 4. cap. 27.
Iuo par. 5.
cap. 351.
Ioan. diac.
lib. 3. c. 31.

Et si qua se iniuste tulisse vel habere cognoscit ante iudicium, sacerdotii contemplatione restituat. Inter querelas autem multiples, Isidorus vir clarissimus a fraternitate tua frustra se excommunicatum anathematizatumque conquestus est. Quod ob quam rem factum fuerit, dum a clerico tuo, qui præsens erat, voluissimus addiscere, pro nulla alia causa, nisi pro eo quod te iniuriauerat, factum innotuit. Quæ res nos vehementer affligit. Quod si ita est, nihil te ostendis de cælestibus cogitare, sed terrenam te conuersationem habere significas, dum pro vindicta propriæ iniuriæ, quod sacris regulis prohibetur, maledictionem anathematis inuexisti. Vnde de cetero omnino esto circumspæctus atque sollicitus, & talia cuiquam pro defensione propriæ iniuriæ tuæ inferre denuo non præsumas. Nam si tale aliquid feceris, in te scias postea vindicandum.

EPISTOLA XXXV.

GREGORII PAPÆ I.

AD IOANNEM EPISCOPVM VELLITRANVM.

Trium tabernarum ecclesiam suæ ecclesiæ vniri præcipit.

Gregorius Ioanni episcopo Vellitrano.

Grat. 16.
q. 1. c. 49.
Ans. lib. 5.
c. 24. Polyc.
lib. 1. tra. 9.

POSTquam hostilis impietas diuersarum ciuitatum, ita peccatis facientibus, desolauit ecclesias, vt reparandi eas spes nulla populo deficiente remanserit; maiori valde cura constringimur, ne defunctis earum sacerdotibus reliquæ plebis nullo pastoris moderamine gubernata per inuia fidei hostis callidi rapiantur, quod absit, insidiis. Huius ergo rei sollicitudine sæpe commoti, hoc nostro sedit cordi consilium, vt vicinis eas mandarem pontificibus gubernandas. Ideoque fraternitati tuæ curam gubernationemque Trium tabernarum ecclesiæ prouidimus committendam, quam tuæ ecclesiæ aggregari vnirique necesse est: quatenus vtrarumque ecclesiarum sacerdos recte, Christo adiutore, possis existere, quæque tibi de eius patrimonio, vel cleri ordinatione, seu promotione, vigilantia ac canonica visâ fuerint cura disponere, quippe vt pontifex proprius, liberam habeas ex nostra præsentia permissione licentiam. Quapropter, frater carissime, do-

minicorum reminiscens salubriter mandatorum, ita in commissa plebis regimine lucrandisque animabus inuigila, vt ante tribunal æterni iudicis constitutus, fructum bonæ operationis, quod ad mercedem tuam pertineat, eidem redemptori nostro, in quo lætari possis, exhibeas.

EPISTOLA XXXVI.

GREGORII PAPÆ I.

AD EPISCOPOS HIBERNIÆ.

De causa trium capitulorum.

Gregorius vniuersis episcopis per Hiberniam.

SCRIPTA vestra summa cum gratulatione suscepi: sed Persecutio noxiis non prodest coram Deo. Serit in me vberior valde lætitia, si mihi de vestra contingerit reuersione gaudere. Prima itaque epistolæ vestræ frons grauem vos pati persecutionem innotuit. Quæ quidem persecutio dum non rationabiliter sustinetur, nequaquam proficit ad salutem. Nam nulli fas est retributionem præmiorum expectare pro culpa. Debetis enim scire, sicut beatus Cyprianus dixit, *quia martyrem non facit pœna, sed causa.* Dum igitur ita sit, incongruum nimis est de ea vos, quam dicitis, persecutione gloriari, per quam vos constat ad æterna præmia minime prouehi. Reducat ergo caritatem vestram tandem integritas fidei ad matrem, quæ vos generauit, ecclesiam: nulla vos animorum intentio a concordia vnitatis dissociet, nulla persuasio rependo vos a recto itinere defatiget. Nam in Synodo, in qua de tribus capitulis actum est, aperto liquet, nihil de fide conuulsum esse, vel aliquatenus immutatum: sed, sicut scitis, de quibusdam illic solummodo personis est actitatum: quarum vna, cuius scripta euidenter a rectitudine catholice fidei deuiabant, non iniuste damnata est. Quod autem scribitis quia ex illo tempore inter alias prouincias maxime flagelletur Italia, non hoc ad eius debetis intorquere opprobrium, quoniam scriptum est: *Quem diligit Dominus, castigat: flagellat autem omnem filium quem recipit.* Si igitur ita est, vt dicitis, ex eo tempore magis dilecta est apud Deum, & modis omnibus approbata, ex quo Domini sui meruit sustinere flagella. Quia vero non ita sit quemadmodum vos in eius insultationem affirmare co-

Non semper noxi sunt quos flagellat Deus.

Hebr. 12.

namini, rationē attendite. Postquam recordandæ memoriæ Vigilius papa in vrbe regia constitutus contra Theodoram tunc Augustam & Acephalos damnationis promulgauit sententiam, tunc Romana vrbs ab hostibus adita & captiuata est. Ergo bonam causam habuerunt Acephali, & iniuste damnati sunt, post quorum damnationem talia contigerunt? Absit. Hoc enim nec nostrum quempiam, nec alios qui catholicæ fidei mysteriis instituti sunt dicere, vel aliquo modo confiteri conuenit. His denique cognitis, ab hac quandoque iam deliberatione recedite.

Pelagii papæ II. librū de tribus capitulis mittit.

Vt igitur de tribus capitulis animis vestris ablata dubitate possit satisfactio abundanter infundi, librum quem ex hac re sanctæ memoriæ decessor meus Pelagius papa scripserat, vobis vtile iudicavi transmittere. Quem si deposito voluntariæ defensionis studio puro vigilantique corde sapius volueritis relegerē, eum vos per omnia secuturos, & ad vnitatem nostram nihilo minus reuersuros esse confido. Porro autem si post huius libri lectionem in ea qua estis volueritis deliberatione persistere, sine dubio non rationi operam sed obstinationi vos dare monstratis. Vnde iterum habita locutione caritatem vestram admoneo, vt quoniam Deo suffragante fidei nostræ integritas in causa trium capitulorum inuiolata permansit, mentis tumore deposito, tanto citius ad matrem vestram, quæ filios suos expectat & inuitat, ecclesiam redeatis, quanto vos ab ea quotidie expectari cognoscitis.

EPISTOLA XXXVII.

GREGORII PAPÆ I.

AD NATALEM EPISCOPVM SALONITANVM.

De conuiuuiis iustis & iniustis, aliisque rebus: & de Honorato archidiacono.

Gregorius Natali episcopo Salonitano.

Ioan. diac. libro 3. cap. 35.

QVASI oblita præcedentium scriptorum serie, sola vestra beatitudini quæ ad dulcedinem pertinerent loqui decreueram: sed dum vestra epistola ad priora scripta ratiocinando reuocat, iterum forsitan quædam quæ minus libeant narrare compellor. In conuiuiorum etenim defensionem vestra fraternitas Abrahæ conuiuium me-

Gen. 18.

morat, in quo, teste sacro eloquio, tres angelos suscepisse perhibetur. Sed hoc exemplo neque nos beatitudinem vestram de conuiuio reprehendimus, si hanc suscipere angelos in hospitalitate cognoscimus. Rursum narrat Isaac Genes. 27. satiatur benedictionem filio dedisse. Quæ vtraque veteris testamenti, quia ita sunt gesta per historiam, vt tamen signarent aliquid per allegoriam, vtinam valeamus sic res gestas legendo percurrere, vt possimus etiam gerendas prouidendo sentire. Ille quippe in tribus angelis vnum saluans, trinitatis subsistentias vnus substantiæ esse declarauit. Ille vero satiatus benedixit filium, quia qui diuinis epulis repletur, illius sensus in prophetiæ virtutem tenditur. Diuinæ autem epulæ sacri eloquii verba sunt. Si igitur assidue legitis, si exemplum ab exterioribus trahentes interna penetratis, quasi de agri venatione satiati mentis ventrem repletis, vt anteposito filio, suscepto videlicet populo, possitis ventura nuntiare. Sed iam in hoc sæculo caligat qui de Deo aliquid prophetat: quia profecto dignum est vt hic iam per concupiscentiam minus videat, cuius sensus per allegoriam intus coruscat. Hæc ergo ad vosmet ipsos trahite, & si vos tales cognoscitis, nihil est quod de vestra æstimatione dubitetis. Gaudere quoque beatitudinem vestram inuenio, si voracis nomen cum rerum auctore sustineat. Quod ego breuiter expono, quia si de vobis falsum dicitur, nomen hoc veraciter cum rerum auctore sustinetis. Si vero de vobis verum est, hoc de illo falsum fuisse quis dubitet? absoluere vos non valet par nomen, quorum dispar est causa. Nam cum eo crucem etiam periturus latro suscepit: sed quem reatus proprius tenuit, par crucifixio non absoluit. Ego autem quantis valeo precibus deprecor, vt sanctissimam fraternitatem vestram auctori nostro non solum nomen, sed etiam causa coniungat. Conuiuia autem communia, quæ ex intentione impendendæ caritatis fiunt, recte sanctitas vestra in suis epistolis laudat. Sed tamen sciendum est, quia tunc ex caritate veraciter prodeunt, cum in eis nulla absentium vita mordetur, nullus ex irrisione reprehenditur, & non inanes in eis sæcularium negotiorum fabulæ, sed verba sacræ lectionis audiuntur: cum non plus quam necesse est seruitur corpori, sed sola eius infirmitas reficitur, vt ad vsum exercendæ vir-

Grat. diff.
44. cap. 6.

tutis habeatur. Hæc itaque si vos in vestris conuiujs agitis, abstinentium fateor magistri estis. Quod ergo Pauli apostoli testimonium ad me posuistis, in quo ait: *Qui non manducat, manducantem non iudicet*, omnino existimo incongruum fuisse: quia neque ego non comedo, neque ad hoc a Paulo dictum est, vt membra Christi, quæ in eius corpore, id est, in ecclesia inuicem sibi caritatis compage connexa sunt, nullam de se vlllo modo curam gerant. Sed si neque ego ad te, neque tu aliquid pertineres ad me, iure tacere compellerer, vt eum non reprehenderem, qui emendari non posset. Hæc ergo sententia solummodo propter eos dicta est, qui illos iudicare student, quorum sibi cura commissa non est. At postquam nos auctore Deo vnum sumus, si ea quæ nobis corrigenda sunt tacemus, valde delinquimus. Ecce fraternitas tua ægre tulit se de conuiujs a me esse reprehensam, cum ego, qui etsi hanc non vita, tamen loco transgredior, ab omnibus corripì, ab omnibus emendari paratus sim. Et hunc solum mihi amicum æstimo, per cuius linguam ante apparitionem districti iudicis meæ maculas mentis tergo. Illud autem, frater dulcissime, quod tribulationibus pressum te legere posse abnegas, minus ad excusationem idoneum puto, cum Paulus dicat:

Quæcumque scripta sunt, ad nostram doctrinam scripta sunt, vt per patientiam & consolationem scripturarum spem habeamus. Si igitur ad consolationem nostram sacra scriptura preparata est, tanto magis eam debemus legere, quanto magis nos conspiciamus sub tribulationum fasce lassari. Si vero in ea solummodo sententia est fidendum, quam in epistola vestra posuistis, qua Dominus dicit: *Cum tradent vos, nolite cogitare quomodo, aut quid loquamini, dabitur enim vobis in illa hora quid loquamini. Non enim vos estis qui loquimini, sed Spiritus Patris vestri, qui loquitur in vobis.* Sacra ergo ad nos eloquia frustra mandata sunt, quia repleti spiritu verbis exterioribus non egemus. Sed aliud est, frater carissime, quod angustiati persecutionis tempore absque dubitatione confidere, aliud quod in tranquillitate ecclesiæ agere debemus. Oportet enim nos per spiritum hunc modo legendo percipere quæ possumus, si cõtigerit causa in nobis esse, etiam patiendò demonstrare. Valde vero in epistola vestra gausus sum, quod vos exhortationi studium dare fatemini. In

hoc

hoc etenim scio quia curam vestri ordinis solerter agitis, si ad auctorem vestrum & alios trahere curatis. Quod autem in eodem loco dicitis vos mei similes non esse, post obortam lætitiā me illico contristastis; quia laudes meas per irrisionem dici existimo, quas per veritatem minime recognosco. Ago autem omnipotenti Deo gratias, quia per vos quidem hæretici ad sanctam ecclesiam reuocantur. Sed curare vobis necesse est, vt ipsi quoque, qui intra sanctæ ecclesiæ gremium continentur, ita viuant, quatenus eius aduersarii prauis moribus non existant. Nam si non diuino desiderio, sed terrenis cupiditatibus voluptatibusque deseruiunt, intra eius gremium filii alieni nutriuntur. Quod autem vos fatemini ecclesiasticos ordines ignorare non posse, ego quoque hoc de vobis per omnia scio, atque idcirco valde contristor: quia cum rerum ordinem scitis, in me, quod peius est, sciendo deliquistis. Postquam enim ad beatitudinem vestram, & decessoris mei, & mea in causa Honorati archidiaconi scripta directa sunt, tunc contempta vtriusque sententia præfatus Honoratus proprio gradu priuatus est. Quod si quilibet ex quatuor patriarchis fecisset, sine grauissimo scandalo tanta contumacia transire nullo modo potuisset. Tamen postquam fraternitas vestra ad suum ordinem rediit, nec ego meæ, nec decessoris mei iniuriæ memor sum. Quod vero dicitis nostris temporibus de-

Grat. 15. qu.
2. cap. 10.

bere seruari quæ a meis quoque prædecessoribus tradita atque custodita sunt, absit hoc a me, vt statuta maiorum confacerdotibus meis in qualibet ecclesia infringam; quia mihi iniuriam facio, si fratrum meorum iura perturbo. Sed cum responsales vestri aduenerint, quæ inter vos & præfatum Honoratum archidiaconum sint gesta cognoscam, & ex ipso meo examine perpendetis, quia si pars vestra per iustitiam fulta est, nihil aduersi a me perfere-

Grat. 24.
qu. 3. c. 25.

tis, sicut nec ante pertulistis. Sin vero sæpessato Honorato archidiacono in assertionem suam iustitia suffragatur, ex eius absolutione monstrabo; quia personas etiam quas noui in iudicio non agnosco. De excommunicationis vero articulo, quæ tamen interposita conditione gradus, secundo vel tertio iam vt ita dicam, ex necessitate subiuncta est, beatitudo vestra immerito queritur, cum

2. Cor. 10.

Paulus apostolus dicat: *In promptu habentes ulcisci omnem inobedientiam.* Sed ista iam transeant, ad nostra redeamus. Si enim recte agit, ego domno Natali non possum coniunctus non esse, cuius me affectui valde esse debitorem noui.

EPISTOLA XXXVIII.

GREGORII PAPÆ I.

AD IOANNEM EPISCOPVM SCYLLATINVM.

Visitationem ecclesiarum Tauriatinensis & Turritanæ imponit.

Gregorius Ioanni episcopo Scyllatino.

Ioan. diac.
libro 3. c.
22.

OBITVM Paulini Tauriatinensis ecclesiæ, sed & illius Turritanæ ecclesiæ antistitum, directa relatio patefecit. Quapropter visitationis destitutarum ecclesiarum fraternitati tuæ operam solenniter delegamus, quam ita te conuenit exhibere, vt nihil de prouectionibus clericorū, reditu, ornatu, ministeriisque, vel quidquid illud est, in patrimonio eiusdem a quoquā præsumatur ecclesiæ. Et ideo fraternitas tua ad prædictas ecclesias ire properet, & assiduis adhortationibus clerum plebemque earumdē ecclesiarum admonere festinet, vt remoto studio, vno eodemque consensu talem sibi præficiendum expetant sacerdotem, qui & tanto ministerio dignus valeat reperiri, & a venerandis Canonibus nullatenus respuatur. Qui dum fuerit postulatus, cum solennitate decreti omnium subscriptionibus roborati, & directionis tuæ testimonio literarum ad nos veniat consecrandus. Commonentes etiam fraternitatem tuam, vt nullum de altera eligi permittas ecclesia, nisi forte inter clericos earumdem ciuitatum, in quibus visitationis impendis officium, nullus ad episcopatum dignus, quod euenire non credimus, potuerit inueniri: prouisurus ante omnia, ne ad hoc cuiuslibet conuersationis vel meriti laicæ personæ aspirare præsumant, & tu periculum ordinis tui, quod absit, incurras. Monasteria autem si qua sunt in ipsius parochia constituta, sub tua cura disposito, neque quousque illic prius fuerit episcopus ordinatus, esse concedimus, vt sollicitudinis tuæ vigilantia, proposito suo congrua, Deo iuuante, actione respondeat. Data pridie Kalendas Martii, indictione decima.

Grat. dist.
61. cap. 11.

EPISTOLA XXXIX.

GREGORII PAPÆ I.

AD DOMINICVM EPISCOPVM CARTHAGINENSEM.
 Gratiarum actiones reddit, & de cura pastorali admonet,
 & de ecclesiasticis priuilegiis.

Gregorius Dominico episcopo Carthagenensi.

PERLATAS ad nos serius per Donatum atque Quod-
 vultdeum reuerendissimos fratres & coepiscopos no-
 stros, nec non & Victorem diaconum, vel Angelum nota-
 rium vestræ fraternitatis epistolas, summa cum gratulatio-
 ne suscepimus. In quarum etsi nos sustinuisse dispendium
 tarditate putauimus, tamen de vberiori reperimus carita-
 te compendium, vt hac dilatione temporis non interrupta
 videatur, sed nutrita dilectio: quam miserante Domino,
 contemplatione sacerdotii, lectionis vsu, ætatisque in vo-
 bis cognoscimus iam maturitate fundatam. Non enim
 tam large de te flueret, si in tuis plurimas atque vberimas
 venas mentibus non haberet. Hanc ergo matrem custo-
 demque virtutū, sanctissime frater, inconcussa stabilitate
 teneamus. Nullæ in nobis eam subdolorum linguæ immi-
 nuant, nullæ antiqui hostis insidiæ corrumpant. Hæc nam-
 que diuisa iungit, & coniuncta custodit: hæc humilia sine
 tumore subrigit: hæc erecta sine deiectione submittit.
 Per hanc vniuersalis ecclesiæ vnitas, quæ est compago
 corporis Christi, exæquatione mentis gaudet in singu-
 lis, cum sit ei disparilitas in diuersitate membrorum. Per
 hanc eadem membra & alieno gaudio in suis afflictæ exi-
 liunt, & alienis mœroribus etiam in suis læta contabe-
 scunt. Teste enim magistro gentium, dum *si quid patitur* ^{1. Cor. 12.}
unum membrorum, compatiuntur cetera membra: & si gloria-
tur unum membrum, congaudent omnia membra: vos non am-
 bigo de nostra perturbatione ingemiscere, cum nos om-
 nino certum sit de vestra pace gaudere. Quod vero or-
 dinationi nostræ fraternitas vestra congaudet, affectum
 mihi integerrimæ caritatis exhibet. Sed ex considera-
 tione huius ordinis mentem meam, fateor, transuerbe-
 rat vis doloris. Graue namque est pondus sacerdotii:
 prius quippe est sacerdoti necesse, vt ceteris ad exemplum

viuat, ac deinde seruandum, vt mentem per ostensa exem-
 pla non eleuet. De prædicationis semper ministerio cogi-
 tet: intentissimo timore considerans, quod recessurus ad
 percipiendum regnum Dominus & talenta seruis distri-
 buens, dicat: *Negotiamini, dum venio.* Quod profecto nego-
 tium tunc vere nos agimus, si viuendo & loquendo proxi-
 morum animas lucramur, si infirmos quosque cælestis re-
 gni gaudia prædicando in superno amore roboramus, si
 proteruos ac tumidos gehennæ supplicia terribiliter info-
 nando flectimus, si nulli contra veritatem parcimus, si su-
 pernis amicitiiis dediti humanas inimicitias non timemus.
 Quod nimirum exhibens, quasi quoddam se sacrificium
 obtulisse Deo Psalmista nouerat, cum dicebat: *Nonne qui
 oderant te, Deus, oderam illos, & super inimicos tuos tabescebam?
 Perfecit odio oderam illos, & inimici facti sunt mihi.* Sed ad hoc
 ego pondus meæ infirmitatis expauesco, & quod accepto
 regno paterfamilias redeat rationem nobiscum positurus,
 aspicio. Sed qua eum mente sustineo, cui de suscepto nego-
 tio animarum lucrum aut nullum, aut pene nullum repor-
 to? Tua ergo me oratione, frater carissime, adiuua, & qua
 de me formidare me conspicias, in temetipso quotidie ti-
 more prouidæ sollicitudinis pensa. Per caritatis quippe
 compagem, & tua sunt quæ de me loquor, & mea quæ te
 agere concupisco. De ecclesiasticis vero priuilegiis, quod
 vestra fraternitas scribit, hoc postposita dubitatione te-
 neat, quia sicut nostra defendimus, ita singulis quibusque
 ecclesiis sua iura seruamus. Nec cui libet, fauente gratia,
 vltra quam meretur impertior, nec vlli hoc quod sui iuris
 est ambitu stimulante derogo, sed fratres meos per omnia
 honorare cupio, sicque studeo honore singulos subuehi,
 dummodo non sit quod alteri iure ab altero possit oppo-
 ni. Responsalium vero vestrorum moribus valde con-
 gaudeo: in quibus mihi ostensum est quantum me diligi-
 tis, qui ad me electos fratres & filios transmisistis. Data de-
 cimo Kalendas Augusti, indictione decima.

Luc. 19.

Psal. 138.

Grat. 25. qu.
 1. cap. 8.
 Polyc. 3. li-
 bro tit. 15.
 Ioan. diac.
 libro 4. tit.
 1. vit.

LIBRI SECVNDI PARS ALTERA.

Indictione XI. anno ordinationis eius III.

EPISTOLA I.

GREGORII PAPÆ I.

AD PETRVM SVBDIACONVM CAMPANIÆ.

De persecutione Pauli episcopi.

Gregorius Petro subdiacono Campaniæ.

QVALE in castello Luculano sit scelus in Paulum fratrem & coepiscopum nostrum commissum, directa nobis fecit relatio manifestum. Et quia his diebus Scholasticus vir memorabilis, Campaniæ iudex hic præfens inuentus est, specialiter ei iniunximus, vt tantæ peruerfitatis insaniam districta debuisset emendatione corrigere. Sed quia nunc prædictæ relationis portitor nos vt personam dirigeremus admonuit, ideo Epiphanium subdiaconum illuc direximus, qui vna cum præfato iudice a quibus excitata sit, vel commissa seditio, inuestigare ac cognoscere possit, & digna vltione vindicare. Experientia ergo tua ita tota virtute in hac causa solatiari festinet, quatenus & cognosci veritas, & in delinquentes valeat vindicta procedere. Quoniam igitur mancipia gloriosæ Clementiæ in eodem scelere interfuisse, & voces quæ seditioem commouerent iactitasse dicuntur; si ita est, districtè ea imminenti vltioni substerne, nec pro persona illius sit vestra seueritas remissior: quia tanto amplius ferienda sunt, quanto, vtpote nobilis femine pueri, ex sola superbia deliquerunt. Sed & illud subtili vos oportet indagatione perquirere, vtrumne prædicta femina in tanta habuerit sceleris immanitate consilium, aut si cum eius est scientia perpetratum: vt quam sit periculosum non solum manibus, sed etiam in sacerdotem verbis excedere, ex nostra cuncti possint defensione cognoscere. Si quid enim in hac causa lentatum fuerit, vel omissum, ad tuam culpam, ac potius cognoscas pertinere periculum: nec aliquem apud nos excusationis locum inuenies. Nam quanto te apud nos res ista, si districtissime fuerit perscrutata & emendata, commendat; tanto si lentata fuerit, nostram

M m iij

Iuo p. 16. c.
69.

contra te scito indignationem exacui. Mancipia autem si qua de cetero in monasterio sancti Seuerini, vel in alia ecclesia eiusdem castelli de ciuitate refugerint, mox vt ad notitiam tuam peruenerit, nullo modo illic ea immorari permittas, sed intra ciuitatem in ecclesiam reuocentur: & si iustam contra dominos suos querelam habuerint, cum congrua ordinatione de ecclesiis exire necesse est. Si vero venialem culpam commiserint, dominis suis accepto de venia sacramento sine mora reddantur.

EPISTOLA II.

GREGORII PAPÆ I.
AD PAVLVM EPISCOPVM.

Consolatoriam scribit epistolam.

Gregorius Paulo episcopo.

LICET non mediocriter nos contristauerit cognita, quam es perpeffus, iniuria; habemus aliquam tamen consolationis materiam, quod laudem tuam huic rei inesse cognouimus, ob id quod pro æquitatis reëtitudine hoc, quantum directa nobis patefecit relatio, pertulisti. Vt ergo ad maiorem fraternitatis tuæ gloriam applicetur, hæc res constantiam tuam nec frangere, nec a via debet veritatis auertere. Nam maior in sacerdotibus merces est, in veritatis tramite etiam post iniurias permanere. Ac ne tantæ impietatis infania inulta remaneat, & in peius indisciplinatio perniciosâ prorumpat, Scholastico viro memorabili Campaniæ iudici, quia hic præfens inuentus est, vt hæc digna coercionem vindicare debuisset, iniunximus. Sed quia homines tui a nobis, vt personam dirigeremus, petiuerunt, propterea Epiphanium subdiaconum illuc nos transmisisse cognosce, qui vna cum supra scripto iudice inuestigare valeat accognoscere veritatem, quatenus in eos a quibus tantum nefas immissum constiterit vel perpetratum, sua instantia dignam faciat exerceri vindictam.

EPISTOLA III.

GREGORII PAPÆ I.

AD IOANNEM ABBATEM.

De Bonifacio præposito, de tunica sancti Ioannis, de causa Floriani, de cura animarum, de hospitibus, & de pauperibus.

Gregorius Ioanni abbati.

PETIT dilectio tua, vt frater Bonifacius in monasterio tuo a te debeat ordinari præpositus: quod ego valde miratus sum, quia ante factum non est. Nam ex quo illum tibi dari feci, iam eum ordinare debuisti. De tunica vero sancti Ioannis omnino grate suscepi, quia sollicitus fuisti mihi indicare. Sed studeat dilectio tua mihi ipsam tunicam, aut quod melius est, eundem episcopum, qui eam habet, cum clericis suis, & cum ipsa ad me transmittere; quatenus & benedictione tunicæ perfruamur, & de eodem episcopo vel clericis mercedem habere valeamus. Causam vero, quæ cum Floriano vertitur, incidere volui, etiam ei vel octoginta solidos mutuos dedi. Quos ille credo disponit sibi pro monasterii debito recompensari, & omnino volo eandem causam decidi: quia Stephanus chartularius dicitur imminere, vt eam prædictus Florianus in publico transferat, & graue nobis est cum publico litigare. Vnde necesse est nobis aliquid cedere, vt possimus eandem causam ad compositionem perducere. Quod dum factum fuerit, dilectioni tuæ, Deo auxiliante, nuntiabimus. De fratrum vero animabus omnino esto sollicitus. Sufficiat iam quod opinio monasterii per vestram negligentiam inquinata est. Non frequenter foras egrediaris. In causis istis procuratorem institue, & tu ad lectiorem atque orationem vaca. De hospitalitate esto sollicitus: quantum potes, pauperibus largire: ita tamen vt serues quod Floriano restitui debeat. In ipsis autem fratribus monasterii tui quos video, non inuenio eos ad lectiorem vacare. Vnde considerare necesse est quantum peccatum est, vt ex aliena oblatione Deus vobis alimoniam transmiserit, & vos mandata Dei discere negligatis. De sex vero vnciis domus, si authenticam chartulam non vi-

Ioan. diac.
lib. 3. c. 69.

demus aut exemplaria, nil possumus facere. Sed Florentino Dei famulo præceptum transmisi, vt si ei veritas confiterit, easdem sex vncias vobis restituat. Quibus restitutis, reliquas sex vncias aut in emphyteosim damus, aut in reditus commutamus.

EPISTOLA IV.

GREGORII PAPÆ I.

AD BONIFACIUM EPISCOPUM REGIENSEM.

De humanis laudibus vitandis.

Gregorius Bonifacio episcopo Regiensi.

QVIBUSDAM venientibus agnoui fraternitatem tuam misericordiæ operibus vehementer insistere, atque omnipotenti Deo gratias retuli, quia iuxta egregii prædicatoris vocem, nunc viuimus, si vos statis in Domino. Sed illud, fateor, non leuiter mentem meam momordit, quod eadem opera multis vos ipsi nuntiastis: ex qua re collegi quod mens vestra non studeat Dei oculis, sed humano iudicio placere. Vnde necesse est, frater carissime, vt cum bona exterius agis, hæc interius cum magna cautela custodias: ne appetitus placendi hominibus subrepat, & omnis labor boni operis incassum fiat. Nos enim qui sumus, quibus placeri ab hominibus quæritur? Quid namque aliud quam puluis & cinis sumus? Sed illi tua fraternitas placere desideret, qui & non longe est, vt appareat, & omne quod retribuerit finem nullo modo habebit.

Mense Octobri, indictione undecima.

EPISTOLA V.

GREGORII PAPÆ I.

AD PETRUM SUBDIACONUM CAMPANIÆ.

De violentiis laicorum reprimendis.

Gregorius Petro subdiacono Campaniæ.

SICVT in iudiciis laicorum priuilegia turbare non cupimus, ita eis præiudicantibus, moderata te volumus auctoritate resistere. Violentos namque laicos coercere non contra leges est agere, sed legi ferre subsidium. Quia igitur

igitur Deus dedit gener Felicis de Orticello presentium latrici violentiam dicitur irrogasse, prefatamque rem illicitate detinere, ita ut viduitatis eius deiectione non misericordiam prouocare, sed eius inueniatur roborare malitiam; precipimus experientia tua, ut tam contra prefatum virum, quam in ceteris causis, in quibus se asserit prefata femina praedudicium sustinere, nostrae ei solatium tuitio- nis impendas, nec a quolibet eam praegravari permittas: ne vel ea quae tibi salua tamen aequitate mandantur in aliqua inueniaris parte negligere, vel viduis aliisque pauperibus, dum illic auxilium non inueniunt, ex huius itineris profligentur longinquitate dispendia.

EPISTOLA VI.

GREGORII PAPAE I.

AD IOANNEM EPISCOPVM PRIMAE IVSTINIANAE.

De iniusta condemnatione Hadriani episcopi.

Gregorius Ioanni episcopo primae Iustinianae.

POST longas tribulationes suas quas Hadrianus Thebanæ ciuitatis episcopus a sacerdotibus suis, velut ab hostibus, pertulit, in Romanam ciuitatem confugit. Et licet aduersus Ioannem Larissæum episcopum eius fuisset prima suggestio, non ab eo in causis pecuniariis reseruatibus legibus iudicatum; tamen post hæc magis contra personam fraternitatis tuæ, a qua non iuste se a sacerdotii gradu flagitabat esse deiectum, grauissime querebatur. Sed nos, indiscussis petitionibus non credentes, eadem quæ apud Ioannem fratrem & coepiscopum nostrum, vel quæ apud fraternitatem tuam sunt acta, relegimus. Et quidem de memorati Ioannis episcopi Larissæi iudicio, quod fuerat appellatione suspensum, satis & piissimi rerum domini ad Corinthi episcopum missis iussionibus decreuerunt. Et nos quoque per presentium latores epistolis nostris, ad prefatum Ioannem Larissæum directis, Christo auxiliante, decreuimus, cum diuersi * discrepatione iudicii, cuius examinationem tibi imperialia iussa tradiderant, & inspecta gestorum apud Ioannem episcopum de criminalibus habitorem serie ventilatis, reperimus prope nihil te, quod ad nominatas indictasque sibi causas attinuit,

* al. discrepatione

exquisisse, sed machinationibus quibusdam testes aduersus Demetrium diaconum in damnatione eiusdem episcopi produxisse. Qui eum de illo, quod nec audiri fas est, testimonium dicentem se audisse perhiberent. Quod dum præsens Demetrius contradiceret se dixisse, aduersus sacerdotalem morem disciplinamque canonicam deiectum honore suo diaconum proconsuli prouinciæ tradidisse. Qui cum multis laniatus verberibus aduersus episcopum suum forsân aliqua potuisset tormentorum necessitate mentiri, usque ad finem negotii nihil eum de quibus interrogabatur penitus inuenimus fuisse confessum. Sed nec alia in gestis ipsis, siue per depositionem testium, siue per Hadriani professionem, quod ei potuisset obesse, reperimus. Sed tantum fraternitas tua, nescio quo mentis motu, diuino humanoque iure contempto, abruptam protulit in eius damnatione sententiã: quæ licet non esset appellatione suspensa, contra leges tamen Canonesque prolata, ipso non poterat iure subsistere. Postquam autem ex abundantia appellationem tibi constat esse porrectam, mirati sumus cur nec homines tuos, secundû cautionem Honorato diacono nostro per responsales tuæ ecclesiæ expositam, qui tui iudicii rationem potuissent reddere, transmisti. Quod factum te vel de contumaciã, vel de conscientiæ trepidatione redarguit. Si igitur hæc quæ nobis aperta sunt veritate vallantur, quoniam occasione virium nostrarum consideramus vos iniusta præsumere, de his alias, secundum id quod a nobis deliberatum fuerit, Christo auxiliante decernemus. Quod vero ad præsens attinet, cassatis prius atque ad nihilum redactis prædictæ sententiæ tuæ decretis, ex beati Petri principis apostolorum auctoritate decernimus, triginta dierum spatio te sacra communione priuatum, ab omnipotenti Deo nostro tanti excessus veniam cum summa pœnitentia ac lacrymis exorare. Quod si hanc sententiam nostram te cognouerimus implese remissius, non iam tantum iniustitiam, sed & contumaciam fraternitatis tuæ cognoscas, adiuuante Domino, seuerius puniendam. Præfatum vero Hadrianum fratrem & coepiscopum nostrum ex tua sententia, vt diximus, nequaquam Canonibus neque legibus existente damnatum, in suum locum atque ordinem reuerti Christo comitante disponi-

Grat. 24.
q. 3. c. 6.

mus: vt nec illi fraternitatis tuæ noceat contra iustitiæ tramitem prolata sententia, nec caritas tua pro placanda futuri indignatione iudicis incorrecta remaneat.

EPISTOLA VII.

GREGORII PAPÆ I.

AD IOANNEM EPISCOPVM LARISSÆVM.

De iniusta condemnatione Hadriani.

Gregorius Ioanni episcopo Larissæo.

FRATER noster Hadrianus, Thebanæ ciuitatis episcopus, ad Romanam urbem veniens lacrymabiliter est conquestus, de quibusdam capitulis se a fraternitate tua, nec non a Ioanne primæ Iustinianæ vrbs episcopo, non legitime neque canonicè condemnatū. Cumque per diuturnum tempus nullam diuersæ partis videremus huc aduenire personā, quæ eius debuisset obiectionibus respondere, necessario cognoscendæ veritatis intuitu, ea quæ penes vos acta sunt relegenda tradidimus. Ex quibus cognouimus Ioannem atque Cosmam diaconos, vnum pro lubrico corporis, alterum pro fraudibus ecclesiasticarū rerum proprio depulsos officio, de pecuniariis criminalibusque capitulis aduersus eum piissimis nostris imperatoribus suggestisse. Qui per iussiones suas te voluerunt, seruata videlicet iuris Canonumque districtione, cognoscere; ita vt de pecuniariis quidem ferres firmam iure sententiam: de criminalibus vero, eorum clementiæ, habita subtilius examinatione suggereres. Quod si tam rectas iussiones tua fraternitas rectis quoque mentibus accepisset, nunquam viros pro suis excessibus proprio amotos officio, atque iam inimicantis animi, ad accusationem passim sui suscepisset episcopi; maxime cum ex suggestione piissimis dominis oblata, eorum sit detecta fallacia: quia cum consensu omnium clericorum hæc contra suum pontificē se suggestisse professi sunt. Post hæc tamen, vt breuiter quædam strictimque quæ a quod te sunt acta percurram, primum capitulum penes fraternitatem tuam motum est Stephani Thebani diaconi: cuius vitam quasi sciens turpissimam Hadrianus episcopus, non eum sui ordinis honore priuauerat. Quod capitulum, nullus deductorum testium ad

Grat. 16. qu. 1. c. 52. Polyc. lib. 1. tit. 7.

Concil. Tom. 13.

Nn ij

Hadriani episcopi dicit peruenisse notitiam: nisi quod solus Stephanus turpis vitæ suæque professione damnabilis dicitur esse confessus. Secundum capitulum aduersus eum videtur esse propositum, de infantibus eius iussu a sacri baptismatis susceptione prohibitis, atque ita inabluta sordibus peccati defunctos in tenebris. Sed nullus aduersus eum deductorum testium confessus est nosse se tale aliquid ad Hadriani episcopi peruenisse notitiam, sed a matribus infantum, quarum viri remoti pro culpis, vt dicitur, ab ecclesia fuerant, se cognouisse dixerunt. Sed nec in baptizatos eos mortis tempus professi sunt occupasse, sicut accusatorum continebat inuidiosa suggestio: cum in Demetriade ciuitate baptizatos eos esse constiterit. Et hæc quidem de criminalibus causis. De pecuniariis vero qualiter a te fuerit iudicatum, inquisitio deputatorum a principe virorum piissima iussione serenissimis principibus attestatur. Nam cum tuam sæpefatus Hadrianus suspendisset appellatione sententiam, quantum ex quatuor testium depositionibus apud Ioannem primæ Iustinianæ episcopum prolatis agnouimus, arctissima detrusus custodia libellum, in quo obiecta sibi confiteretur capitula, tuæ coactus est fraternitati porrigere. Qui quidem in porrecto a se libello de pecuniariis inuenitur tuæ consensisse sententiæ. Criminalia vero medio quodam dubioque verborum calle transcurrit, vt & tua quibusdam subiectis nebulis frustraretur intentio, & ipse porro a confessione imperplexæ locutionis obscuritate refugeret. Cumque porrecta appellatio per homines eius, ceteraque quæ penes te gesta sunt piissimis fuissent deportata principibus deputatis: vt diximus, Honorato diacono sedis nostræ, & Sebastiano glorioso antigrapho, cunctisque examinatis subtiliter a serenissimis est dominis ab omnibus iussionibus absolutus. Sed nescio quibus machinationibus exquisitis alia rursus est principalis iussio elicita; vt de cunctis antefatis capitulis Ioannes primæ Iustinianæ episcopus requirens subtiliter iudicaret. In cuius iudicio omnes clerici Hadriani episcopi, & Demetrius diaconus inter tormenta confessus est, omnem hanc contra Hadrianum episcopum calumniam, fraternitatis tuæ machinatione confectam. Nec aliqua de capitulis ipsis, quæ in tua audientia criminaliter obie-

Grat. 16.
q. 1. c. 52.
Ioan. diac.
libro 4. cap.
26.

&ta fuerant, Hadriano episcopo sunt probata. Sed pro-
 uenit alia contra Canones ac leges in Demetrio diaco-
 no eius, aliisque personis crudelis atque dolorosa discuf-
 fio, in qua nihil pene repertum est, ex quo saepe memora-
 tus Hadrianus damnari legitime debuisset, sed magis ex
 quo potuisset absolui. Sed de Ioanne primæ Iustinianæ
 urbis antistite, ac de nequissimo eius damnandoque iu-
 dicio alias sumus iuuante Domino tractaturi. Hadria-
 num vero episcopum reperimus, & tuo contra sacerdo-
 tales mores odio laborasse, & nullo iure pecuniariis in
 causis eum fraternitatis tuæ condemnatum fuisse senten-
 tia. Quia igitur & ab antefato Ioanne primæ Iustinianæ
 episcopo contra ius Canonesque depositus, honoris sui
 gradu carere non potuit, in sua eum reformari ecclesia,
 atque in propriæ dignitatis ordinem decreuimus reuo-
 cari. Et cum oportuisset te ex eo dominici corporis com-
 munionem priuari, quod admonitione sanctæ memoriæ
 decessoris nostri contempta, per quam eum ecclesiam-
 que eius de tuæ iurisdictione potestatis exemit, rursus in
 eis aliquid tibi iurisdictionis seruare præsumpseris: tamen
 nos humanius decernentes, communionisque tibi sacra-
 mentum interim conseruantes, decernimus vt fraternitas
 tua ab eo ecclesiaque eius omnem antehabitæ suæ pote-
 statem iurisdictionis abstineat, & secundum scripta deces-
 soris nostri, si qua causa vel fidei, vel criminis, vel pecunia-
 ria aduersus præfatum Hadrianum confacerdotem no-
 strum potuerit euenire, vel per eos qui nostri sunt vel fue-
 rint in vrbe regia responsales, si mediocris est quæstio cog-
 noscatur, vel huc ad apostolicam sedem, si ardua est, de-
 ducatur, quatenus nostræ audientiæ sententia decidatur.
 Quod si contra hæc quæ statuimus, quolibet tempore, seu
 qualibet occasione, vel surreptione venire tentaueris, sa-
 cra scias te communionem priuatum; nec eam te, excepto
 ultimo vitæ tuæ tempore, nisi concessa Romani pontificis
 decernimus iussione percipere. Hæc enim consona sanctis

Grat. 15. q.
 1. cap. 8.

annectimus literis, sine aliqua ei dilatione fraternitas tua restituat. De quibus si qua inter vos quæstio vertitur, volumus vt apud responsalem nostrum in vrbe regia ventiletur.

EPISTOLA VIII.

GREGORII PAPÆ I.

AD NATALEM EPISCOPVM SALONITANVM.

Vt non deponatur episcopus nisi in Conuentu episcoporum.

Gregorius Natali episcopo Salonitano.

Ioan. diac.
lib. 4. c. 28.

CVM cuncta negotia indagandæ sollicitudine veritatis indigeant, tum quæ ad deiectionem sacerdotium graduum pertinent districtius sunt trutinanda: in quibus non tam de humanis constitutis, quam de diuinæ quodammodo benedictionis refragatione tractatur. Quæ res quoque nos in Florentiæ Epidauritanæ ciuitatis episcopi persona ad exhortationem vestræ fraternitatis admonuit. Nuntiatum siquidem nobis est, a quibusdam fuisse eum in causis criminalibus accusatum: & nullis canonicis probationibus exquisitis, nec sacerdotalis Cõcilii præueniente iudicio eum ab honoris officio, non iure, sed auctoritate depositum. Quia ergo non potest quemquam episcopatus gradu, nisi iustis ex causis, concors sacerdotum summouere sententia; hortamur fraternitatem vestram, vt præfatum virum ex eodem, in quo detrusus est, eiici faciatis exilio, causamque eius episcopali disceptatione perquiri. Et si in his in quibus accusatur canonica fuerit probatione conuictus, canonica procul dubio est vltione plectendus. Quod si alias quam de eo æstimatum est synodali fuerit inquisitione compertum, necesse est vt criminatores iusti districtiorem iuris exhorreant, & in criminato innocentia suæ seruentur illibata suffragia. Executionem verò antefati negotii Antonino subdiacono nostro ex nostra præceptione mandauimus; quatenus eius instantia & quæ sunt legibus Canonibusque placita decernantur, & decreta, iuuante Domino, mancipientur effectui.

EPISTOLA IX.

GREGORII PAPÆ I.

AD ANTONINVM SVBDIACONVM.

De Florentio episcopo iniuste deposito.

Gregorius Antonino subdiacono.

PERVENIT ad nos Florentium Epidauritanæ ciuitatis episcopum, præreptis prius rebus eius, pro quibusdam non approbatis criminibus sine sacerdotali Concilio fuisse damnatum. Et quia non debet is pœnam sustinere canonicam, in cuius damnatione non est canonica prolata sententia; præcipimus experientiæ tuæ vt Natali fratri & coepiscopo nostro debeas imminere, quatenus supradictû virum de eodem eiici faciat quo nunc dicitur detrusus exilio. Conuocatoque episcoporû Concilio, si hæc in quibus accusatus est canonice fuerint approbata, præfati Natalis fratris & coepiscopi nostri volumus in eum proprium robur obtinere sententiam. Sin autem generali fuerit iudicio absolutus, nec eum deinceps cuiuslibet præiudicio subiacere permittas: & præfatæ res districta tuæ sollicitudinis restituantur instantia. Necessè est ergo, vt quanto grauiora talium negotiorum perpendis pondera, tanto ea maturiori vigilantiorique studeas executione complere.

Grat. ii.
q. 3. cap. 44.

EPISTOLA X.

GREGORII PAPÆ I.

AD SABINVM SVBDIACONVM.

De Calchedonenfi Synodo, & de aliis tribus Synodis recipiendis.

Gregorius Sabino subdiacono.

EXEVNTES maligni homines turbauerunt animos vestros, non intelligentes neque quæ loquuntur, neque de quibus affirmant, astruentes quod aliquid de sancta Calchedonenfi Synodo piæ memoriæ Iustiniani temporibus sit imminutum, quam omni fide omnique deuotione veneramus. Et sic quatuor Synodos sanctæ vniuersalis ecclesiæ sicut quatuor libros sancti euangelii recipimus. De personis vero de quibus post terminum Synodi ali-

Ioan. diac.
libro 4. c.
59. vit.

quid actum fuerat, eiusdem piæ memoriæ Iustiniani temporibus est ventilatum: ita tamen, vt nec fides in aliquo violaretur, nec de eisdem personis aliquid aliud ageretur, quam apud eandem sanctam Calchedonensem Synodum fuerat constitutum. Anathematizamus autem si quis ex diffinitione fidei, quæ in eadem Synodo prolata est, aliquid imminuere præsumit, vel quasi corrigendo eius sensum mutare: sed sicut illic prolata est, per omnia custodimus. Te ergo, fili carissime, decet ad vnitatem sanctæ ecclesiæ remeare, vt finem tuum valeas in pace concludere, ne malignus spiritus, qui contra te per alia opera præuale- re non potest, ex hac causa inueniat vnde tibi in die exitus tui in aditu regni cælestis obsistat.

EPISTOLA XI.

GREGORII PAPÆ I.

AD ALBANOS.

De ordinatione episcopi.

Gregorius ordini & plebi consistenti in Albano.

PROBABILIBVS desiderijs nihil attulimus tarditatis: fratrem namque & coepiscopum nostrum hominem bonum vobis ordinauimus sacerdotem.

Mense Nouembri, indictione undecima.

EPISTOLA XII.

GREGORII PAPÆ I.

AD MAXIMIANVM EPISCOPVM SYRACVSANVM.

De causa Gregorii Agrigentini episcopi.

Gregorius Maximiano episcopo Syracusano.

PRIDEM quidem fraternitati vestræ scripseram, vt eos qui aduersus Gregorium episcopum Agrigentinae ciuitatis aliqua dixerant, ad Romanam ciuitatem transmittere deberetis. Quod & nunc vt instantius fieri debeat præsentibus adhortamur epistolis. Vnde personas ipsas, ceteraque documenta, id est gesta & petitiones, quæ data sunt, festinate cum celeritate transmittere. Nec moram aliquam excusationemque perquiri penitus permittimus, quatenus

quatenus his in Romanam, sicut diximus, ciuitatem transfmissis, sub celeritate sciamus, quid auxiliante Domino, de persona salubrius eius disponere debeamus.

EPISTOLA XIII.

GREGORII PAPÆ I.

AD AGNELLVM EPISCOPVM DE FVNDIS.

Præcipit vt in Taracinensi ecclesia sit episcopus.

Gregorius Agnello episcopo de Fundis, qui nunc in ciuitate incardinatus est Taracina.

RELATIO cleri simul & populi Taracinæ degentis nos valde lætificat, ob hoc quod de tua fraternitate bona testatur. Et quia defuncto Petro pontifice suo, sibi cardinalem postulant constitui te sacerdotem, eorum vota necessario complenda esse præuidimus, quatenus & illi se gaudeant impetrasse quod postulant, & nos concessisse quod expedit videamur. Quia igitur ob cladem hostilitatis nec in ciuitate, nec in ecclesia tua est cuiquam habitandi licentia, ideo te auctoritate nostra Taracinensi ecclesiæ cardinalem constituimus sacerdotem, admonentes, vt ita de animabus populorum illic consistentium, Deo protegente, debeas esse sollicitus, quatenus callidi peruersique hostis insidiæ commisso tibi gregi qualibet arte nocere non valeant, sed sollicitudinis tuæ grex circumseptus custodia, digni se pastoris gaudeat meruisse tutamina. In tuis actibus plebi exempla bene viuendi existant. Auaritia in te vires non habeat. Tua prædicatione qui literas nesciunt quid diuinitus præcipiatur agnoscant. In Dei timore populum quemadmodum viuere possit tui mores instituant. Operibus exerce quod subiectos doces & prædicas. Actus tui in aliorum correptionem proficiant, in adiutorium sibi vitæ tuæ imitationem assumant. Sicque te in cunctis operibus exhibere festina, vt scripturam constructionemque in te habeat, quicumque aut negligit, aut non potest lectione formari. Tota igitur mentis intentione ita lucrum animarum Domino nostro facere festinato, vt digna te merces ante eius conspectum in die retributionis inueniat. Quidquid vero de prædictæ rebus ecclesiæ, vel eius patrimonio, seu cleri ordinatione promotio-

Ioan. diac.
libro 5. c. 15.
Grat. 21. qu.
1. cap. 5.
Polyc. libro
1. tit. 8.

Grat. 21.
qu. 1. cap. 6.

neve, & omnibus generaliter ad eam pertinentibus, solerter atque canonice ordinare facereque prouideris, liberam habebis, quippe ut sacerdos proprius, modis omnibus facultatem. Illud quoque fraternitatem tuam scire necesse est, quoniam sic te prædictæ Taracinensis ecclesiæ cardinalem esse constituimus sacerdotem, ut & Fundensis ecclesiæ pontifex esse non desinas, nec curam gubernationemque eius prætereas: quia ita fraternitatem tuam sapediæ Taracinensi ecclesiæ, sicut præfati sumus, præesse præcipimus, ut antediæ Fundensis ecclesiæ tibi iura potestatemve nullo modo subtrahamus.

EPISTOLA XIV.

GREGORII PAPÆ I.

AD TARACINENSES.

De Agnello episcopo suscipiendo.

Gregorius clero, ordini, & plebi consistenti in Taracina.

DILECTIONIS vestræ desideria insinuata nobis, quam abstulistis, petitio reseravit, electionemque vestram valde laudauimus, quia Agnellum fratrem & coepiscopum nostrum, probatum iam meritis, cardinalem vobis constitui deprecamini sacerdotem. Et quoniam gratæ laudandæque petitioni nec effectum negari, nec moram licebat innecti, secundum desideria petitionemque vestram supradictum Agnellum directa præceptione ecclesiæ vestræ cardinalem esse statuimus sacerdotem. Pro qua re dilectionem vestram paterna adhortatione commoneo, ut ei obedientiam præbere in omnibus debeatis, quatenus caritatis vestræ solatio roboratus, curam gubernationemque ecclesiæ, quam vobis probatur petentibus suscepisse, adiuuante Domino salubriter valeat implere.

Mense Decembri, indictione undecima.

EPISTOLA XV.

GREGORII PAPÆ I.

AD SCHOLASTICVM DVCEM CAMPANIÆ.

De episcopo in Neapoli eligendo.

Gregorius Scholastico duci Campaniæ.

DVM de Neapolitanæ ciuitatis cura destitutæ sacerdotis solatio vehementius angeremur, superuenientes præsentium latores cum decreto in Florentium subdiaconum nostrum confecto, aliquid nobis in tanto cogitationum pondere * reuelationis innuerant. Sed dum præfatus subdiaconus noster refugiens ciuitatem ipsam, ordinationem suam lacrymabiliter euasisset, quasi ex maiori quadam desperatione nostram cognoscite creuisse mœstiam. Atque ideo salutantes hortamur magnitudinem vestram, vt conuocantes priores, vel populum ciuitatis, de electione alterius cogitetis, qui dignus possit cum Christi solatio ad sacerdotium promoueri. In quo decreto solenniter factò, atque ad hanc urbem transmissò, ordinatio illic tandem Christo auxiliante proueniat. Sin autem aptam non inuenietis in quam possitis consentire personam, saltem tres viros rectos ac sapientes eligite, quos ad hanc urbem generalitatis vice mittatis, quorum & iudicio plebs tota consentiat. Forsitan huc venientes, præstante Dei misericordia, talem reperient, qui vobis antistes irreprehensibiliter ordinetur, quatenus destitutæ ciuitati vestræ nec intrinsecus actuum suorum desit inspector, nec extrinsecus, adhibita sollicitudine sacerdotis, hostilibus aditus præstetur insidiis.

* ad relevationis

EPISTOLA XVI.

GREGORII PAPÆ I.

AD PETRVM EPISCOPVM DE VIBICIS.

Valerianum presbyterum commendat.

Gregorius Petro episcopo de Vibicis.

LICET fraternitatem tuam piis de causis non dubitemus sponte impendere, verum tamen quia prouidenciam eam

Concil. Tom. 13.

O o ij

nostra fieri arbitramur epistola; idcirco presentibus tibi indicamus apicibus, horum latorem Valerianum presbyterum pro redemptione captiuorum in illas partes aduenisse: cui tanto enixius in omnibus debetis ferre solatium, quanto eum mercedis intentione longinqui itineris laborem assumpsisse cognoscitis. Sic enim & hic quod intendit te adiuuante perficiet, & fraternitas tua pro impenso solamine magnam apud Deum, sicut desiderat, retributionem inueniet.

Mense Ianuario, indictione undecima.

EPISTOLA XVII.

GREGORII PAPÆ I.

AD GRATIOSVM SVBDIACONVM.

De possessionibus Floræ abbatissæ reddendis.

Gregorius Gratiofo subdiacono.

Grat. 12. qu.
2. cap. 75.
Anf. libro
5. cap. 32.

RELIGIOSAM vitam eligentibus congrua nos oportet consideratione prospicere, ne cuiusdam necessitatis occasio aut desides faciat, aut robur, quod absit, conuersationis infringat. Idcirco presenti tibi auctoritate præcipimus, quatenus domum positam in hac vrbe, regione quarta, iuxta locum qui appellatur, Ad gallinas albas, vel hortum iuris sanctæ Romanæ ecclesiæ, cui Deo auctore præsidemus, in qua Campana quondam vxor Patriitii mansisse dignoscitur, simul & hortum atque hospitia quæ intra eandem domum ianua concludit, Floræ abbatissæ debeas tradere, proprietatis iure procul dubio possidendam. In qua domo monasterium virginum, vbi cum congregatione sua habitare possit, Christo queat adiuuante construere: vt tam ipsa, quam etiam quæ in eius loco honoreque successerit, prædictam domum & hortum cum omnibus ad se pertinentibus, sicut diximus, quieto inconcussoque iure, a nobis pietatis consideratione concessa, valeat possidere.

EPISTOLA XVIII.

GREGORII PAPÆ I.

AD THEODORVM CONSILIARIVM.

Acosimum puerum dono dat per epistolam.

Gregorius Theodoro consiliario.

ECCLESIASTICIS vtilitatibus defudantes ecclesiastica dignum est remuneratione gaudere, vt qui se voluntariis obsequiorum necessitatibus sponte subiiciunt, digne nostris prouisionibus consolentur. Quia igitur te Theodorum virum eloquentissimum consiliarium nostrum mancipiorum cognouimus ministerio destitutū, ideo puerum nomine Acosimum, natione Siculum, iuri dominioque tuo dari tradique præcipimus. Quem quoniam traditum ex nostra voluntate iam possides, huius te necesse fuit scripti pro futuri temporis testimonio ac robore largitantis auctoritate fulciri; quatenus Domino protegente secure eum semper & sine vllius retractationis suspitione, quippe vt dominus, valeas possidere. Neque enim quemquam fore credimus, qui tam paruam largitatem, pro tua tibi deuotione concessam, desideret vel tentet vlllo modo reuocare: cum vno eodemque tempore, & verecundum sit a decessoribus bene gesta resoluere, & verecundum sit docere ceteros in sua quandoque resolutoriam proferre largitate sententiam.

Grat. 12. q.
2. c. 67. Po-
lyc. lib. 3.
tit. 13.

EPISTOLA XIX.

GREGORII PAPÆ I.

AD PETRVM SVBDIACONVM CAMPANIÆ.

Vt de reliquiis sancti Seuerini transmittat.

Gregorius Petro subdiacono Campaniæ.

COR nostrum pia diuinitatis inspiratione compungitur, loca quondam execrandis erroribus deputata, in catholicæ religionis reuerentiam dedicare. Quia igitur ecclesiam positam iuxta domum Merulanam regione tertia, quam superstitione diu Ariana detinuit, in honorem sancti Seuerini cupimus consecrare, experientia tua reliquias beati Seuerini summopere debita cum veneratio-

O o iij

ne transmittat ; quatenus quæ nostris animis perficienda decreuimus, implere omnipotentis gratia suffragante possumus.

EPISTOLA XX.

GREGORII PAPÆ I.

AD GRATIOSVM EPISCOPVM NVMMENTANVM.

Curam committit ecclesiæ sancti Anthemii.

Gregorius Gratiofo episcopo Numentano.

Ioan. diac.
lib. 3. c. 15.

POSTQVAM hostilis impietas diuersarum ciuitatum, ita peccatis facientibus, desolauit ecclesias, vt reparandi eas spes nulla populo deficiente remanserit, maiori valde cura constringimur, ne defunctis earum sacerdotibus, reliquæ plebis, nullo pastoris moderamine gubernante, per deuia fidei hostis callidi, quod absit, rapiantur infidiis. Huius ergo rei sollicitudine sæpe * commoti, hoc nostro sedit cordi consilium, vt vicinis eas mandaremus pontificibus gubernandas. Ideoque fraternitati tuæ curam gubernationemque sancti Anthemii ecclesiæ, in Curium Sabinorum territorio constitutæ, præuidimus committendam, quam tuæ ecclesiæ aggregari vnirique necesse est : quatenus vtrarumque ecclesiarum sacerdos recte Christo adiuuante possis existere, & quæque tibi de eius patrimonio, vel de cleri ordinatione seu promotione vigilanti ac canonica visa fuerint cura disponere, quippe vt pontifex proprius, liberam habebis ex præsentis nostræ permissione licentiam. Quapropter, frater carissime, dominicorum reminiscens mandatorum, salubriter ita in commissæ plebis regimine lucrandisque animabus inuigila, vt ante tribunal æterni iudicis constitutus, fructum bonæ operationis, qui ad mercedem tuam pertineat, eidem Redemptori nostro, in quo lætari possis, exhibeas.

* ad. con-
matin,

Mense Februario, indictione undecima.

EPISTOLA XXI.

GREGORII PAPÆ I.

AD PASCHALEM DEMETIANVM ET CASTORIVM
FRATRES.

Reddit substantiam patris eorum.

*Gregorius Paschali, Demetiano, atque Castorio, filiis Urbici
defensoris de Tiburtina.*

OFFICII nostri est orbatis ita parentibus ferre consultum, quatenus aliquid de his, quæ iuste debentur, ecclesiæ relaxantes, eorum possimus subuenire miseris. Quia igitur facta subtilius ratione, patrem vestrum Urbicum, quondam defensorem, de patrimonio Sabinensi atque Cardolano, quod eius fuerat curæ commissum, constat in non modicam summam debitorem fuisse defunctum: & quamuis tota eius substantia pro hoc sit ecclesiæ obligata, nec tamen ad satisfactionem eorum, quæ consumpserat, possit sufficere, nos tamen pietatis intuitu, eiusdem patris vestri substantiam vos habere ac possidere permittimus atque concedimus, vestris procul dubio vtilitatibus profuturam, securi quod nullus vos denuo de iis, quæ vobis relaxantes concessimus, aliqua ratione concutiat.

Mense Martio, indictione undecima.

EPISTOLA XXII.

GREGORII PAPÆ I.

AD ANTONINVM SVBDIACONVM.

De obitu Natalis episcopi, & de ordinatione
episcopatus eius.

*Gregorius Antonino subdiacono rectori patrimonii
in Dalmatia.*

NATALEM Salonitanæ ecclesiæ fratrem & coepiscopum nostrum obiisse, discurrens in partibus istis fama vulgavit. Quod si verum est, experientia tua omni instantia omnique sollicitudine clerum & populum eius

Grat. 8. q.
2. c. 1. Iuo p.
5. c. 129. Po-
lyc. 1. 2. tit. 3.

dem ciuitatis admonere festinet, quatenus vno consensu ordinandum sibi debeant eligere sacerdotem, factoque in personam, quæ fuerit electa, decreto, ad nos transmittere studebis, vt cum nostro consensu, sicut priscis fuit temporibus, ordinetur. Illud quidem præ omnibus tibi curæ sit, vt in hac electione, nec datio quibuscumque modis interueniat præmiorum, nec quarumlibet personarum patrocina conualescant. Nam si quorundam patrocinio fuerit quisquam electus, voluntatibus eorum cum fuerit ordinatus, obedire reuerentia exigente compellitur, sicque fit vt & res illius minuatur ecclesiæ, & ordo ecclesiasticus non seruetur. Talem ergo te admonente personam debent sibi eligere, quæ nullius incongruæ voluntati deseruiat, sed vita ac moribus decorata, tanto ordine digna valeat inueniri. De rebus vero vel ornamento eiusdem ecclesiæ, fideliter rerum inuentarium facito te præsentem conscribi. Et ne de rebus ipsis possit aliquid deperire, Respectum diaconum atque Stephanum primicerium notariorum, vt ipsarum rerum omnino gerant custodiam admono; interminans eis de propria eos satisfacturos esse substantia, si quidquam exinde eorum negligentia fuerit imminutum. Malchum autem fratrem & coepiscopum nostrum contestari te volumus, vt se penitus in hac causa non misceat. Nam si per eum aliquid contra voluntatem nostram factum vel tentatum potuerimus addiscere, non modicam ad se culpam & periculum pertinere cognoscat. Sed & hoc eum admonere curato, vt ad ponendas explendasque rationes patrimonii nostri quod gessit, debeat esse sollicitus, pro quibus etiam faciendis, ex Sicilia partibus ad nos postposita excusatione venire festinet. In rebus igitur Salonitanæ ecclesiæ nullo modo se miscere præsumat, ne amplius ei aut obnoxius, aut possit esse culpabilis. Nam multa habere de rebus prædictæ ecclesiæ fertur, eumque opinio pene auctorem extitisse in venditione rerum eius, vel aliis illicitis asseuerat. Quod si ita esse, sicut dicitur, manifesta veritate patuerit, certus sit inultum hoc nullatenus remanere. Expensa vero, quæ necessaria fuerit, per œconomum, qui tempore mortis prædicti episcopi inuentus est, erogetur, quatenus rationes suas futuro episcopo ipse, vt nouit, exponat. Cuncta siquidem quæ
tibi

tibi agenda mandauimus, cum consilio magnifici atque eloquentissimi Marcelli filii nostri te agere profecto necesse est, quatenus ita omnia quæ huius præcepti pagina continet solícite strenueque possis implere, vt nulla te neglectus culpa respiciat.

EPISTOLA XXIII.

GREGORII PAPÆ I.

AD PETRVM SVBDIACONVM.

De lapsu Secundini, & ordinatione Theodosii.

Gregorius Petro subdiacono Campaniæ.

QVAMVIS horrenda execrandaque nimis Secundinum ad aures nostras peruenerit crimina commississe, hoc tamen solum ad eius damnationem potest sufficere, quod etiam ipse de se dicitur fuisse confessus. Cognouimus autem ab eo dictum, quod dum tertius a loco esset abbatis, a statu habitus sui lapsu corporis ceciderit: & licet ad abbatis ordinem tanto coinquinatus facinore nulla debuerit ratione proficere, tamen quia temerario post ausu ac tanta pollutione detentus hoc indignus arripuit, experientiæ tuæ huius auctoritatis tenore præcipimus, vt præfato Secundino remoto ab abbatis officio, Theodosium, quem congregatio ipsa sibi petiit ordinari, in monasterio sancti Martini abbatem solenniter per eum cuius prouisio interest facias ordinari; quatenus in cura congregationis subiectæ, adiuuante Deo, cauta possit sollicitudine vigilare. Possessiones vero, vel hortos eiusdem monasterii, ecclesiastica, in quantum ratio patitur, tuitione defende.

EPISTOLA XXIV.

GREGORII PAPÆ I.

AD LEONTIVM EPISCOPVM VRBINATEM.

De infirmitate Castorii, & visitatione eius ecclesiæ.

Gregorius Leontio episcopo Vrbinati.

CASTORIVM fratrem & coepiscopum nostrum hic pro corporis sui molestia retinemus. Et quia nunc ad suam ecclesiam non valet remeare; propterea, eo absente, ec-

Ioan. diac.
lib. 4. c. 53.

Concil. Tom. 13.

Pp

clesiæ ipsius fraternitati tuæ operam prouidimus uisitatio-
nis delegandam, admonentes caritatem tuam, ut ita effi-
caciter omnes utilitates eius exercent, quatenus tui præ-
sentia proprium se, absentem habere non sentiat sacerdo-
tem. Quidquid autem tibi uisum fuerit pro utilitatibus
eiusdem ecclesiæ ordinare, habebis modis omnibus ex no-
stra permissione licentiam. Reditus uero vel ornamenta,
ministeriaque ipsius, sollicitudinis tuæ intuitus & cura con-
feruet. Et præter ordinationes clericorum, cetera omnia
in prædicta ecclesia tamquam cardinalem & proprium te
uolumus agere sacerdotem.

EPISTOLA XXV.

GREGORII PAPÆ I.

AD CIVES ARIMINENSES.

De infirmitate Castorii, & uisitatione Leontii.

Gregorius uniuersis habitatoribus Arimini.

Ioan. diac.
lib. 4. c. 53.

Si in culpam uestram, filii dilectissimi, intentius uelitis
attendere, assidua uos apud Deum debetis oratione
purgare, quod episcopum uestrum non deuota mente,
nec ut filii suscepistis; quem inquietudo & tribulatio a vo-
bis illata ad hoc usque perduxit, ut molestiam corporalem
incurreret: quamuis in eo nihil de his quæ nobis sunt scri-
pta cognouimus, sed solam inesse debilitatem uidimus,
pro qua eum hic retinere curauimus. Et quia illuc modo
ad præsens non ualet remeare, ecclesiæ uestræ necessario
prouidimus Leontium fratrem & coepiscopum nostrum
uisitorem per omnia deputare, cui etiam nostris scriptis
iniunximus, ut omnia quæ ad curam utilitatemque eccle-
siæ pertinent, tamquam proprius episcopus debeat ordi-
nare. Vos ergo ita ei in omnibus obedite, quatenus ope-
ram sibi uisitationis iniunctam uestra uirtute, salubri in
omnibus deuotione possit complere.

EPISTOLA XXVI.
GREGORII PAPÆ I.

AD MAGNVN PRESBYTERVM.

De excommunicatione eius, & de episcopo eligendo.

Gregorius Magno presbytero ecclesiæ Mediolanensis.

SICVT exigente culpa, quis a sacramento communionis digne suspenditur, ita in fontibus nullo modo talis debet irrogari vindicta. Comperimus siquidem quod Laurentius quondam frater & coepiscopus noster nullis te culpis exigentibus communionem priuauerit: ideoque huius præcepti nostri auctoritate munitus, officium tuum securus perage, & communionem sine aliqua sume formidine. Illud præterea necessario te duximus adhortandum, vt ita te cunctis vtilitatibus ecclesiæ tuæ pure ac diligenter exhibeas, quatenus nec offensa te aliqua de neglectu respiciat, & culpam si qua in te, propter quam dominici corporis & sanguinis communionem fueras priuatus, vel latens inuenta est, tuæ fidei puritate detergas. Admone igitur clerum & populum, vt ad eligendum nullatenus dissentiant sacerdotem, sed vno consensu talem sibi eligant consecrandum episcopum, cuius & actus laudabiles, & grata Deo & hominibus possit esse persona, ne, si aliter actum fuerit, in diuersis (quod absit) studiis damnum ecclesiasticis rebus eueniat.

Grat. 24. q.
3. cap. 2.
Iuo p. 4.
cap. 17.
Pan. lib. 5.
cap. 129.
Polyc. lib. 1.
tit. 22. Ioan.
diac. lib. 4.
cap. 35.

Mense Aprili, indictione undecima.

EPISTOLA XXVII.
GREGORII PAPÆ I.

AD MARINIANVM ABBATEM.

De Bonifacio a Victore iniuste damnato.

Gregorius Mariniano abbati de Panormo, & Benenato notario rectori patrimonii Panormitanensis.

SI ea de quibus vehementer Deus offenditur insequi vel vlcisci differimus, ad irascendum vtique diuinitatis patientiam prouocamus. Multa etenim ad nos mala de quibusdam in Panormitana ciuitate degentibus peruenerunt, quæ, quoniam maiorem coercionem expectant, nec

Grat. 25. q.
4. cap. 50.

Concil. Tom. 13.

Pp ij

temere credenda, nec desidiose quærenda sunt. Pro qua re Victori fratri & coepiscopo nostro iniunximus, vt si vera essent, & ea insequi debuisset, & vlcisci. Nunc itaque huc veniens Bonifacius, vir clarissimus, præsentium lator, frustra se & communionem priuatum, & alia se grauiora a prædicto episcopo queritur fuisse perpeffum. Quia ergo nullus sine cognitione damnandus est, eidem fratri & coepiscopo nostro scripsimus, vt si persona, quæ de ipso quædam dicere possit, inuenta fuerit, eam ad nostram debeat cognitionem dirigere. Ideoque huius præcepti vos pagina necessario duximus adhortandos, quatenus nullius personam attendentes, sed Dei timorem habentes præ oculis, ibi cum omni æquitate, si qua vobis de eo dicta fuerint, memores futuri iudicii, subtili debeat indagatione perquirere. Et si in vestra cognitione cuiusquam cum facinorosi criminis reum esse patuerit, tunc ex nostra auctoritate non solum dominici corporis & sanguinis communionem priuatus sit, verum etiam in monasterium, vbi pœnitentiam agere debeat, retrudatur, vt criminis sui maculas conuenienti valeat apud æternum iudicem lamentatione purgare. Si vero aut nihil aduersus eum in cognitione vestra dictum fuerit, aut si quid dici contigerit, & verum non esse constiterit, nec aliquibus illum indicium in hoc, quod dicitur, incidisse, potueritis agnoscere, modis omnibus renuntiare nobis curabitis. Prædictum enim Bonifacium nullam a quolibet volumus molestiam sustinere: quoniam sicut iustum est vt in delinquentes digna debeat vindicta procedere, ita iniquum est quibusdam afflictionibus quemquam irrationabiliter subiaccere.

EPISTOLA XXVIII.

GREGORII PAPÆ I.

AD EPISCOPOS ITALIÆ.

Vt Armenio in necessitatibus subueniant.

Gregorius vniuersis episcopis per Italiam.

QUID QUID misericorditer ac respectu pietatis impenditur, & hic auctorem suum adiuuat, & optatum ei præmium in die retributionis apportat. Quod cum ita sit, quia eminentiam vestram valde diligo, mercedis

vobis causas insinuo. Armenius itaque magnificus, filius quondam Antonini illustrissimi viri, sua me egestate compulit vt pro ipso vobis debuissẽ scribere. Qui quoniam, sicut nostis, vtroque parente orbatus est, eminentiæ vestræ tuitionem & continentiam præstolatur. Vnde pietas vestra piæ considerationis, vt consuevit, intuitu, in quantum vtile prospicit, ei locum vel actionem prouideat, ex qua quotidianis stipendiis valeat contineri: quoniam hæc maxima laus, & merces est, si illa orphanis impendantur, quæ eorum pro suis obsequiis poterant genitoribus exhiberi.

EPISTOLA XXIX.

GREGORII PAPÆ I.

AD CLERVM MEDIOLANENSEM.

De ordinando ad episcopatum Constantio diacono.

Et admonitio de die iudicii.

Gregorius presbyteris, diaconibus, & clero Mediolanensis ecclesiæ.

EPISTOLAM dilectionis vestræ suscepimus, cui tamen nullius erat inserta subscriptio, sed fidem Magni presbyteri & Hippolyti clerici portitorum personæ faciebant. Quare relecta comperimus omnium in vestrum Constantio filio nostro, ecclesiæ vestræ diacono, conuenire consensum, qui dudum mihi bene cognitus fuit. Et cum in vrbe regia responsa sedis apostolicæ facerem, longo mihi tempore adhæsit, sed nihil vnquam in illo, quod reprehendi passim potuisset, inueni. Verumtamen quia antiquæ meæ deliberationis intentio est, ad suscipienda pastoralis curæ onera, pro nullius vnquam misceri persona, orationibus prosequor electionem vestram, vt omnipotens Deus, qui futurorum actuum nostrorum semper est præscius, talem vobis pastorem præbeat, in cuius lingua & moribus exhortationis diuinæ pascua valeatis inuenire: in cuius mente & humilitas cum rectitudine fulgeat, & seueritas cum pietate: qui vobis viam vitæ non solum legendo vel loquendo, sed etiam viuendo possit ostendere, quatenus exemplo illius discat vestra dilectio ad æternæ patriæ desiderium suspirare. Itaque vos, filii carissimi, officii nostri censura

Grat. 8. qu.
2. cap. 2. luo
p. 5. cap. 130.

Polyc. libro
2. tit. 3.

nullus vestrum neglecta utilitate communi suo lucro prospiciat: ne si quisquam propria commoda appetit, frivola æstimatione fallatur: quia nec libero iudicio præferendam sibi personam examinat mens, quam cupiditas ligat. Pensantes igitur quæ cunctis expediunt, ei quem vobis diuina gratia prætulit integerrimam semper in omnibus obedientiam præbete: id est talem eligite, cui semper debeatis obedire. Iudicari namque a vobis ultra non debet semel prælatus, sed tanto nunc subtiliter iudicandus est, quanto postmodum iudicandus non est. Consecrato autem vobis, Deo auctore, pastori tota vos mente committite, atque in illo omnipotenti Domino, qui vobis hunc prætulit, deseruite. Sed quia iuxta meritum plebium solent superno iudicio personæ prouideri pastorum, vos spiritalia quærite, cælestia amate, temporalia ut fugitiua despiciate: & certissimum tenete, quia placentem Deo pastorem habebitis, si vos in vestris actibus Deo placeatis. Ecce iam mundi huius omnia perdita conspiciamus, quæ in sacris paginis audiebamus peritura. Euersæ vrbes, castra eruta, ecclesiæ destructæ, nullus terram vestram cultor inhabitat. In nobis ipsis paucissimis, qui ad modicum derelicti sumus, cum supernæ percussiois cladibus, humanus gladius incessanter sæuit. Mundi igitur mala, quæ dudum ventura audiebamus, aspiciamus: quasi paginæ nobis codicum factæ sunt ipsæ iam plagæ terrarum. In interitu ergo rerum omnium pensare debemus, nihil fuisse quod amauius. Appropinquantem itaque æterni iudicis diem sollicita mente conspiciate, & terrorem ipsius pœnitendo præuenite. Delictorum omnium maculas fletibus lauate. Iram, quæ æterna imminet, temporali lamento compescite. Pius enim conditor noster cum ad iudicium venerit, tanto nos maiore gratia consolabitur, quanto nunc conspicit quod a nobis nostra delicta puniuntur. Latorem vero præsentium Ioannem subdiaconum nostrum ad hoc, Deo fauente, transmisiimus, ut electum vestrum sua imminetia cum Dei omnipotentis solatio secundum morem prædecessoris eius faciat episcopum consecrari. Nam sicut ab aliis nostra exigimus, ita singulis sua iura seruamus.

EPISTOLA XXX.

GREGORII PAPÆ I.

AD IOANNEM SVBDIACONVM.

De electione & consecratione Constantii.

Gregorius Ioanni subdiacono.

QVANTO apostolica sedes, Deo auctore, cunctis præ-
lata constat ecclesiis, tanto inter multiplices curas
& illa nos valde sollicitat, vbi ad consecrandum antistitem
nostrum expectatur arbitrium. Defuncto igitur Lauren-
tio ecclesiæ Mediolanensis episcopo, sua nobis relatione
clerus innotuit, in electione se filii nostri Constantii dia-
coni sui vnanimiter consensisse. Sed quoniam eadem non
fuit subscripta relatio, ne quid quod ad cautelam pertinet
omittamus, huius idcirco præcepti auctoritate suffultum,
Genuam te proficisci necesse est. Et quia multi illic Me-
diolanensium coacti barbarica feritate consistunt, eorum
te voluntates oportet, eis conuocatis, in commune per-
scrutari. Et si nulla eos diuersitas ab electionis vnitatem dif-
terminat, si quidem in prædicto filio nostro Constantio
omnium voluntates atque consensum perdurare cogno-
scis, tunc eum a propriis episcopis, sicut antiquitatis mos
exigit, cum nostræ auctoritatis assensu, solatiante & auxi-
liante Domino, facias consecrari; quatenus huiusmodi
seruata consuetudine, & apostolica sedes proprium vigo-
rem retineat, & a se concessa aliis iura non minuat.

Grat. dist.
63. cap. 10.
Ioan. diac.
libro 4.
Anf. lib. 2.
cap. 26.
Polyc. lib. 1.
tit. 5.

EPISTOLA XXXI.

GREGORII PAPÆ I.

AD ROMANVM PATRICIVM ET EXARCHVM ITALIÆ.

De obitu Laurentii, & consecratione Constantii.

Gregorius Romano patricio & exarcho Italiæ.

OBITVM Laurentii ecclesiæ Mediolanensis episcopi
excellentiæ vestram iam credimus cognouisse: &
quia quantum ex cleri relatione didicimus, in Constantio
filio nostro diacono eiusdem ecclesiæ omnium consistit
electio, necesse fuit pro seruanda consuetudine militem
ecclesiæ nostræ dirigere, qui eum, in quo omnium volun-

tates atque consensum concorditer conuenire cognouerit, a suis episcopis, sicut vetus mos exigit, cum nostro tamen assensu faciat consecrari. Proinde paterna dilectione persoluentes debitum salutationis officium, quæsumus, vt prædicto Constantio, seu fuerit consecratus episcopus, necne, excellentia vestra, vbi necesse fuerit, suum dignetur impendere, iustitia fauente, solatium; quatenus hæc vos merces, & hic apud inimicos vestros exaltet, & in futura vos vita apud Deum præuenienter commendet. Meus est enim proprius, olimque mihi magna fuit familiaritate coniunctus. Et vos, quos nostros cognoscitis, habere vt vestros, & peculiariter diligere debetis.

EPISTOLA XXXII.

GREGORII PAPÆ I.

AD HONORATVM ARCHIDIACONVM
SALONITANVM.

De absolute Honorati.

Gregorius Honorato archidiacono Salonitano.

Ioan. diac.
lib. 3. cap. 9.

DVDDVM quidem decessoris nostri nostraque præceptio ad dilectionem tuam cucurrerat, in qua & de obiectionibus tibi calumniose capitulis fueras absolutus, & in tui gradus ordinem sine aliqua te institutum altercatione restitui. Sed quia rursus ante non multum temporis spatium, ad Romanam ciuitatem veniens, de aliquibus illic actis incongrue, & de sacrorum es conquestus alienatione vasorum; atque dum pro hac re, quæ tuis obiectionibus respondere potuissent, sustineremus in hac ciuitate personas, Natalis episcopus tuus de hac luce migravit; necessarium iudicauimus easdem præceptiones, tam decessoris nostri quam nostras, quas dudum, vt dictum est, pro tua absolute transmisiimus, præsentibus deinceps apicibus confirmare. Quamobrem a cunctis tibi obiectionibus capitulis te plenius absoluentes, in tui te ordinis gradu sine aliqua volumus * altercatione permanere, vt nihil tibi penitus mota a præfato viro quæstio qualibet occasione præiudicet. De his autem capitulis, de quibus conquestus es, Antonino subdiacono, & rectori illic patrimonii sanctæ, cui Deo

Deo auctore præsidemus, ecclesiæ, instanter iniunximus, vt si quidem in his ecclesiasticas inuenerit immixtas esse personas, cum summa causas ipsas districcione atque auctoritate diffiniat. Sin autem cum talibus res agitur, in quas ecclesiasticæ vigor non possit iurisdictionis extendi, de singulis quibusque capitulis probationes inter publica gesta depositas ad nos absque vlla dilatione transmittat, vt instructi subtiliter sciamus quid de his debeamus, Christo auxiliante, disponere.

EPISTOLA XXXIII.

GREGORII PAPÆ I.

AD DYNAMIUM PATRICIUM GALLIARVM.

Quadringentos solidos de redditibus ecclesiæ Romanæ se accepisse significat. mittit crucem sacris reliquiis refertam.

Gregorius' Dynamio patricio Galliarum, &c.

MONSTRAT quam bene dispenset propria, qui fideliter administrat aliena. Quod vestra nobis gloria ostendit, quæ perenni muneri intenta, beato Petro apostolorum principi suorum reddituum fructus intulit: cui dum sua fideliter impenditis, hæc apud eum munera vestra fecistis. Sic quippe agere huius terræ gloriosos de æterna gloria cogitantes decet, vt in eo quod temporaliter prævalent, mercedem sibi non temporalem parent. Proinde debitum salutationis alloquium persoluentes, omnipotentem Dominum deprecamur, vt vitam vestram, & bonis præsentibus repleat, & ad sublimia gaudia æternitatis extendat. Suscepimus namque per Hilarium filium nostrum de præfatis ecclesiæ nostræ redditibus Gallicanis solidos quadringentos. Transmisimus autem beati Petri apostoli benedictionem, crucem paruulam, cui de catenis eius beneficia sunt inserta. Quæ illius quidem ad tempus ligauerunt, sed vestra colla in perpetuum a peccatis soluant. Per quatuor vero in circuitu partes, de beati Laurentii craticula, in qua perustus est, beneficia continentur; vt hoc vbi corpus illius pro veritate crematum est, vestram mentem ad amorem Domini accendat.

GREGORII PAPÆ I.
 NOTA IACOBI SIRMONDI
 SOCIETATIS IESV.

¹ *Dynamio patricio.*] Illi opinor qui ante annos decem Massiliensis prouinciæ rector fuerat sub Guntramno, & Theodorum episcopum multis modis vexarat, vt refert Gregorius Turonensis libro 6. cap. II. Extant & Fortunati ad eundem Dynamium Massiliensem versus lib. 6.

EPISTOLA XXXIV.
 GREGORII PAPÆ I.
 AD PETRVM SVBDIACONVM.

De Festo episcopo a ciuibus suis contempto.

Gregorius Petro subdiacono Campaniæ.

QVERITVR Festus frater & coepiscopus noster a suis se clericis ac ciuibus despici atque contemni. Pro qua re experientia tua precipimus, vt tranquilla eos adhortatione conuenias, quatenus sedatis, si quæ forte odiorum causa sunt, mutua eos & Deo placita caritate concilies: vt & ille quod filiis decet impendat, & illi quod patri oportet exhibeant. Si quæ vero alia causa sunt, prædicto episcopo te impendere precipimus, salua tamen iustitia & æquitate, solatium.

Mense Maio, indictione undecima.

EPISTOLA XXXV.
 GREGORII PAPÆ I.
 AD EVMDEM.

Vt ad eligendum Neapolitanæ ciuitatis episcopum aliquos ex clero Romam transmittat.

Gregorius Petro subdiacono Campaniæ.

SÆPIVS a vobis Paulus frater & coepiscopus noster expetiit, vt eum ad propriam reuerti faceremus ecclesiam. Quod quia rationabile esse perspeximus, eius petitionem necessario duximus adimplendam. Proinde experientia tua clerum ecclesiæ Neapolitanæ conueniat, quatenus duos vel tres de suis eligere & huc ad eligendum episcopum transmittere non omittant. Sed & sua nobis rela-

tionē insinuent, quoniam ii quostransmiserint, omnium in hac electione vice fungantur, vt ecclesiæ illi Deo auctore suos antistes valeat ordinari. Nam amplius eam sine proprio non patimur esse rectorē. Qui si fortasse admonitionē tuam quolibet modo differre tentauerint, ecclesiasticum in eos vigorem exerce. Nam prauitatis de se dabit indicium, quisquis in hoc non sponte consenserit. Prædicto autem Paulo fratri & coepiscopo nostro centum solidos & vnum puerulum orphanum, quem ipse elegerit, pro labore suo de eadem ecclesia facias dari. Illos autem qui cunctorum vice huc venerint ad eligendum episcopum, admone vt vestiarium omne episcopi sui sciant deferendum, & quantum præuiderint secum argentum adducant, quod in vsu suo habere possit qui fuerit episcopus ordinatus. Hæc vero omnia viuaciter districteque implere festina, & sub omni huc celeritate electos, sicut diximus, de clero transmittite: vt quia diuersi hic nobiles ciuitatis Neapolitanæ præsentēs sunt, vna cum eis de episcopali ordinatione & tractare, & adiutore Domino deliberare possimus.

EPISTOLA XXXVI.
GREGORII PAPÆ I.

AD SABINVM ET ANTHEMIVM.

De Ianuario episcopo Romam perducendo, & de Epiphani presbyteri facinoribus.

Gregorius Sabino defensori Sardiniae, & Anthemio subdiacono.

QUÆDAM ad aures nostras grauia peruenerunt, quæ quoniam canonicam emendationem expectant, idcirco experientia tua præcipimus, quatenus vna cum Ioanne notario, omni excusatione postposita, Ianuarium fratrem & coepiscopum nostrum summa huc exhibere instantia non omittas; vt eo coram posito, ea quæ ad nos perlata sunt subtili valeant indagatione perquiri. Pompeiana vero atque Theodosia religiosa femina iuxta postulationem suam, si huc venire voluerint, vestra eis in omnibus præbete solatia, vt desideria sua vobis queant succurrentibus adimplere: præcipue autem Isidorum eloquentissimum, sicut petit, studii vestri sit per omnia vobiscum

adducere, vt causæ eius qualitas, quam contra ecclesiam Calaritanam habere dignoscitur, interius trutinata, legalem valeat finem accipere. Præterea quoniam aliqua nobis de persona Epiphani presbyteri facinora nuntiata sunt, necesse est vt diligentius cuncta perscruteris, & seu mulieres, cum quibus perisse dicitur, seu alios quos de causa eadem scire aliquid senseris, huc pariter festines adducere, quatenus ecclesiasticæ districtioni liquide possint aperiri quæ vera sunt. Hæc vero omnia ita efficaciter vtrique curabit adimplere, vt nulla vos de neglectu culpa respiciat, scientes ad vestrum omnino pertinere periculum, si hæc nostra quoquo modo fuerit lentata præceptio.

Ext. de rest.
& atcst.

EPISTOLA XXXVII.

GREGORII PAPÆ I.

AD LIBERTINVM PRÆFECTVM SICILIÆ.

De præsumptione Nasæ Iudæi, qui altare sub nomine beati Helix construxerat, & de mancipiis Christianis comparatis.

Gregorius Libertino præfecto Siciliae.

Ioan. diacon.
lib. 4. c. 44.

AB ipso administrationis exordio, Deus vos in causæ suæ voluit vindicta procedere, & hanc vobis mercedem propitius cum laude seruauit. Fertur siquidem quod Nasas quidam sceleratissimus Iudæorum, sub nomine beati Helix altare puniendæ temeritate construxerat, multoque illic Christianorum ad adorandum sacrilega seductione deceperit. Sed & Christiana, vt dicitur, mancipia comparauit, & suis ea obsequiis ac utilitatibus deputauit. Dum igitur seuerissime in eum pro tantis facinoribus debuisset vlcisci, gloriosus Iustinus medicamento auaritiæ, vt nobis scriptum est, delinitus, Dei distulit iniuriam vindicare. Gloria autem vestra hæc omnia districta examinatione perquirat, & si huiusmodi manifestum esse repererit, ita districtissime ac corporaliter in eundem sceleratum festinet vindicare Iudæum, quatenus hac ex causa & gratiam sibi Dei nostri conciliet, & his se posteris pro sua mercede imitandum monstret exemplis. Mancipia autem Christiana, quæcumque eum comparasse patuerit, ad libertatem iuxta legum præcepta sine omni ambiguitate perducite, ne,

Grat. dist.
54. cap. 13.

quod absit, Christiana religio Iudæis subdita polluatur. Ita ergo omnia districtissime sub omni festinatione corrigite, vt non solum pro hac vobis disciplina gratias referamus, sed & testimonium de bonitate vestra, vbi necesse fuerit, præbeamus.

EPISTOLA XXXVIII.

GREGORII PAPÆ I.

AD EPISCOPOS CORINTHIOS.

De Hadriano episcopo, qui cum suis accusatoribus episcopis in gratiam redierat.

Gregorius vniuersis episcopis Corinthiis.

DESIDERII nostri est ad concordiam redigere discordes, & vnitos esse in gratia eos quos diuisos ab alterutra dilectione voluntatis fecit esse diuersitas. Scripta igitur fraternitatis vestræ relegendes, agnouimus quod hi qui contra Hadrianum fratrem & coepiscopum nostrum aliqua dixerant, modo cum eodem episcopo in amicitiam conuenissent, & magna nobis ad præsens facta est de eorum vnitate latitia. Sed quoniam ea quæ dicta sunt indiscussa remanere non patimur, sedis nostræ diaconum ad ea inuestiganda dirigimus: quia nuntiati nos facinoris qualitas vehementer impellit, vt ea quæ audiui-
Ioan. diac.
lib. 4. c. 32.
 mus dissimulare nullatenus debeamus; præsertim cum accusatores & accusatum inter se fecisse gratiam indicastis: hoc nobis necesse est subtilius perscrutari, ne forlasse eorum sit comparata concordia, quæ si, quod absit, non ex caritate, sed ex præmio facta constiterit, maiori hoc emendatione plectendum est. Nam nos qui canonicè, reuelante Deo, mala, si quidem vera sunt, resecare præcedentia festinamus; commissam postmodum culpam sine vindicta nulla ratione dimittimus.

PRIVILEGIUM
MONASTERII SANCTI MEDARDI.

De Gairaldo abbate sancti Medardi, & de illius
monasterio Sueffionensi, quod amplissimis
priuilegiis decorat.

Gregorius omnibus episcopis.

PRECIOUSISSIMIS lapidibus in diademate Christi merito renitentibus, omnibusque sanctæ Dei ecclesiæ membris, quorum vniuersale caput est Christus, Gregorius licet sanctæ Romanæ sedis pontificio sublimetur, humillimus tamen seruorum Dei seruus.

Quando catholicorum regum corda ad ea, ad quæ pontificalibus sunt monitis prouocanda, ita ardenti desiderio diuina præueniente gratia succenduntur, vt ab eis vltro poscantur, tanto alacri & lato sunt animo concedenda, quanto & ea ipsa quæ cupiunt, si nollent facere, peti deberant. Proinde iuxta filiorum nostrorum præcellentissimorum scripta regum Brunichildis ac nepotis eius Theodorici monasterio sanctæ Dei genitricis Mariæ, ac beatorum Petri apostolorum principis, nec non protomartyris Christi Stephani, quod est in Suefforum ciuitate situm, vbi sanctus Medardus requiescere, & vir venerabilis Gairaldus abbas præesse videtur, huiusmodi priuilegia auctoritatis nostræ decreto indulgemus, & ea plenius confirmamus priuilegia, quæ a bonæ memoriæ domino papa Ioanne, comitante illustrium regum clementia, Clotarii scilicet & Sigeberti huius nostræ filiæ iugalis, ipsi loco sub anathematis vinculo sunt concessa vel indulta, concedimus atque firmamus. Statuentes nullum regum, antistitum, vel iudicum, nullum quacumque præditum dignitate, ea quæ a præcellentissimis regibus vel quibuslibet aliis Deum timentibus loco concessa sunt vel conferentur, sub cuiuslibet occasionis specie minuere vel auferre, vel suis vsibus applicare: sed cuncta, quæ Deo seruientibus monachis oblata sunt vel offerri contigerit, perenni tempore illibata, & sine aliqua inquietudine volumus possideri, eorum vsibus, pro quorum sustentatione concessa sunt, modis omnibus profutura. Concedimus etiam vt

obeunte abbate, non alius ibi quicumque obreptionis astutia ordinetur, nisi quem communis consensus monachorum elegerit, aut præuiderit ordinandum. Caueant autem præfati monachi Simoniacam hæresim, ne potentia regum vel antistitum conuicti, loco pastoris suscipiant tyrannum. Quod omnino fieri prohibemus, & eundem abbatem causa ordinationis suæ aliquid dare præsumere vetamus, ne hac occasione, quæ a fidelibus piis locis offeruntur vel oblata sunt, consumantur. Et quia fama religionis Deo seruientium monachorum nostras peruenit ad aures, quibus vir vitæ venerabilis Gairaldus præesse dignoscitur, iustis petitionibus præcellentissimorum regum Brunichildis atque Theodorici fauentes, ob amorem domini Medardi tantam diuini honoris dignitatem & securitatem concedimus perenni tempore mansuram. Auctoritate igitur diuina vice beati Petri apostolorum principis, consensu omnium Romanorum pontificum, & voluntate totius senatus Romani, suadente nobis viro apostolico Anserico Suefforum vrbis pontifice, & omnium Galliarum episcoporum fauente iudicio decernimus, vt nullus archiepiscoporum, vel archidiaconorum fratres præfatæ basilicæ de ordinatione sui abbatis, vel ecclesiasticorum graduum assumptione inquietet, sed secundum prærogatiuam ipsius loci vobis modo recitatam beatissimi prædecessoris nostri domini Ioannis papæ tempore decretam, & apostolica auctoritate firmatam ordinationem sui abbatis ipsi fratres peragant, & ecclesiasticorum graduum dignitatem suscipiant. Consecrationes quoque fontium, & scrutinii mysteria in ipso monasterio celebrent. Chrismatismis quoque ac olei, altaris, calicis, corporalis, a quocumque voluerint pontifice benedictionem expetant: ne tantus honor a quoquam rectore vllius occasionis causa, vel necessitatis intermittatur, ne vilescat tantæ sublimitatis locus sanctæ Mariæ, & beati Petri, nec non & protomartyris, & domini Medardi meritis sacratus, quem caput monasteriorum totius Galliarum constituimus, nulliusque ditioni patimur subesse. Sed velut hæc sedes Romana speculationem suam toto orbi indicit, & nouas consuetudines omnibus mittit, & omnium personarum seruitio caret: ita præfatus locus remota omni consuetudine pessima

regum, antistitum, iudicum, exemplum diuinæ religionis, & honestatis ceteris exhibeat monasteriis, & super ea plena gaudeat libertate. Cuius rectores & filii præsentis & successuri tantum sub regum custodia positi admonitionem sancti Petri, & successorum suorum huius sanctæ Romanæ sedis pontificum auctoritate proclamant. Et si incumbit necessitas, adeant. Huius rei gratia fratribus dirigendis in via tanti itineris, filia nostra Brunichildis regina xx. mansos ingenuos, & totidem seruales, cuncta integritate æternaliter facta præceptione iuxta finem Alpium contulit, & multos alios reditus terrarum ob hanc causam delegauit, fitos in eiusdem itineris spatio. Tusiacum vero & Mortinetum fiscos regios communiter ad stipendia fratrum dedit, & ita omnes villas Deo, & sancto Medardo traditas, vel tradendas sua præceptione conclusit, ut quicumque super terras domini Medardi habitare voluerit, vel steterit, siue seruus, siue liber cuiuscumque sit, alterius dominio priuetur, & sanctæ Genitricis seruitio aptetur, nec ultra redeundi licentiam habeat. Quod si fugerit, reputetur ut seruus nunc eiusque sanctæ Dei ecclesiæ. De altaribus quoque iuxta institutionem Domini papæ Ioannis apostolica auctoritate confirmamus, ut qui fuerit rector præfati monasterii, fiat præterea altarium præsul, & omnium ecclesiarum sibi pertinentium, & inde præfatorum sanctorum præcipuo altari luminaria exhibeantur, & hospitalitas peregrinorum cum reuerentia agatur. Subiungimus & aliud edictum, si causa capitalis criminis abbas est deponendus, non prius deponatur, donec depositores apostolicam auctoritatem requirant: & ita sint tres metropolitani cum suffraganeis suis, & abbates quamplurimi. In ipso autem Concilio accusatores vnusquisque cum xii. testibus præsentis assistant, & ita veri iudicii examine probent se vidisse, ut audiente Concilio obtestentur. Ad vltimum vero ipse abbas rationes suæ excusationis reddat, & iureiurandi pacto supra sacrorum mysteria quatuor euangeliorum satisfaciatur. Tunc vero si conuictus fuerit, correctione deponatur: sin autem, suo honori reddatur, & ecclesiasticæ dignitatis mysteria recipiat, & inter sacra Missarum solennia benedictionem, & prædicationem iuxta instituta domini papæ Ioannis per-

agat,

agat, & suæ conuersationis vitam melioribus exemplis deducat. Monachis quoque hanc proponimus sententiam, vt nullus eorum inuidia aut odio abbatis, quod absit, comprimatur, vel extraneorum personarum censura plectatur. Quod si culpa principalis vitii deliquerit, priuatim intra claustrum eiusdem monasterii ab ipso abbate & spiritalibus fratribus arguatur, & a corpore sanctæ congregationis segregetur. Quod si perseverante contumacia abscessus fuerit, præcipimus illi, vt precatorias accipiens literas, quodcumque voluerit ingrediatur monasterium, aut causa pœnitentiæ huius sedis apostolicæ licentiam petat, & susceptis a domino papa literis liber suum monasterium repetat. Hæc igitur omnia, quæ huius apostolicæ auctoritatis, & nostræ præceptionis priuilegio continentur, præfati monasterii rectoribus, & filiis præsentibus & futuris, & omnibus monasteriis ipsi loco subiectis vel sociatis, sub anathemate seruanda constituimus. Si quis autem regum, antistitum, iudicum, vel quarumcûque sæcularium personarum, huius apostolicæ auctoritatis, & nostræ præceptionis decreta violauerit, aut contradixerit, aut negligerit, vel fratres inquietauerit, vel conturbauerit, vel aliter ordinauerit, cuiuscumque dignitatis vel sublimitatis sit, honore suo priuetur, & vt catholicæ fidei deprauator, vel sanctæ Dei ecclesiæ destructor, a consortio Christianitatis, & corpore ac sanguine Domini nostri Iesu Christi sequestretur, & omnium maledictionum anathemate, quibus infideles & hæretici ab initio sæculi usque in præsens damnati sunt, cum Iuda traditore Domini in inferno inferiori damnetur, nisi digna pœnitentia præfatorum sanctorum sibi propitiauerit clementiam, & fratrum communem reconciliauerit concordiam.

S V B S C R I P T I O N E S.

Ego Gregorius sanctæ Romanæ sedis antistes huic priuilegio subscripsi.

Euterius Arelatensis archiepiscopus subscripsit.

Gregorius Portuensis episcopus subscripsit.

Andreas Albanensis episcopus subscripsit.

Augustinus Cantuariorum episcopus subscripsit.

Anastasius Tiburtinæ episcopus subscripsit.

Sergius Prænestinæ episcopus subscripsit.

Concil. Tom. 13.

R 1

Petrus Ananiæ episcopus subscripsit.
 Agnellus Sutrinæ episcopus subscripsit.
 Mellitus Lundoniæ episcopus subscripsit.
 Ioannes Veliternensium episcopus subscripsit.
 Tiberius Siluæ candidæ episcopus subscripsit.
 Marinianus Rauennatis ecclesiæ episcopus subscripsit.
 Vitulinus Sipontinensis episcopus subscripsit.
 Ioannes Syracusanorum episcopus subscripsit.
 Sabinianus Tudertinorum episcopus subscripsit.
 Eulogius Alexandria episcopus subscripsit.
 Dominicus Carthaginensis episcopus subscripsit.
 Fortunatus Neapolitanorum episcopus subscripsit.
 Ioannes Surrentinus episcopus subscripsit.
 Primæuius Nurciensium episcopus subscripsit.
 Felix Portuensium episcopus subscripsit.
 Gloriosus Ostiensium episcopus subscripsit.
 Constantius Narniensis episcopus subscripsit.
 Constantius Mediolanensis episcopus subscripsit.
 Sutellius Burdegalsium episcopus subscripsit.
 Vitalis Vefoncensium episcopus subscripsit.
 Bonifacius Placentiæ episcopus subscripsit.
 Syagrius Augustodunensium episcopus subscripsit.
 Flauius Rhemorum archiepiscopus subscripsit.
 Ansericus Suesforum episcopus subscripsit.
 Theodoricus rex subscripsit.
 Brunichildis regina subscripsit.

Ego Petrus sanctæ Romanæ sedis subscripsi, & sigillau.
 Datum VII. Kalendas Iunii, anno ab incarnatione Domini
 D XCIV. indictione XI.

Mense Iunio, indictione undecima.

EPISTOLA XXXIX.

GREGORII PAPÆ I.

AD PETRVM SVBDIACONVM.

De Numero diacono transmittendo, vt in episcopum
 consecrari possit, & Catella puella, quæ ab habitu
 conuersionis impediatur.

Gregorius Petro subdiacono Campaniæ.

ANTE aliquot dies tibi scripsimus, vt Numerium dia-
 conum Nucerinæ ecclesiæ interrogare subtiliter de-
 buisses, & si nihil esset quod ei ad sacerdotii gradum po-
 tuisset obsistere, huc eum consecrandum Deo auctore

transmitteres. Et ideo si facta interrogatione quam diximus suprascriptum ad nos diaconum transmissurus es, clerum & populum ciuitatis ipsius admonere curabis, vt cum eo, quantumcumque potuerint, venire non differant; quatenus eis præsentibus, si Deo placuerit, qui ordinandus fuerit consecretur. Præterea, quia Felix defensor puellam nomine Catellam habere dicitur, quæ cum magnis lacrymis, & vehementi desiderio habitum conuersionis appetit, sed eam præfatus dominus suus conuerti minime permittit; proinde volumus vt experientia tua præfatum Felicem adeat, atque puellæ eiusdem animum sollicitè requirat, & si ita esse cognouerit, precium eiusdem puellæ suo domino præbeat, & huc eam in monasterio dandam cum personis grauibus Domino auxiliante transmittat. Ita vero hæc age, vt non per lentam actionem tuam præfata puellæ anima detrimentum aliquod in desiderio suo sustineat.

EPISTOLA XL.

GREGORII PAPÆ I.

AD PANTALEONEM NOTARIVM.

De filia diaconi a Felice episcopi nepote stuprata.

Gregorius Pantaleoni Notario.

QUESTVS est nobis Euangelus Sipontinæ ecclesiæ diaconus filiam suam a Felice fuisse, quod dici nefas est, ^{Iuo part. 8. 6. 23.} stupratam. Pro qua re huius præcepti auctoritate suffultum ad Sipontinam ciuitatem te proficisci necesse est, & adhibitis tibi sapientibus illic viris, cum omni subtilitate veritatem curabis addiscere: & si ita repereris, quam stuprauit, aut vxorem factis nuptialibus instrumentis accipiat, aut corporaliter castigatum in monasterium eum priuatum communionem, vbi pœnitentiam peragat, tradere festinabis, ita vt nulla exinde ei sit quoquo modo egrediendi licentia, nisi hoc nostra permiserit fortasse præceptio. Præterea quia supradictus diaconus de hostibus se redemptum, ac propterea debitum habere commemorat; ideo si talem eius substantiam non esse cognoueris, quæ ad reddendum debitum ipsum possit sufficere, Felici fratri & coepiscopo nostro te imminere præcipimus, vt

Concil. Tom. 13.

Rr ij

eius precium de ecclesia dare non differat, quatenus supradictus Euangelus diaconus sine tarditate aliqua a debiti possit necessitate, cui est suppositus, liberari.

EPISTOLA XLI.

GREGORII PAPÆ I.

AD FELICEM EPISCOPVM SIPONTINVM.

De diuersis causis emendandis.

Gregorius Felici episcopo Sipontino.

PROPOSITI nostri sollicitudo nos vehementer adstringit, ut ita rerum ecclesiasticarum, Deo auxiliante, debeamus providere cautelam, quatenus in eis nulla possit ex neglectu euenire iactura. Proinde fraternitas tua vna cum Bonifacio, nec non & Pantaleone datore presentium fedis nostræ notariis, res ecclesiarum, quæ apud Sipontinam noscuntur esse ecclesiam, curet subtiliter singulas quasque describere: ut tam ministeria ecclesiarum, quam etiam vsuale argentum, vel quidquid aliud est, idem breuis a vobis conscriptus, veraciter rerum facta inspectione, contineat. Nec quamdam ad hoc moram vel excusationem fraternitas tua tentet adducere: sed omni excusatione cessante, hæc quæ a nobis iniuncta sunt, modis omnibus implere festina, eundemque nobis breuem manu tua subscriptum per antedictum Pantaleonem trans mitte; quatenus quid de hoc fieri salubriter debeat, diuina possimus gratia suffragante disponere.

EPISTOLA XLII.

GREGORII PAPÆ I.

AD EVMDEM.

De peruersitate Felicis nepotis eius.

Gregorius Felici episcopo Sipontino.

EXPECTABAMVS fraternitatem tuam sua aliquos ad Deum prædicatione conuertere, & male agentes ad rectitudinem reuocare. Qua de re nimis contristamur: quia e diuerso in nepotis tui Felicis prauitate tua euidenter, qui talem nutriti, culpa monstrata est. Peruenit itaque ad nos quod superscriptus Felix Euangeli tui dia-

coni filiam, quod nefas est dici, stupro deceperit. Quod si
 verum est, quamuis graui esset de lege pœna plectendus,
 nos tamen aliquatenus legis duritiam mollientes, huius-
 cemodi disponendo præcipimus: vt aut quam supra-
 uit vxorem habeat, aut certe si renuendum putauerit, di-
 strictius ac corporaliter castigatus excommunicatusque
 in monasterium, vbi pœnitentiam peragat, retrudatur: de
 quo ei nulla sit egrediendi sine nostra præceptione licen-
 tia. Ita ergo fraternitas tua vt hæc compleantur studeat,
 quatenus nihil de his aliquo modo possit omitti. Nam si
 quid, quod non credimus, lentatum fuerit, & illi graue
 postea periculum imminabit, & te non leuis incipiet cul-
 pa respicere.

Ioan. diac.
lib. 4. cap.
41. vitæ.
Iuo p. 8. c.
41.

EPISTOLA XLIII.

GREGORII PAPÆ I.

AD BONIFACIUM EPISCOPVM REGITANVM.

De iniustitia Stephanix facta.

Gregorius Bonifacio episcopo Regitano.

SICVT ecclesia proprias res amittere non debet, ita eam
 Srapacitatis ardore inuadere alienas non oportet. Ste-
 phania siquidem latrrix præsentium, quasdam res suas tem-
 poribus decessoris tui Lucii quondam episcopi ab actori-
 bus eius vi queritur occupatas. Et quia sibi eas petiit iusti-
 tia fauente debere restitui, propterea fraternitas tua cum
 Dei timore hæc quæ asserit subtiliter curet addiscere. Et si
 ita, quemadmodum superscripta femina ait, esse repere-
 rit, quæcumque male ablata sunt, faciat sine aliquo dam-
 no vel dilatione restitui. Nam valde durum est res alienas
 contra rationem ecclesiam detinere. Ita ergo querimo-
 niam præfatæ mulieris salubriter finire festina, vt nec nos
 exinde denuo molestiam patiamur, nec te auarum vel de-
 sidiosum hæc causa demonstret.

Grat. 12. qu.
2. cap. 49.

Grat. dist.
33. cap. 1.
Iuo par. 5. c.
3. 16. Dur.
lib. 1. c. 195.
Ioan. diac.
lib. 3. cap.
43.

TRIBVNAL iudicis aterni securus aspiciet, quisquis reatus sui conscius digna eum modo pœnitentia placare contendit. Habuisse te siquidem concubinam manifesta veritate comperimus: & te illius criminis participationem habere. De qua etiam contraria est quibusdam nata suspicio. Sed quia in rebus ambiguis absolutum non debet esse iudicium, hoc tuæ conscientiæ elegimus committendum. Qua de re si in sacro ordine constitutus eius te permixtione esse recolis maculatum, sacerdotii honore deposito, ad administrandum nullo modo præsumas accedere; sciturus in animæ tuæ periculo te ministrare, & Deo nostro sine dubio te reddere rationem, si huius sceleris conscius, in eo quo es ordine, celans veritatem permanere volueris. Vnde te iterum adhortamur, vt si te deceptum antiqui hostis calliditate cognoscis, competenti eum, dum licet, pœnitentia superare festines: ne cum eo particeps, quod non optamus, in die iudicii deputeris. Si vero huius reatus tibi conscius non es, in eo te necesse est quo es ordine permanere. Præterea quoniam mulierem de Matriculis contra ordinem sacerdotii cædi crudeliter fustibus deputasti; quam licet post octo menses exinde minime arbitramur fuisse defunctam, tamen quia ordinis tui habere noluisti respectum, propterea duobus te mensibus ab administratione Missarum statuimus abstinere. In quibus ab officio tuo suspensum, flere te conuenit quod fecisti. Nam valde dignum est, vt postquam te ad vitæ istius tranquillam rectitudinem laudabilium sacerdotum exempla non prouocant, saltem correptionis medicina compellat.

Iuo p. 10. c.
23.

EPISTOLA XLV.

GREGORII PAPÆ I.

AD IOANNEM EPISCOPVM CALLIPOLITANVM.

De Andrea episcopo, & Matricula verberata.

Gregorius Ioanni episcopo Callipolitano.

Ex gestis quæ ad nos fraternitas tua direxit inuentum est Andream fratrem & coepiscopum nostrum habuisse sine dubio concubinam. Sed quia incertum est si eam in sacro ordine constitutus contigerit, necesse est vt eum sollicita adhortatione commoneas, vt si positus in sacro ordine, cum ea se nouit immixtum, ab eo, in quo est officio quiescat, & nullatenus administrare præsumat. Quod si forte conscius sibi huius rei, peccatum suum suppressum, administrare præsumperit, animæ suæ periculum diuino iudicio imminere cognoscat. Matriculam vero quam fecit fustibus castigari, quamuis exinde post octo menses obiisse non credimus; quia tamen eam contra propositi sui ordinem huiusmodi fecit affligi, duobus hunc mensibus a Missarum solennitate suspende, vt vel hæc eum verecundia qualem se de cetero possit exhibere instituat. Præterea oblata nobis petitione, quæ tenetur in subditis, clerici prædicti episcopi multa se mala ab eo sustinere commemorant. Ob quam rem fraternitas tua subtiliter cuncta curet addiscere, & ita ea rationabili modo emendare atque disponere, vt nulla eis pro hac re huc remeandi de cetero necessitas imponatur.

Iuo p. 10.
cap. 23.
Ioan. diac.
lib. 4. cap.
27.

Mense Julio, indictione undecima.

EPISTOLA XLVI.

GREGORII PAPÆ I.

AD CLERVM ECCLESIE SALONITANÆ.

Honoratum ad episcopatum electum fuisse probat.

Gregorius clero ecclesie Salonitanæ.

DILECTIONIS vestræ scripta relegentes, electionem vos in Honoratum archidiaconum vestrum fecisse didicimus, & omnino nobis gratum fuisse cognoscite, quod olim expertum virum, & grauem moribus, ad epi-

scopatus ordinem elegistis. Cuius etiam & nos personam, quia dudum est nobis bene cognita, comprobamus, eumque vobis iuxta desiderium vestrum & nos ordinari volumus sacerdotem. Pro qua re hortamur vos in eius electione sine aliqua ambiguitate persistere. Nec quædam vos res ab eius debet persona deflectere: quia sicut ista laudabilis nunc probatur electio, ita si, quod absit, dilectionem vestram ab eo quisquam deuiare seduxerit, & animæ vestræ grauamen, & opinioni maculam infidelitatis imponet. Eos vero qui ab electionis vestræ vnitatem inconsiderate discordant, vt vobiscum sentire possint, ab Antonio subdiacono nostro fecimus admoneri. Cui etiam de persona Malchi fratris & coepiscopi nostri quid oporteat fieri iam pridem iniunximus. Sed quoniam & ipsi scripsimus, credimus eum ab inquietudine vestra sine mora quiescere. Qui si fortasse obedire quocumque modo neglexerit, contumacia eius modis omnibus canonice vltionis districtione mulctabitur.

EPISTOLA XLVII.

GREGORII PAPÆ I.

AD COLVMBVM EPISCOPVM NVMDIÆ.

Ne pueri venalitate, vel alicuius potentia ordinentur:
& de Concilio faciendo.

Gregorius Columbo episcopo Numidiæ.

ANTEQVAM fraternitatis tuæ scripta susciperem, bonum te Dei famulum esse, nuntiante veridica opinione, cognoui: & postquam suscepi, certum fuisse hoc quod fama dudum aspererat, plenius intellexi: meritisque tuis valde congaudeo, quod testes vitæ laudabilis mores tuos & actus ostendis. Hæc ergo quoniam superna tibi sentio maiestate collata, gratulor: & Deum creatorem nostrum utique benedico, qui seruis humilibus misericordiæ suæ dona non denegat. Qua de re verum fateor, quia sic me fraternitas tua ad amorem suum flamma caritatis accendit, sicque tibi vnitus est meus spiritus, vt & videre te cupiam, & tamen absentem corde semper attendam. Hæc igitur ita esse ex te bene consideras. Nam profecto plus in caritate animorum vnitatem, quam corporalis potest venerari

rari presentia. Præterea tota te mente, toto corde, totaque anima apostolicæ fedi inhærere, ac esse deuotum, & nunc scio, & priusquam epistola tua hoc testimonium perhiberet, manifeste cognoui. Præmissis ergo debito ex caritate salutationis alloquio adhortor, vt eorum quæ beato Petro apostolorum principi promisisti, memor esse non desinas. Itaque erga primatem Synodi tuæ esto sollicitus, vt pueri ad sacros ordines nullatenus admittantur, ne tanto periculosius cadant, quanto citius conscendere ad altiora festinant. Nulla sit in ordinatione venalitas: potentia vel supplicatio personarum nihil aduersus hæc quæ prohibemus obtineat. Nam procul dubio Deus offenditur, si ad sacros ordines quisquam non ex merito, sed ex fauore, quod absit, aut ex venalitate prouehitur. Hæc autem si fieri cognoscis, non taceas, sed instanter obfiste: quoniam si hæc aut inuestigare fortasse neglexeris, aut intellecta celaueris, non solum illos qui hæc agunt peccati vinculum illigabit, sed & te huius rei non leuis ante Deum culpa respiciet. Oportet ergo canonica ultione, si quid tale committitur, coerceri; ne tantum facinus, cum aliorum peccato parcitur, vires ex dissimulatione percipiat. Præsentium igitur portitorem Victorinum fraternitatis tuæ diaconum, quem tuum reor imitorem existere, & cum caritate suscepi, & ad remeandum citius relaxaui: per quem etiam clauis beati Petri, in quibus de catenis ipsius inclusum est, tibi met pro benedictione transmisi. Propterea de vnitatem ac pace Concilii, quod Deo auctore congregare disponitis, caritas tua animos nostros subtiliter omnia indicando lætificet.

Grat. 1. q.
1. cap. 110.
Anf. lib. 7.
cap. 46.

S. Bon. phar.
libro 1. cap.
10.

EPISTOLA XLVIII.

GREGORII PAPÆ I.

AD ADEODATVM PRIMATEM NUMIDIÆ.

Vt nullus ad sacros ordines precio ascendat, sed eius vitamoresque prius discutiantur.

Gregorius Adeodato episcopo primati prouinciæ Numidiæ.

QUALITER erga nos fraternitatem vestram caritas dilectionis adstrinxerit, scriptorum vestrorum series euidenter innotuit: magnumque fomitem nobis contu-

Concil. Tom. 13.

SI

lere latitiæ, quod ea & benigna pietate composita, & Deo placita dilectione feruere cognouimus. Vt igitur breuiter diximus, ita mentem vestram epistola, quam direxistis, exposuit, vt auctor eius abesse minime crederetur. Nec enim absentes iudicandi sunt, quorum animus ab alterutra caritate non discrepat. Quamuis autem nec virtus, nec ætas vos, sicut scribitis, ad nos venire permittat, vt de fraternitatis vestræ corporali possimus gratulari præsentia; tamen, quia animus noster vobis vesterque nobis vnitus est, vicissim nobis per omnia præsentis sumus, dum nos vnita per amorem mente conspiciamus. Salutantes præterea fraternitatem vestram, congruo caritatis affectu hortamur, vt officium primatus, quod Deo habetis auctore, tota intentione sic studeatis sagaciter exhibere, quatenus ad hunc vos ordinem peruenisse, & animæ vestræ proficiat, & aliis in futuro exemplum bonæ imitationis existat. Estote ergo præcipue in ordinatione solliciti: & ad sacros ordines aspirare, nisi prouectiores ætate, & mundos opere, nullatenus permittatis, ne forte semper esse desinant, quod immature esse festinant. Eorum enim qui in sacro sunt ordine collocandi, prius vitam moresque discutite: & vt dignos huic officio adhibere possitis, non vobis potentia aut supplicatio quarumlibet surrepat personarum. Ante omnia autem cautos vos esse oportet, vt nulla proueniat in ordinatione venalitas: ne, quod absit, & ordinatis & ordinantibus periculum maius immineat. Siquando igitur de his tractari necesse est, graues expertosque viros consiliis vestris adhibete participes, & cum eis communi de hoc deliberatione pensate. Præ omnibus autem Columbum fratrem & coepiscopum nostrum in cunctis adhibere vos conuenit. Credimus enim quia si illa quæ agenda sunt cum eius consilio feceritis, nullus in vobis quod quibusque modis redarguere possit inueniet, nobisque ita gratum esse tamquam si cum nostro consilio agantur cognoscite: quoniam vita moresque illius ita in omnibus sunt nobis approbati, vt cunctis liquido constet, quia quod cum eius consensu agitur, nullius culpæ macula fuscetur. Præsentium vero lator Victorinus suprascripti coepiscopi nostri diaconus, vestrorum præco ita exitit meritorū, vt animos nostros de vestra vehementer actione reficeret. Et oramus omnipotentem

Grat. 1. qu.
1. cap. 119.

Dominum, vt bona quæ de vobis ore tenus retulit, placita sibi plenius faciat operatione clarescere. Concilium itaque quod congregare disponitis, dum Deo fuerit solatiante per actum, de eius nos vnitae atque concordia lætificare, ac reddite per omnia certiores.

EPISTOLA XLIX.

GREGORII PAPÆ I.

AD THEODORVM EPISCOPVM LILYBÆTANVM.

De Paulo in pœnitentiam dato.

*Gregorius Theodoro episcopo * Lilybætano.*

FRATERNITATIS tuæ grata nobis omnino sollicitudo est, quia ea quæ de sacerdotum vita cognoscit, & perscrutari curat, & inuestigata renuntiat. Vt ergo in hac sollicitudine quam in te laudamus possis sine diminutione persistere, studiosus esto ac vigilans: & si quos illic a quibuslibet, quod absit, excessus perpetrari cognoueris, si quidem tales sunt qui emendari ibidem possint, rationabiliter emendentur: alioquin fratri nostro Maximiano episcopo scriptis renuntiare festina, vt quid fiendum sit a vobis informatus agnoscat. Nulla igitur res ab inuestigatione prauorum actuum, vel insinuatione te reuocet. Nam quanto vigilantiam tuam modo laudamus, tanto culpabilior inuenieris, si huiusmodi actus qualibet dissimulatione celaue- ris. Paulum præterea quondam episcopum in monasterio in quo est, in pœnitentia volumus permanere. Res autem quæ apud eum inuentæ sunt, in cimeliarchio ecclesiæ tuæ seruare modis omnibus studebis. De quibus etiam secundum rerum inuentarû paginam desusceptum te facere volumus, & in scrinium ecclesiæ tuæ transmittere. Sed & clericis eius, si tamen illic aliqui præsentés sint, a pari aliud facere desusceptum te conuenit, in quo tua fraternitas fateatur, quia desusceptum de eisdem rebus in scrinio nostro emiserat; quatenus dum necesse fuerit, competenti personæ res omnes possint sine detrimento restitui. De Bonifacio vero quædam grauis ad nos accusatio peruenit, cuius scelera volumus, vtum vera sint, fraternitas tua cum loci seruatore prætorum examinet.

Lib. 1. dial.
cap. 6.

FRATRES mei, qui mecum familiariter viuunt, omnimodo me compellunt, aliqua de miraculis patrum, quæ in Italia facta audiuimus, sub breuitate scribere. Ad quam rem solatio vestræ caritatis vehementer indigeo, vt ea quæ vobis in memoriam redeunt, quæque cognouisse vos contigit, mihi breuiter indicetis. De domno enim Nonnofo abbate, qui iuxta domnum Anastasium de Pentumis fuit, aliqua retulisse te memini, quæ obliuioni mandauit. Et hoc igitur, & si qua sunt talia, tuis peto epistolis imprimi, & mihi sub celeritate transmitti, si tamen ad me ipse non properas.

SI vitæ istius cursum veraciter attendamus, nihil in eo firmum, nihil inuenimus stabile, sed quemadmodum viator modo per plana, modo per aspera graditur: sic nobis vtique in hac vita manentibus nunc prosperitas, nunc occurrit aduersitas. Denique alternis sibi succedunt temporibus, & mutua se vice confundunt. Dum igitur omnia in hoc mundo mutabilitatis ordo confundit, nec eleuari prosperis, nec frangi debemus aduersis. Tota ergo mente ad illum nos conuenit anhelare, vbi quidquid est, firmum permanet, vbi non mutatur aduersitate prosperitas. In hac ergo vita miro Dei omnipotentis moderamine idcirco agimur, vt vel prosperitatem aduersitas, vel aduersitatem prosperitas subsequatur; quatenus & humiliati discamus quidquid deliquimus flere, & iterum exaltati aduersitatis memoriam quasi humilitatis ancoram in mente tenea-

mus. Non in hoc ergo creatoris nostri ira est deputanda, sed gratia, per quam discimus, vt eius dona tanto seruemus verius, quanto humiliter tenemus. Quia igitur perfectam vos dominorum gratiam auctore omnipotente Deo reparasse cognouimus, magna pro vobis exultatione gaudemus, optantes vt vitam vestram rerum omnium gubernator & bonis semper presentibus fulciat, & ad gaudia perpetua extendat. Hac vobis ideo loquor, quia multum vos diligo, atque me a vobis diligi scio. Sed hoc quod me diligitis, in latorem presentium Sabinianum diaconum demonstrate, vt vbi vsus exegerit, vestra patrocinia consequatur. Vir autem gloriosus Castus, praeco laudum vestrarum, in Romanis partibus existit, quem vestrae excellentiae paterna dilectione commendo.

EPISTOLA LII.

GREGORII PAPAE I.

AD IOANNEM EPISCOPVM CONSTANTINOPOLITANVM.

De Ioanne presbytero, & de monachis Isauriae caesis.

Gregorius Ioanni episcopo Constantinopolitano.

QUAMVIS causa consideratio me mouet ad scribendum, tamen & caritas impellit: quia & semel & bis sanctissimo fratri meo domno Ioanni scripsi, sed non eius epistolas recepi. Alter enim mihi saecularis quidam sub eius nomine loquebatur, quae si epistolae eius fuerint, ego vigilans non fui, qui longe de eo aliter credidi quam inueni. De causa enim reuerendissimi viri Ioannis presbyteri scripseram, atque de quaestionibus monachorum Isauriae, quorum vnus & in sacerdotio positus, in ecclesia vestra fustibus caesus est; & rescripsit mihi, sicut ex nomine epistolae agnosco, sanctissima fraternitas tua, quia nescierit de qua causa scriberem. Ad quod scriptum vehementer obstupui, mecum tacitus voluens, si verum dicit, quid esse deterius potest, quam vt agantur talia contra seruos Dei, & ipse nesciat qui praesto est? Quae enim potest esse pastoris excusatio, si lupus oves comedit, & pastor nescit? Si autem sciuit sanctitas vestra, & de qua causa scripserim, & quid vel contra Ioannem presbyterum, vel contra Anastasium Isauriae monachum atque presbyterum gestum

Sap. 1.

Math. 15.

Ioan. disc.
lib. j. c. 44.

fit, & mihi scripsit nescio; contra hoc ego nescio quid respondeam, quando per scripturam suam veritas dicit: *Os quod mentitur occidit animam*. Requiro, frater sanctissime: illa tanta abstinencia ad hoc peruenit, vt fratri suo ea quæ nouit gesta, negando velit abscondere? Numquid non melius fuerat in illud os carnes ad vescendum ingredi, quam de eo falsum sermonem ad illudendum proximum exire? præcipue cum veritas dicat: *Non quod intrat in os coinquinat hominem, sed quæ exeunt de corde, illa sunt quæ coinquinant hominem*. Sed absit hoc, vt ego de sanctissimo corde vestro tale aliquid credam. Illæ epistolæ vestro nomine prænotatæ sunt, sed vestras eas fuisse non arbitror. Ego beatissimo viro domno Ioanni scripseram: sed credo quod mihi familiaris vester ille iuuenculus rescripsit, qui adhuc de Deo nihil didicit, qui viscera caritatis nescit, qui in scelestis rebus ab omnibus accusatur, qui insidiari quotidie diuersorum mortibus dicitur per occulta testamenta, nec Dominum metuens, nec homines erubescens. Mihi crede, frater sanctissime, si zelum caritatis perfectæ habes, ipse prius corrige, vt ex his qui vobis vicini sunt, & ii qui vicini non sunt exemplo melius emendentur. Illius linguam noli recipere: ille ad consilium vestræ sanctitatis debet dirigi, non autem sanctitas vestra ad verba illius infecti. Si enim illum audit, scio quia pacem cum suis fratribus habere non poterit. Ego enim attestante mihi conscientia fateor, quia cum nullo homine habere scandalum volo, & quanta valeo virtute declino. Et quamuis cum omnibus hominibus pacem habere summopere cupiam, vobiscum præcipue, quos vehementer amo, si tamen ipsi quos noui, vos estis. Nam si Canones non custoditis, & maiorum vultis statuta conuellere, non cognosco qui estis. Age ergo, frater sanctissime atque carissime, vt nos inuicem recognoscamus; ne si antiquus hostis duos per scandalum mouerit, per nequissimam victoriam multos necet. Ego enim, vt aperte indicem, quia per elationis tumorem nil quero, sed si ille iuuenculus, de quo prælocutus sum, apud fraternitatem tuam culmen prauæ actionis minime teneat, ipsa etiam quæ mihi de Canonibus suppetunt interim tacere potuissim, & ab ipso initio venientes ad me personas ad eam fiducialiter retransmisissim, sciens quod eas

sanctitas tua cum caritate susciperet: sed etiam nunc iam dico, aut easdem personas in suis ordinibus suscipe, eisque quietem præbe, aut si hoc fortasse nolueris, omni mihi altercatione postposita, de eorum causa statuta maiorum & Canonum terminos custodi. Si vero neutrum feceris, nos quidem rixam inferre nolumus, sed tamen venientem a vobis non deuitamus. Quid autem de episcopis qui verberibus timeri volunt Canones dicant, bene vestra fraternitas nouit: Pastores etenim facti sumus, non percussores. Et egregius prædicator dicit: *Argue, obsecra, increpa, in omni patientia & doctrina.* Noua vero atque inaudita est ista prædicatio, quæ verberibus exigit fidem. Sed de his multa in epistolis loqui non debeo, quia dilectissimū filium meum Sabinianum diaconum pro responsis ecclesiasticis faciendis ad dominorum vestigia transmisi, qui vobiscum cuncta subtilius loquetur. Si nobiscum litigare non vultis, paratum eum ad omnia quæ iusta sunt inuenietis. Quem vestræ beatitudini commendo, vt saltem ipse dominum illum Ioannem inueniat, quem ego in vrbe regia sciui olim.

Grat. dist.
45. cap. 1.
Ioan. diac.
lib. 3. c. 2.

1. Tim. 4.

EPISTOLA LIII.

GREGORII PAPÆ I.

AD MAXIMIANVM EPISCOPVM SYRACVSANVM.

Vt Agathonis episcopo alimenta tribuantur.

Gregorius Maximiano episcopo Syracusano.

POSTquam in Agathonem quondam episcopum iuxta qualitatem excessuum districtione est canonica vindicatum, necesse est humanitatis intuitu quemadmodum sustentari possit disponere. Propterea fraternitas tua ad Liparitanam ecclesiam, in qua supradictus Agatho sacerdotis gessit officium, festinet dirigere, eique ad præsens exinde quinquaginta solidos, qui in eius possint proficere victum, transmittat. Nam nimis est impium, si aliorum necessitati post vindictam subiaceat.

EPISTOLA LIV.

GREGORII PAPÆ I.

AD IOANNEM EPISCOPVM RAVENNATEM.

De illicita vsurpatione pallii, & de mappulis a Rauennatis clericis non ferendis.

Gregorius Ioanni episcopo Rauennati.

Grat. dist.
100. cap. 7.
Anselm. lib.
6. cap. 87.

Grat. dist.
100. cap. 8.
Anselm. l. 6.
cap. 95. Pol.
yc. lib. 1. c.
20.

NON multum temporis interuallum est, quod quædam nobis de tua fraternitate fuerant nuntiata, de quibus vobis veniente illuc Castorio notario sanctæ, cui Deo auctore præsidemus, ecclesiæ, subtiliter nos indicasse meminimus. Peruenerat namque ad nos quædam in ecclesia vestra contra consuetudinis atque humilitatis tramitem geri, quæ sola, vt bene nostis, est officii sacerdotalis erectio. Quæ si sapientia vestra mansuete, vel cum episcopali suscepisset studio, non de illis accendi debuerat, sed oportuerat te hæc eadem cum gratiarum actione corrigere. Contra morem quippe ecclesiasticum est, si non patientissime toleratur, quod a vobis absit, etiam iniusta correctio. Mota autem nimis est vestra fraternitas, atque cum tumore cordis quasi satisfaciens, scripsit nobis pallio te non nisi post dimissos de secretario filios ecclesiæ, & Missarû tempore, atque in litaniis vti solennibus, verbis aliquid te vsurpassè contra generalis ecclesiæ consuetudinem apertissima veritate professus. Quomodo enim fieri potest, vt illud cineris atque cilicii tempore per plateas inter populorum strepitus agas licite, quod te agere in conuentu pauperum nobilium, & in secretario ecclesiæ velut illicitum excusasti? Illud tamen, frater carissime, tibi non putauimus ignotû, quod pene de nullo metropolitano in quibuslibet mundi partibus sit auditum, extra Missarum tempus vsu sibi pallii vendicasse. Et quod bene hanc consuetudinem generalis ecclesiæ noueritis, vestris nobis manifestissime significastis epistolis, quibus præceptum beatæ memoriæ decessoris nostri Ioannis papæ nobis in subditis transmifistis annexum, continens omnes consuetudines ex priuilegio prædecessorum nostrorum concessas vobis, ecclesiæque vestræ, debere seruari. Confitemini igitur aliam esse generalis ecclesiæ consuetudinem,

post-

postquam ea quæ vos geritis, vobis ex priuilegio vendicatis. Nulla ergo vobis in hac re, vt arbitramur, poterit remanere dubietas. Aut enim mos omnium metropolitanorum etiam a tua est fraternitate seruandus, aut si tuæ ecclesiæ aliquid specialiter dicis esse concessum, præceptumve a prioribus Romanæ vrbs pontificibus, quod hæc Ra-uennati ecclesiæ sunt concessa, a vobis oportet ostendi. Quod si hoc non ostenditur, restat postquam talia agere neque consuetudine generali, neque priuilegio vendicas, vt vsurpasse te comprobes quod fecisti. Et quid dicturi sumus futuro iudici, frater carissime, si illud quoque graue iugum atque vinculum ceruicis nostræ, non dico pro ecclesiastica, sed pro quadam sæculari nobis dignitate defendimus, grauari nos iudicantes, si tanto pondere vel parui temporis spatio careamus? Decorari pallio volumus, forsân moribus indecori, dum nihil in episcopali ceruice splendidius fulget quam humilitas. Oportet igitur fraternitatem tuam, si honores suos sibi quibuslibet argumentis stabili proposuit mente defendere, aut generalitatis vsum ex non scripto sequi, aut ex scriptis priuilegiis se tueri. Quod si postremo nihil horum est, aliis metropolitanis huiusmodi te præbere nolumus præsumptionis exemplum. Sed ne forte putes, nos hæc vobis scribentes, quæ pro fraterna sunt caritate neglexisse, scitote in nostro scrinio de priuilegio ecclesiæ tuæ subtiliter perquisitum. Et quidem quædam inuenta sunt, quæ omnino possint fraternitatis tuæ intentionibus obuiare, nihil autem in quo de huiusmodi capitulis pars vestra possit ecclesiæ roborari. Nam & de ipsa consuetudine tuæ, quam opponis, ecclesiæ, quæ vobis olim, vt a patribus vestris probaretur, scripsimus; iam non satis sollicitudinem gessisse cognoscite, inquirentes filios nostros Petrum diaconum, atque Gaudiosum primicerium, nec non & Michaelium defensorem sedis nostræ, vel alios qui pro diuersis responsis Ra-uennam a nostris decessoribus sunt transmissi, & hæc te in præsentia sua egisse districtissime negauerunt. Apparet igitur secreto non potuisse geri, nisi quod vsurpabatur illicite. Vnde quod latenter subintroductum est, nulla debet stabilitate persistere. Quæ ergo superflue a te vel a tuis decessoribus sunt præsumpta, cum caritatis intui-

Grat. 25.
q. 1. c.
Ideo. §. pri-
uilegio.
Bur. lib. 1.
cap. 121.

Ioan. diac.
lib. 4. c. 2.

tu, atque cum fraterna stude benignitate corrigere. Nul-
latenus, non dico per te, sed per aliorum vel decesso-
rum tuorum normam ab humilitatis tentes regula de-
uiare. Vt enim ea quæ superius dixi breuiter colligam, ad-
moneo quatenus, nisi decessorum meorum munificentia
tibi hæc per priuilegium attributa docueris, vt in plateis
pallium vltius ferre non præsumas, ne non habere & ad
Missas incipias, quod audacter & in plateis vsurpas. De se-
cretario autem, quod fraternitas tua resedisse cum pallio,
& filios ecclesiæ suscepisse & fecit & excusauit, nunc inte-
rim nihil querimur, quia Synodorum sententiam sequen-
tes, minores culpas, quæ negantur, vlcisci recusamus. Hoc
tamen quia semel & iterum fit factum cognouimus, sed
fieri vltius prohibemus. Fraternitas autem tua sit omni-
no sollicita, ne hoc quod præsumptioni inchoanti adhuc
ceditur, in proficiēte deterius vindicetur. Conquesti præ-
terea estis, quod quidam de sacerdotali ordine Rauennatis
ciuitatis, peccatis imminentibus, grauib; sint criminibus
inuoluti. Quorum causam vel illicite discutere volumus,
vel huc eos, si tamen probationum difficultas pro loco-
rum longinquitate non impedit, ad hæc ipsa discutienda
transmittere. Quod si vel ad tuum iudicium, vel ad nos,
maiorum fulti patrocini, quod non credimus, venire de-
spexerint, & in obiectis sibi capitulis contumaciter respon-
dere noluerint, volumus vt eis post secundam & tertiam
admonitionem tuam, ministerium sacri interdicas officii,
atque nobis de contumacia eorum, scriptorum tuorum te-
nere renunties, vt deliberemus quemadmodum actus eo-
rum debeas subtiliter perscrutari, atque secundum diffini-
tiones canonicas emendare. Cognoscat igitur fraternitas
tua de causa hac nos plenissime absolutos, ex eo quod vo-
bis causas ipsas commisimus subtiliter perquirendas, at-
que omnia peccata eorum, si inulta venerint, & omne pon-
dus discussionis huius in tuæ animæ redundare periculum;
sciens nullam dilectionem vestram excusationē apud fu-
turum iudicem habituram, si non excessus cleri tui cum
summa canonici rigoris seueritate correxeris, & hos, qui-
bus hæc fuerint approbata, sacros vltius ordines teme-
rare permiseris. Illud autem quod pro vtendis a clero ve-
stro mappulis scripsistis, a nostris est clericis fortiter ob-

Grat. diff.
93 cap. 22.
Ioan. diac.

niatum, dicentibus nulli hoc vnquam alii cuiuslibet ecclesie concessum fuisse: nec Rauennates clericos illic, vel in Romana ciuitate tale aliquid cum sua conscientia praesumpserunt: nec si tentatum esset ex furtiua vsurpatione sibi praesudicium generari. Sed etiamsi in qualibet ecclesia hoc praesumptum fuerit, asserunt emendandum, quod non concessione Romani pontificis, sed sola surreptione praesumitur. Sed nos seruantes honorem fraternitatis tuae, licet contra voluntatem antedicti cleri nostri, tamen primis diaconibus vestris, quos nobis quidam testificati sunt etiam ante eis vsos fuisse, in obsequio dumtaxat tuo mappulis vti permittimus: alio autem tempore vel alias personas hoc agere vehementissime prohibemus.

lib. 4. cap. 2.
Anselm. lib.
7. cap. 188.

EPISTOLA LV.

IOANNIS RAVENNATIS EPISCOPI

AD GREGORIVM PAPAM.

De vsu pallii, & mappulis, & diuersis ornatibus.

REVERENDISSIMVS conseruus meus Castorius apostolicae sedis vestrae notarius reddidit mihi domini mei epistolam, consortem mellis & vulneris. Quae sic tamen infixit aculeos, vt locum non subtraheret medicinae. Nam qui superbiam, diuinum sequens iudicium, reprehendit, merito se mitem ac placidum quodammodo profitetur. Commemorastis igitur quod ego nouitatis ambitione pallii vsu supra quam antecessoribus meis indultum fuerat vsurpasssem. Quam rem proprii domini mei conscientia, quae diuina regitur dextera, nullo modo credere patiatur, nec ad opinionis incerta aures sacratissimas aperire. Primum, quia licet peccator, noui tamen quam graue sit terminos nobis a patribus affixos transcendere, & quod omnis elatio nihil aliud habeat quam ruinam. Nam si maiores nostri in regibus superbiam non tulerunt, quanto magis non est in sacerdotibus sustinenda? Deinde recolo me in sinu atque in gremio sacrosanctae ecclesiae vestrae Romanae enutritum, & Deo auxiliante prouectum. Et quibus ausibus ego sanctissimae illi sedi, quae vniuersali ecclesiae iura sua transmittit, praesumpserim obuiare, propter cuius conseruandam auctoritatem, sicut Deo manifestum est, mul-

Concil. Tom. 13.

T t ij

torum contra me inimicorū inuidiam grauius excitauit? Sed beatissimus dominus meus nihil me contra priscam consuetudinem existimet attentasse, quod & a multis & prope ab omnibus ciuibus huius vr̄bis attestatur, inter gesta etiam si acquieuisset, & superscriptus reuerendissimus notarius potuerat attestari: quoniam iam de secretario descendentibus filiis ecclesiæ, & ingrediētibus diaconibus ut mox procedatur, tunc primus diaconus episcopo Rauennatis ecclesiæ palliū consueuit induere, quod & in litanis solennibus uti pariter consueuit. Nullus ergo contra me domino meo conetur surrepere: quia si vult, Deo custode, non potest probare quod a me aliqua nouitas fuisset introducta. Qualiter enim iussionibus vel vtilitatibus vestris, vbi causa exegerit, paruerim, omnipotens Deus cordi vestro purissimo faciat manifestum: & hoc peccatis meis imputo, quod post tot labores atque angustias, quas intus forisque sustineo, talem vicissitudinem merear inuenire. Sed iterum me illa res inter alia consolatur, quod interdū sanctissimi patres ob hoc tantummodo castigāt filios suos, ut eos faciant potiores, & post hanc deuotionem ac satisfactionem sanctæ Rauennatis ecclesiæ, quæ peculiariter vestra est, non solum vetera priuilegia conseruetis, sed & maiora vestris temporibus conferatis. Nam quod de mappulis a presbyteris & diaconibus meis præsumptum apostolatus vester scribit, vere fateor, tædet me aliquid exinde commemorare, cum per se veritas, quæ apud dominum meum sola præualet, ipsa sufficiat. Nam cum hoc minoribus circa vr̄bem constitutis ecclesiis licitum sit, poterit etiam apostolatus mei domini, si venerabilem clementum primæ apostolicæ sedis suæ requirere dignatur, modis omnibus inuenire: quia quoties ad episcopatus ordinationem seu responsi sacerdotes vel Leuitæ Rauennatis ecclesiæ Romam venerunt, omnes in oculis sanctissimorum decessorum vestrorum cum mappulis sine reprehensione aliqua procedebāt. Quare etiam eo tempore quo isthica prædecessore vestro peccator ordinatus sum, cuncti presbyteri & diaconi mei in obsequium domni papæ mecum procedentes vsi sunt. Et quia præuidens Deus noster omnia in manu vestra, & in conscientia purissima collocavit, adiuro vos per ipsam sedem apostolicam, quam

antea moribus, nunc etiam honore debito gubernatis, vt in nullo Rauennati ecclesiæ, quæ familiariter vestra est, pro meo merito priuilegia quibus hucusque vsa est minuatis, sed & secundum vocem propheticam, in me & in domo patris mei secundum suum meritum transferatur. Quia ergo vniuersa priuilegia, quæ sanctæ Rauennati ecclesiæ a prædecessoribus vestris indulta sunt, pro maiori satisfactione, subieci ea in scriniis venerabilibus secundum consecrationis decessorum meorum tempora, fidem nihilo minus reperientes, nunc vero in Dei & in vestra est potestate, quidquid veritate cognita fieri iusseritis: quoniam ego iussionibus apostolatus domini mei parere desiderans, quamuis antiqua consuetudo obtinuit, vsque ad secundam iussionem abstinere curauit.

EPISTOLA LVI.

GREGORII PAPÆ I.

AD CYPRIANVM DIACONVM.

De Cosma multis debitis obligato.

Gregorius Cypriano diacono.

COSMAS ex variis periculis necessitatibus multis se dicit debitis obligatum, ita vt pro eis a creditoribus suis suos dicat filios detineri. Quæ res si ita est, nos omnino commouet. Quamobrem hortamur dilectionem tuam, vt quia de rebus pauperum dandis agitur, causam eius cum summa subtilitate perquiras: & si inueneris eum prædictis debitis veraciter inuolutum, vt non sit substantia vnde possit hæc ipsa persolueret, prædictos creditores eius adeas, & propter recolligendos filios eius quanta cognoueris quantitate componas. Et quia, sicut dictum est, non habet vnde restituat, de rebus pauperum ex præsentis nostræ auctoritate persolue, sciens quidquid illic te prouidente datum fuerit, patrimonii nostri pensionibus esse reputandum.

Mense Augusto, indictione undecima.

EPISTOLA LVII.

GREGORII PAPÆ I.

AD SECVNDINVM EPISCOPVM TAVROMINITANVM.

De auferendo baptisterio de monasterio monachorum.

Gregorius Secundino episcopo Taurominitano.

Grat. 18. q.
2. epist. 7.
Iuo p. 5. c.
51. Polyc.
lib. 4. epist.
34.

PRIDEM præcipimus, vt de monasterio sancti Andree, quod est super Mascalas, baptisterium propter monachorum insolentias debuisset auferri, atque in eodem loco, quo fontes sunt, altare fundari: cuius rei perfectio hæctenus est protracta. Admonemus igitur fraternitatem tuam, vt nullam iam moram post susceptas præsentis literas nostras inserere debeas, sed repleto loco ipsorum fontium, altare ad sacra celebranda mysteria illic sine aliqua dilatione fundetur, quatenus & prædictis monachis opus Dei securius liceat celebrare, & non de negligentia vestra, contra fraternitatem tuam noster animus excitetur.

EPISTOLA LVIII.

GREGORII PAPÆ I.

AD ITALICAM PATRICIAM.

De rebus pauperum cum mansuetudine disponendis.

Gregorius Italicæ patriciæ.

SVSCEPIMVS plenas dulcedine literas vestras, atque de incolumitate excellentiæ vestræ nos lætificauit auditus. Circa quas tanta est nostræ mentis sinceritas, vt nihil in earum tranquillitate simultatis reconditum, paternus nos suspicari permittat affectus. Sed omnipotens Deus faciat, vt sicut de vobis nos bona sentimus, ita mens vestra nobis bona respondeat, & dulcedinem, quam verbis impenditis, exhibeatis operibus. Nihil enim prodest gloriosissima sanitas & pulcritudo in superficie corporis, si vultus animæ latet intrinsecus. Atque illa magis cauenda est discordia, cui satellitium pax præbet exterior. Illud vero quod epistolis prædictis reuocare in memoriam nostram excellentia vestra studiose contendit, scriptum vobis sciat nihil cum scandalo, nihil cum forali strepitu vobiscum nos

velle de causis pauperum definire. Hæc nos & scripsisse meminimus, & scimus nosmetipsos, iuuante Domino, a causarum litigiis ecclesiastica moderatione comperescere, atque secundum apostolicum illum sensum, *rapinam bonorum nostrorum cum gaudio sustinere.* Heb. 10. Sed illud scire vos volumus, taciturnitatem atque patientiam nostram futuris post me pontificibus in rebus pauperum præiudicium non facturam. Vnde & nos explentes supra memoratam promissionem nostram, iam de causis ipsis præuidimus reticendum, nec in his, in quibus minus agi benigne cognouimus, desideramus nos per nosmetipsos immiscere negotiis. Sed ne forte ex his coniiiciatis, gloriosa filia, ea quæ ad concordiam pertinent, adhuc nos omnino renuere; filio nostro Cypriano diacono, venienti ad Sicilia partes, indiximus, vt si quid de his salubriter, & sine peccato animæ vestræ ordinare disponitis, ex nostra auctoritate vobiscum definiat, vt nos non amplius illis vexemur negotiis, quorum cum mansuetudine est dispensandus effectus. Deus autem omnipotens, qui ea quæ omnino impossibilia sunt ad possibilitatem bene nouit inflectere, ille vobis aspiret, & causas vestras cum pacis intentione disponere, & pro mercede animæ vestræ, de rebus eis competentibus, huius ecclesiæ consulere pauperibus.

EPISTOLA LIX.

GREGORII PAPÆ I.

AD FORTVNATVM EPISCOPVM NEAPOLITANVM.

De monasterio Gratiôsæ abbatissæ consecrando.

Gregorius Fortunato episcopo Neapolitano.

RELIGIOSIS desiderii sine difficultate præstari decet effectum. Atque ideo Gratiôsæ abbatissæ vna cum congregatione sua, oblata petitione, quæ tenetur in subditis, postulauit quod patriciæ recordationis Rustica per vltimum voluntatis suæ arbitrium in ciuitate Neapolitana, in domo propria, in regione Herculensi, in vico in quo Lampadius monasterium ancillarum Dei constituit, sepeliretur: in quo præfatam Gratiôsam abbatissam præesse disposuit, simulque & oratorium extruxisse dignoscitur, cui & pro voto suo quatuor vncias totius substantiæ suæ

dimisisse suggessit, quodque in honorem beatæ Mariæ semper virginis, genitricisque Dei, & Domini nostri Iesu Christi desiderauit consecrari. Et ideo, frater carissime, præsentî præceptione dilectionem tuam duximus adhortandam, vt inspecto primitus testamento, si iure subsistat, & easdem quatuor uncias verissime eidem monasterio collatas esse compereris, ad prædictum locum, cum postulauerint, ingrauanter accedas, venerandæ solennia dedicationis impendens, vt, quoties necesse fuerit, a presbyteris ecclesiæ in superscripto loco deseruientibus, celebrentur sacrificia veneranda Missarum, ita vt in eodem monasterio neque fraternitas tua, neque presbyteri, præter diligentiam disciplinæ, aliquid molestiarum inferant. Aut si quid pro diuersorum deuotione commoditatis accesserit, sibi æstimet vendicandum, siue aurum, siue argentum, siue prædium, siue vestimentum, omnibus modis constructio præfata possideat, cum ancillis Dei in eodem loco deseruientibus debeat proficere, quidquid offerri ibidem contigerit.

EPISTOLA LX.

GREGORII PAPÆ I.

AD EPTYCHIVM EPISCOPVM TYNDARITANVM.

De cultoribus idolorum conuertendis.

Gregorius Eutychio episcopo Tyndaritano.

SCRIPTA fraternitatis tuæ Benenato ecclesiæ tuæ clerico deferente suscepi, gratiasque omnipotenti Deo retuli, quod in causis animæ, & iis quæ ad Deum pertinent, te occupatum esse cognouimus. Scripsisti siquidem nobis quosdam idolorum cultores, atque Angelorum dogmatis in iis in quibus constitutus es partibus inueniri, de quibus plures asseruisti esse conuersos, aliquos autem potentum nomine atque locorum se qualitate defendere. Auxiliantes igitur bonis tuæ caritatis operibus, viro glorioso prætori Siciliæ nostra scripta transmisimus, quatenus, iuuante Domino, qua potest tibi virtute concurrat, vt quod laudabiliter cœptum est, valeat salubriter adimpleri. Oporter ergo fraternitatem tuam maximam in hoc sollicitudinem gerere. Vere enim episcopalem vitam sequeris, si per ze-
lum

lum linguamque tuam, hos qui a fidei veritate diffentiunt, in ecclesiæ vnitatem reduxeris.

EPISTOLA LXI.

GREGORII PAPÆ I.

AD FORTVNATVM EPISCOPVM NEAPOLITANVM.

Quomodo in ecclesia sua conuersari debeat.

Gregorius Fortunato episcopo Neapolitano.

SCRIPTA tuæ caritatis accepimus, quibus nobis indicati Deo propitio te bene a filiis tuis Neapolitanis ciuibus esse susceptum. De quibus omnipotenti Deo gratias retulimus. Oportet ergo affectui eorum te tuis moribus compensare, malos coercere, bonis te discrete atque benignissime relaxare, ad sequendas eos meliores partes frequentius admonere; quatenus & illi paternos in te mores inuenisse se gaudeant, & tu creditam tibi regiminis causam, cooperante Domino, studiosius exequaris.

EPISTOLA LXII.

GREGORII PAPÆ I.

AD MAVRICIVM AVGVSTVM.

Conqueritur de lege eius iniusta, qua prohibuit ne milites in monasterio susciperentur.

Gregorius Mauricio Augusto.

OMNIPOTENTI Deo reus est, qui serenissimis dominis in omne quod agit & loquitur purus non est. Ego autem indignus pietatis vestræ famulus, in hac suggestione neque vt episcopus, neque vt seruus iure reipublicæ, sed iure priuato loquor: quia, serenissime domine, ex illo iam tempore dominus meus fuisti, quando adhuc dominus omnium non eras. Longino viro clarissimo stratore veniente dominorum legem suscepi, ad quam fatigatus tunc ægritudine corporis respondere nihil valui. In qua dominorū pietas sanxit, vt quisquis publicis administrationibus fuerit implicatus, ei ad ecclesiasticum officium venire non liceat. Quod valde laudavi, euidentissime sciens, quia qui sæcularem habitum deferens ad ecclesiastica officia venire festinat, mutare vult sæculum, non relinquere.

Concil. Tom. 13.

Vu

Quod vero in eadem lege dicitur, ut ei in monasterio conuerti non liceat, omnino miratus sum: dum & rationes eius possint per monasterium fieri, & agi potest, ut ab eo loco in quo suscipitur eius quoque debita soluantur. Nam etsi quisquam deuota mente conuerti voluisset, prius res male ablatas redderet, & de sua anima tanto verius, quanto expeditior cogitaret. In qua lege subiunctum est, ut nulli qui in manu signatus est, conuerti liceat. Quam constitutionem ego, fateor dominis meis, vehementer expaui: quia per eam cælorum via multis clauditur, & quod nuncusque licuit, ne liceat prohibetur. Multi enim sunt, qui possunt religiosam vitam etiam cum sæculari habitu ducere. Et plerique sunt, qui nisi omnia reliquerint, saluari apud Deum nullatenus possunt. Ego vero hæc dominis meis loquens, quid sum nisi puluis & vermis? Sed tamen quia contra auctorem omnium Deum hanc intendere constitutionem sentio, dominis tacere non possum. Ad hoc enim potestas dominorum meorum pietati cælitus data est super omnes homines, ut qui bona appetunt adiuuentur, ut cælorum via largius pateat, ut terrestre regnum cælesti regno famuletur. Et ecce aperta voce dicitur, ut ei qui semel in terrena militia signatus fuerit, nisi aut expleta militia, aut pro debilitate corporis repulsus, Domino nostro Iesu Christo militare non liceat. Ad hæc ecce per me seruum vltimum suum & vestrum respondebit Christus, dicens: Ego te de notario comitem excubitorum, de comite excubitorum Cæsarem, de Cæsare imperatorem, nec solum hoc, sed etiam patrem imperatorum feci, ego sacerdotes meos tuæ manui commisi, & tu a meo seruitio milites tuos subtrahis? Responde rogo, piissime domine, seruo tuo, quid venienti & hæc dicenti responsurus es in iudicio Domino tuo? Sed fortasse creditur, quia nullus eorum puro animo conuertatur. Ego indignus famulus vester scio, quanti his diebus meis in monasterio milites conuersi miracula fecerunt, signa & virtutes operati sunt. Sed per hanc legem iam ne quisquam talium conuerti valeat prohibetur. Requirat rogo dominus meus piissimus quis prior imperatorum talem legem dederit, & subtilius æstimet si debuit dari. Et quidem considerandum valde est, quia eo iam tempore prohibentur quique relinquere sæ-

Anf. cap. 6.
ad Gal.

Ioan. diac.
lib. 3. cap.
49.

culum, quo appropinquat finis ipse sæculorum. Ecce enim mora non erit, & ardente cælo, ardente terra, coruscantibus elementis, cum angelis & archangelis, cum thronis & dominationibus, cum principatibus & potestatibus tremendus iudex apparebit. Si omnia peccata dimiserit, & solam hanc legem contra se dixerit esse prolatam, quæ, rogo, erit excusatio? Vnde per eundem tremendum iudicem deprecor, ne illæ tantæ lacrymæ, tantæ orationes, tanta ieiunia, tantæque eleemosynæ domini mei ex qualibet occasione apud omnipotentis Dei oculos fuscantur, sed aut temperando pietas vestra, aut immutando, vigorem eiusdem legis inflectat: quia tunc magis dominorum exercitus contra hostes crescit, quanto Dei exercitus ad orationem creuerit. Ego quidem iussioni subiectus, eandem legem per diuersas terrarum partes transmitti feci: & quia lex ipsa omnipotenti Deo minime concordat, ecce per suggestionis meæ paginam serenissimis dominis nuntiaui. Vtrobique ergo quæ debui exolui, qui & imperatori obedientiam præbui, & pro Deo quod sensi minime tacui.

EPISTOLA LXIII.
GREGORII PAPÆ I.

AD DOMITIANVM METROPOLITANVM.

De diabolo corruptore animæ, Sichemitis iuste occisis, & variis sacræ scripturæ sensibus.

Gregorius Domitiano metropolitano.

SCRIPTA dulcissimæ & suauissimæ beatitudinis vestræ suscipiens, valde gauisus sum, quia multa mihi de sacra scriptura loquebantur. Et quia delectas in eis epulas reperi, eas auide comedi. In quibus quædam quoque de causis exterioribus & necessariis sunt permixta. Et quasi menti conuiuium præparantes egistis, vt oblata epulæ ex diuersitate melius placerent. Etsi quidem exteriores causæ velut inferiores & abiecti cibi minus sapiunt, ita tamen a vobis prudenter dictæ sunt, vt libenter sumantur: quia & cibi contemptibiles plerumque dulces ex condimento bene coquentis fiunt. Seruata autem veritate historiarum, hoc quod dudum de diuina significatione direxeram, respui

Past. p. 3,
cap. 30.

Concil. Tom. 13.

V u ij

nullo modo debuit. Nam et si mihi, quoniam ita vultis, significatio eius non congruit, ex ipsis tamen locis suis circumstantibus, hoc quod ex ea dictum est, incunctanter teneri potest. Nam & corruptor eius princeps terræ dicitur, per quem aperte diabolus designatur: quia redemptor noster ait: *Nunc princeps huius mundi eiicietur foras.* Qui etiam uxorem petit: quia malignus videlicet spiritus festinat, ut licenter possideat animam, quam prius occulta seductione corruerit. Vnde Iacob filii vehementer irati contra omnem Sichem domum, eiusque patriam, gladios sumunt: quia a cunctis zelum habentibus, ipsi quoque insequendi sunt, qui maligni spiritus adiutores fiunt. Quibus prius circumcisionem præcipiunt, quos in dolore positos postmodum occidunt. Quia plerumque magistri seueriores si zelum suum moderari nesciunt, quamuis per prædicationem vitia corruptionis rescent, cum iam a delinquentibus plangitur quod fuerat perpetratum, adhuc tamen ipsi per asperitatem disciplinæ sæuiunt, & duriores existunt. Qui enim iam & præputia absciderant, mori minime debebant: quia qui culpam plangunt luxuriæ, & voluptatem carnis in dolorem vertunt, a magistris sentire non debent asperitatem disciplinæ, ne ipse humani generis redemptor minus ametur, si pro eo anima plus quam debet atteritur. Vnde & eisdem filiis Iacob dicit: *Turbastis me, & odiosum fecistis Chananæis.* Quando enim & hoc quod iam delinquentes plangunt adhuc magistri crudeliter insequuntur, infirmæ menti ipse redemptoris sui amor tepescit: quia ibi se affligi considerat, ubi sibi & ipsa non parcat. Hæc igitur dixerim, ut intellectum quem protuli non esse improbabilem ex locis circumstantibus demonstrarem. Ea vero quæ ex eodem loco a vestra sanctitate in meam consolationem dicta sunt, libenter accipio: quia in intellectu sacre scripturæ respui non debet quidquid sanæ fidei non resistit. Sicut enim ex vno auro alii murenulas, alii annulos, alii dextralia ad ornamentum faciunt; ita ex vna sacre scripturæ sententia expositores quique per innumeros intellectus quasi varia ornamenta componunt, quæ tamen omnia ad decorem celestis sponsæ proficiunt. Valde autem gaudeo, quod dulcissima beatitudo vestra etiam causis sæcularibus occupata, ad intellectum sacri

Gen. 34.

Ioan. 12.

Gen. 34.

Genes. 34.

eloquii vigilanter ingenium reducit. Sic quippe necesse est, vt si illa omnimodo caueri non possint, ista non omnimodo postponantur. Sed per omnipotentem Dominum rogo, mihi in tantis tribulationum fluctibus laboranti tende orationis manum, vt ex vestra intercessione ad summa releuer, qui culparum mearum pondere ad profundum premor. Imperatorem vero Persarum etsi non fuisse conuersum doleo, vos tamen ei Christianam fidem prædicasse omnimodo exulto, quia etsi ille ad lucem venire non meruit, vestra tamen sanctitas prædicationis suæ præmium habebit. Nam & Æthiops in balneum niger intrat, & niger egreditur, sed tamen balneator nummos accipit. De Mauricio autem bene dicitis, vt in actione eius ab umbra statuam cognoscam, id est, in minimis maiora perpendam. In hoc tamen ei credimus, quia eius nobis animam sacramenta & obsides ligant.

EPISTOLA LXIV.
GREGORII PAPÆ I.

AD NARSEM PATRICIUM.

De Ioanne episcopo, qui apostolicæ sedis Canones contemnebat, & causa presbyterorum eius.

Gregorius Narfi patricio.

MVLTA mihi dulcissima caritas vestra per epistolas suas in bonæ operationis laudibus est locuta, ad quæ omnia breuiter ego respondeo: *Nolite me vocare Noemi, id est ^{Ruth 1.} pulcrum: sed vocate me Mara, id est amarum, quia amaritudine plenus sum.* De causa vero presbyterorum, quæ cum fratre meo & coepiscopo viro reuerendissimo Ioanne patriarcha agitur, ipsum puto aduersarium patimur, quem asseris velle Canones custodire. Caritati autem tuæ breuiter fateor, quia omni virtute & omni pondere eandem causam, auxiliante omnipotente Deo, exigere paratus sum. In qua si videro sedis apostolicæ Canones non seruari, dabit omnipotens Deus quid contra contemptores eius faciam. Quod autem scripsit mihi caritas vestra, vt filio meo domino Theodoro archiatro & expræfecto pro vobis gratias agerem, feci: & quantum potui vos commendare minime cessauit. Peto autem mihi ignoscas, quod epistolis tuis

sub breuitate respondeo: quia tantis tribulationibus premor, vt mihi neque legere, neque per epistolas multa loqui liceat. Hoc solum tibi breuiter dico: *Quia oblitus sum manducare panem meum, a voce gemitus mei.* Omnes qui vobiscum sunt, mea peto vice saluari. Domnæ Dominicæ salutes meas dicite: cui minime respondi, quia cum sit Latina, Græce mihi scripsit.

Psal. 101.

EPISTOLA LXV.

GREGORII PAPÆ I.

AD THEODORVM MEDICVM.

Conqueritur de iniusta lege imperatoris, ne milites conuertantur in monasterio.

Gregorius Theodoro medico, &c.

*Iuo par. 10.
cap. 119.
Ioan. diac.
lib. 3. c. 49.*

QVANTA bona omnipotentis Dei & serenissimi domini mei imperatoris habeam, lingua mea non sufficit explere. Pro quibus bonis quid est meum retribuere, nisi eorum vestigia pure amare? Peccatis autem meis facientibus, ex quorum suggestionem vel consilio, nescio an vestro, transacto anno talem in republica sua legem protulit, vt quisquis eum pure amat, flere vehementer debeat. Ad quam legem tunc respondere non potui, quia ægrotus fui. Modo autem eidem domino aliqua suggesti. Præcepit enim vt nullus qui actionem publicam egit, nullus qui officio, vel manu signatus, vel inter milites fuit habitus, ei in monasterio conuerti liceat, nisi forte si militia eius fuerit expleta. Quam legem primum, sicut ii dicunt qui leges veteres nouerunt, Iulianus protulit, de quo scimus omnes quantum Deo aduersus fuerit. Quod si ideo serenissimus dominus noster fecit, quia forte multi milites conuertebantur, & exercitus decrescebat, numquid per virtutem militum subiugauit ei omnipotens Deus imperium Persarum? Numquid non solæ lacrymæ illius auditæ sunt, & eo ordine quem ipse nesciuit, eius imperio Persarum regnum subdidit? Valde autem mihi durum videtur, vt ab eius seruitio milites suos prohibeat, qui ei & omnia tribuit, & dominari eum non solum militibus, sed etiam sacerdotibus concessit. Numquid si intentio est seruandarum rerum, non poterant ea ipsa monasteria, quæ milites

sufcepiffent, alienas res reddere, atque ad conuerfionem homines tantummodo habere? Hæc quia mihi valde dolent, eidem domino suggesti. Sed uestra gloria opportuno tempore fecrete suggestionem meam ei offerat. Nolo eam a responfali meo publice dari, quia vos qui ei familiarius feruitis, loqui ei liberius & apertius potestis quæ pro eius sunt anima; quoniam in multis est occupatus, & vix animus eius inuenitur a curis maioribus vacuus. Tu quidem, gloriofe fili, pro Christo loquere. Si auditus fueris, lucrum operatus es animæ prædicti domini tui, & tuæ: fi vero auditus non fueris, lucrum solummodo tuæ fecisti.

EPISTOLA LXVI.

GREGORII PAPÆ I.

AD THEOTIMVM MEDICVM.

De illo quod scriptum est: *Erat illis cor vnum,*
& *anima vna.*

Gregorius Theotimo medico.

FVERVNT quidam veterum philosophorum, qui in duobus corporibus vnam esse animam dicerent, non affectus iungentes duos, sed vnam in duobus animæ substantiam partientes. At contra nos esse in duorum mentibus vnam animam dicimus, non diuidendo substantiam, sed corda iungendo. Nam de illis primis fidelibus scriptum est: *Erat in eis cor vnum, & anima vna.* Quod ego sic in Actibus Act. 4. apostolorum lego, vt in me & domno Theotimo recognosciam, quia sic vnanimis mecum est, vt præsens corpore, nunquam mihi defuerit; & absens corpore, semper per spiritum præsens fiat. Ago autem omnipotenti Deo gratias, qui caritatis suæ gratiam in mentis vestræ visceribus infundit, & deprecor, vt magis magisque in vobis dona sua augeat, & hic bona nobis præsentia, & in futuro sæculo gaudia æterna concedat. Filium meum Sabinianum diaconum venientem caritati vestræ commendando, petens, vteo amore quo me diligitis, etiam nostros ametis. Data indictione XI.